Cele două ziduri, cuprinzând peste 80 de portrete, sunt azi ferite sub sticlă de orice deteriorare, păstrându-se astfel viitorimei aceste plăcute amintiri ale unui trecut, care, deşi nu prea depărtat, începe să treacă în domeniul istoriei pentru generaţiile de azi.

In curând atmosfera de voioşie din chiliile mănăstirii fu întreruptă prin nemiloasa lovitură a soartei care, în joia mare a anului 1874, a atins perechea domnitoare prin răpirea iubitei Lor copile.

Pentru a înlătura gândul pierderii suferite, perechea Domnitoare se ocupă tot mai intens de clădirea Castelului. Planurile profesorului Doderer, prea masive pentru desişul de brazi, la poalele mândrilor Bucegi, unde avea să se înalţe, este înlăturat, păstrându-se numai lucrările temeliilor începute.

Arhitectul propriu zis, de aci încolo, este Insuşi Carol I, care ţinând seamă de propunerile romantice ale Carmen Sylvei şi amintindu-şi de strămoşescul castel Sigmaringen dela obârşia Dunării la ale cărei guri l'a aruncat acum soarta, preschimbă continuu dispoziţiile clădirii, dându-i un aspect cu totul nou.

Se lucra de zor la terminarea clădirii.

„Se găseau, ne spune Carmen Sylva, acolo la lucru, Italieni şi Români pentru zidărie, şi Ţigani pentru căratul pietrei şi al varului, Albanezi şi Greci săpau la carierele de piatră; Germani şi Austriaci la lemnărie, Turci coceau cărămida, Francezii desinau, Englezii măsurau. Pe şantier întâlneai o sută de costume naţionale şi se vorbeau patrusprezece limbi. In toate idiomele, pe toate tonurile cântau, se certau, se înjurau; un amestec pitoresc şi zgomotos, de oameni, de cai, de boi şi de bivoli.

Regele era întotdeauna pe schele, conducând lucrul. Din când în când mă urcam şi eu, dar coboram iute şi alergam pe malul Peleşului, să stau de vorbă cu el".

Tot Carmen Sylva ne mai spune, că în timpul nopţii veneau urşi prin împrejurul clădirii. O probă de sălbăticiunea locului ales pentru Regala reşedinţă.

In toamna anului 1880, castelul şi dependinţele fură terminate. Se lucrase la această monumentală clădire 10 ani.

La 25 Sept./7 Octombrie 1883, Suveranii luară reşedinţa în castel.

In acea zi la 9 dimineaţa, un serviciu divin a avut loc la mânăstirea Sinaia, în prezenţa Mitropolitului Primat, a demnitarilor Statului şi ai armatei. In faţa castelului un batalion de vânători, cu drapel şi muzică, a dat onorurile. Mitropolitul Primat, urmat de tot soborul de preoţi ai Mitropoliei şi de călugării mânăstirii, au oficiat un te-Deum şi a sfinţit apele. Apoi, Generalul Creţeanu, şeful Casei Militare a Regelui Carol I, a cetit următorul document:

„Eu, Carol I, Domn şi Rege
Cu Elisabeta Regina

După o silinţă neobosită de doi ani, în luptă cu un tărâm nestatornic, străbătut de isvoare, isbutit-am a pune la poalele Bucegiului, temelia acestei clădiri, în anul mântuirei 1875, iar al Domniei Noastre al IX-lea.

Zidirea s'a oprit pe timpul războiului pentru neatârnarea României.

Intrat-am în această casă a noastră în anul mântuirei 1883, iar al Domniei Noastre al XVII-lea; datu-i-am nume: „CASTELUL PEŞULUI".

Acest document a fost semnat de către Suverani, de Mitropolitul Primat şi de toţi cei aflaţi acolo.

Bardul Vasile Alecsandri încheagă în următorul quatren gândul Regelui:

Eu, Carol, şi al meu popor,
Zidit-am, într'un gând şi dor,
In timp de lupte al meu regat,
In timp de pace al meu palat.

Versurile plăcură regelui, care puse să fie sculptate pe o placă de bronz, ce se află fixată în stânga vestibulului de onoare.

Deabia terminat, Castelul începu să se transforme după planurile Regelui chiar.

Constantul colaborator al Regelui în mărirea şi prefacerea Castelului şi a clădirii numeroaselor anexe a fost arhitectul Curţii, Karl Liman, care ajunsese să înţeleagă şi să execute întocmai intenţiile regale. Carol I vizita aproape zilnic biroul arhitectului şi urmărea lucrările de lemnărie din atelierele dependente de Palat. Mare-i era bucuria când constata că, pe nesimţite, lucrătorii străini se înlocuiau prin meseriaşi români, cari, intraţi ca simpli ucenici, învăţau aşa de bine meşteşugul, încât puteau înlocui cu folos chiar pe maeştrii lor străini.

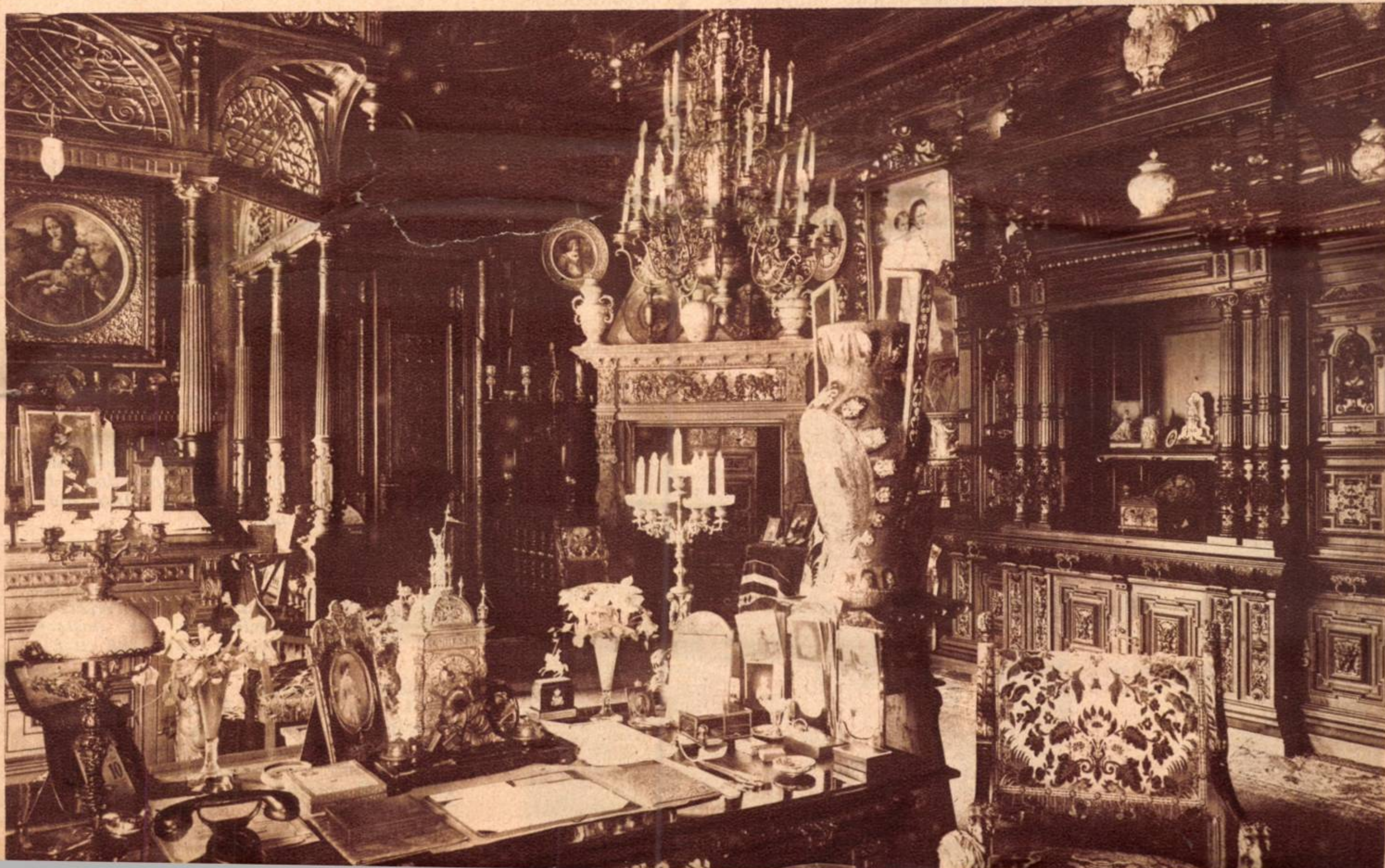
Pe cât de uşor se puneau problemele transformărilor, pe atât de greu erau de executat, deoarece lucrările neputându-se face vara din cauza locuirii Castelului, se împlineau în condiţii din cele mai defavorabile iarna, când părţile supuse reparaţiunilor trebuiau adăpostite sub acoperământ de scânduri. Dar nicio dificultate nu putea opri pasiunea Suveranului, ne mărturiseşte architectul Ernest, singurul colaborator din acea vreme. Marile transformări începură între 1890—93 când, în locul pergolei, ce reunea aripa nordică cu trupul Castelului, se construeşte splendida sală maură, cu fântâna sa în stil arab. Apoi urmează între 1902—906 crearea nouei săli de muzică cu a sa galerie de marmoră, prin care se măreşte considerabil planul Castelului spre Răsărit; în parter se înfiinţează sala de arme şi se transformă coridorul din parter şi etaj; se măreşte atelierul dinspre Nord al Reginei, înmulţindu-se totodată camerele din mansardă. Toate aceste modificări interioare implică schimbarea faţadelor. Principala transformare a aspectului general al Castelului se obţine prin schimbarea radicală a turnului, ce se înalţă cu mult faţă de cel vechiu. Astfel mărit Castelul are nevoie de o bază mai largă, ce se obţine prin crearea unor serii de terase ce se câştigă asupra pădurii, mai ales înspre Nord şi Răsărit. In răstimpul dela 1907—10 se instalează încăperile pentru oaspeţi, zise apartamentul imperial, şi mobilate într'un foarte bogat stil baroc al Mariei Theresia. Alături se montează o sufragerie intimă. Lucrări monumentale se întreprind în sala coloanelor de marmură. O mare schimbare se produce în interiorul Castelului suprimându-se principala curte interioară, ce se înlocui printr'un hall acoperit cu un plafon mobil de sticlă. Mândru de inovaţia sa, Suveranul atrăgea atenţia invitaţilor, ce se retrăgeau aci după masă, şi apăsând pe un buton electric El punea în mişcare colosalul plafon, a cărui perfectă manevrare este într'adevăr uimitoare. Bogatele sculpturi în lemn, ce împreună cu reliefurile în alabastru ornează această măreaţă încăpere, înaltă de două caturi, sunt imitate după sala primăriei din Brema.

Toate aceste minunate încăperi, rămase neutilizate după dispariţia făuritorului lor, recapătă splendoarea lor de odinioară prin serbările organizate de Regele Carol II, atât pentru comemorarea Marelui Său Predecesor cât şi pentru a afirma existenţa de o jumătate de veac a leagănului dinastiei române.

Intr'acest înalt gând întreg poporul românesc ia parte la serbările ce se vor desfăşura în prezenţa tuturor membrilor dinastiei, veniţi din diferite ţări ale Europei.

A.

Cabinetul de lucru al Regelui Carol I din castelul Peleş a rămas neschimbat dela moartea Suveranului

SARBATOAREA *Peleşului*

Vederea stânei regale, clădită după înălţarea castelului Peleş Regele Ferdinand la Sinaia

DUMINICĂ se vor sărbători cincizeci de ani de când s'a ridicat pe Piatra arsă, *Peleşul*. Castelul zidit în stilul renaşterei germane e cunoscut de toţi sub acest nume: Peleşul.

Când vorbim de Peleş, ne apar în faţă chipurile lui Vodă Carol I, al Carmen Sylvei; iar celor mai tineri, apar ca într'un tablou de Grigorescu, — un ciobănaş, frumos, cu cavalul în gură; o ţărăncuţă cu fusul în mână, — în poiana verde...

Chipul ciobănaşului cu cavalul l-am văzut popularizat prin fotografii, acum douăzeci de ani: era actualul Rege fotografiat în chiar póiana din faţa Peleşului, iar ţărăncuţa cu fus, — domniţa Elisabeta.

Leagănul întregei familii regale, Peleşul e plin de amintiri pentru Suveran; acolo şi-a petrecut doar copilăria, acolo a pus întâia oară uniforma militară, acolo a învăţat să buchisească — şi tot acolo a cunoscut, ca nicăeri în altă parte, — sufletul unchiului Său.

La Sinaia, în preajma Peleşului neîngrădit de protocol, Carol al II-lea a cunoscut de copil frumuseţea graiului şi a pajiştei româneşti.

Dragostea de Peleş, Suveranul o are moştenită. Regele Ferdinand preţuia, din toată bogata colecţie de tablouri ce avea, o pictură reprezentând poiana din dreapta castelului... Principesa Martha Bibescu, spune în portretul lui Ferdinand I:

— „Putea sta ore întregi ca să privească poiana, cu toate ascunzişurile şi frumuseţile ei.

Carol al II-lea n'a locuit în Peleş decât acum, ca rege; copil a stat la Pelişor, dar mai ales la Casa de vânătoare — cum i se spunea Foişorului. Venia însă în vizită în fiecare zi la Peleş, unde sub privirea blândă a unchiului se juca în bogata sală a armelor, ori asculta cuminte, în sala de muzică, concertele organizate de Carmen Sylva.

Era în fiece dimineaţă în cabinetul de lucru al lui Vodă Carol I, — cabinet rămas şi astăzi aşa cum a fost când a murit marele rege: cu pupitrul lângă biurou, cu hârtiile meticulos aşezate în ordine, şi creionul cu vârf lung, pregătit pentru însemnări. Acolo, lângă pupitrul istoric — fiindcă Carol I nu lucra niciodată la biurou, când avea chestiuni importante de studiat —, Carol II îşi saluta unchiul şi dispărea apoi pe terasele pline de soare şi de flori...

Pe pupitrul regelui Carol I a rămas şi acum deschis, ultimul raport ce i s'a adresat, în 1914, privitor la aşezarea trupelor de graniţă...

*

Peleşul devenit acum comoară istorică şi muzeu preţios, s'a născut în sbucium.. Puţini sunt acei cari cunosc împrejurările, dar mai ales greutăţile lui Vodă Carol I, pentru a-şi asigura o reşedinţă de vară, demnă de el.

Domnitorului îi plăceau excursiunile. Intr'o vreme când alpinismul şi turismul nici nu se născuseră, Carol I cutreera ţara, — munţii. Intr'o astfel de împrejurare în August 1866 a ajuns la mănăstirea Sinaia. Era acolo, — accentuăm faptul, — singură mănăstirea, şi Domnitorul plănuise înainte să-şi aleagă reşedinţa de vară la Bistriţa, în Vâlcea, care-l atrăgea prin arhaismul regiunei. Poposit spre seară la mănăstirea Sinaiei, Domnitorul se îndrăgosti de împrejurimi. Rămase ceasuri întregi, ca să admire priveliştea şi să respire aerul...

Revine şi în anul următor, atras de aceleaşi frumuseţi. Iar în 1870 aduce şi pe Principesa Elisabeta, care se îndrăgosteşte de pădurea ce înconjoară mânăstirea. Tânăra pereche locueşte, lipsiţi de confort, în chiliile primitive ale mânăstirei; într'una din plimbări prin pădure, hotărăsc să-şi construiască o casă de ţară confortabilă. Dar locul ales aparţine Eforiei Spitalelor Civile, cari au un legat drastic: nu pot schimba destinaţia locului.

Perechea princiară alege alt loc — unde e castelul acum — proprietăţile Sc. Creţulescu, cu care face un schimb, dându-i alt teren pe valea Prahovei.

In August 1872 e chemat la mânăstirea Sinaia, arhitectul vienez *Doderer*, o celebritate a timpului, care construise la Băile Herculane, unde construcţiile fuseseră ridicate pe un sol identic ca la Sinaia.

In anii aceia, tânăra pereche princiară renovează chiliile mânăstirei, spre a avea la îndemână o locuinţă ca lumea.

Notăm că nu exista încă drum de fer şi domnitorii călătoriau cu poştalionul.

Construcţia începe la 1873. Patru sute de lucrători, de paisprezece naţionalităţi diferite: nemţi (dulgheri), turci (cărămidari), italieni (sculptori) români (terasamente) etc., etc. lucrează pe şantier.

Se sapă temeliile, — se lucrează la şosea, dar lucrările înaintează anevoe. Terenul ales e plin de isvoare, — lucrările se surpă şi banii se irosesc în vânt... La un moment dat, un deal întreg pleacă la vale, cu tot materialul adunat...

Abia în 1875 se poate pune piatra fundamentală a castelului, dupăce Prinţul avusese de luptat cu greutăţi insurmontabile.

Domnitorul spune atunci la festivitate:

— *„Să se ridice acest castel şi să fie cu bine terminat pentru a deveni leagănul dinastiei Mele, ale dinastiei naţionale".*

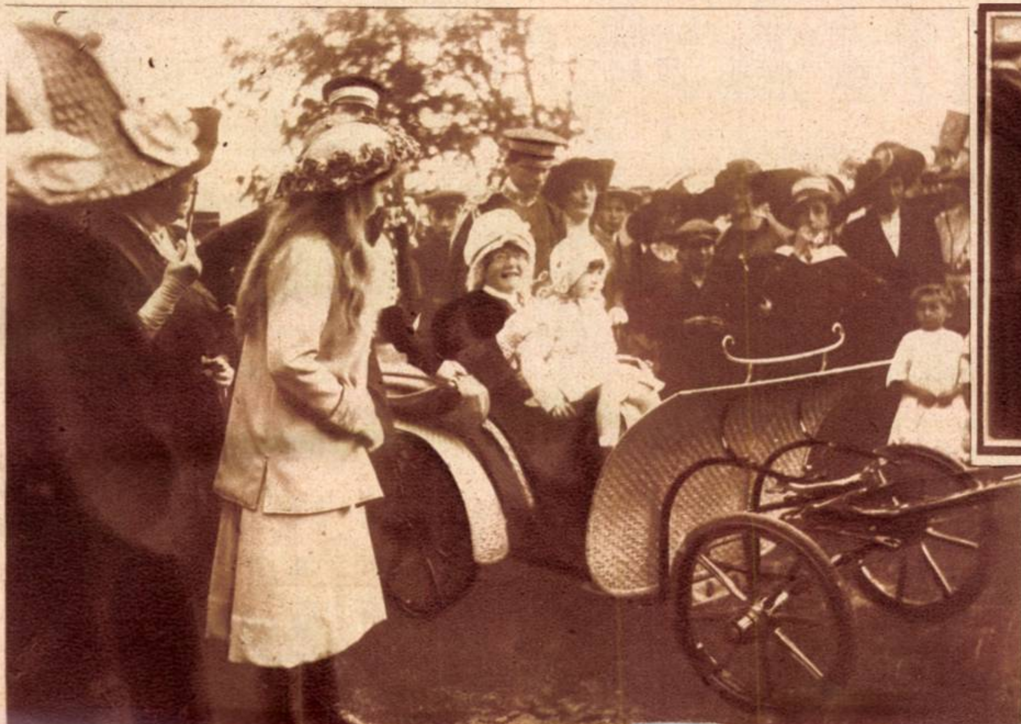

Prinţul Ghica, primul efor, dă apoi citire actului de fundaţie, care are următorul text:

CAROL I,

Prin graţia lui Dumnezeu şi voinţa naţională. Domn al Românilor, La toţi de faţă şi viitori sănătate;

Astăzi Duminică, la 10 August, 1875, Noi Carol de Hohenzollern Domn al Românilor, în al treizeci şi şaselea an al naşterei Noastre dinpreună cu Eli-

Publicăm în această pagină câteva fotografii istorice: Sus: Regele Ferdinand şi Principesa Elisabeta; stânga: Regina Elisabeta (Carmen Sylva) cu Principesa Ileana în braţe, într'o trăsurică mică, cu care regina poetă obicinuia să se preumble. In picioare, lângă trăsură, Principesa Marioara (actuala regină a Jugoslaviei)

...sabeta Doamna, scumpa noastră soție, și cu ajutorul Celui a Tot-Puternic, am pus temelia Castelului Peleș pe moșia noastră Piatra-Arsă, în vecinătatea sfintei mânăstiri Sinaia, zidită la anul 1695, de către Spătarul Mihai Cantacuzino.

Regele Carol I admiră muschiulatura unui soldat

Clădirea acestui castel s'a început în anul al zecilea al Domniei Noastre, fiind președinte al Consiliului de Miniștri, D. Lascăr Catargi, președinte al Senatului I.P.S. Mitropolitul Primat Calinic Miclescu și președinte al Adunării Deputaților Principele Dumitru Ghika; iar Stariț al Sf. Mânăstiri Sinaia S. S. Arhimandritul Onofrei. In același an s'a început și construcția drumului de fier, care va lega orașul Ploești cu Brașovul, prin valea Prahovei.

Drept care am subscris aceasta, spre a noastră pomenire în veacurile viitoare.

Mareșalul Curței, Th. Văcărescu, citește următorul act de construcție care fu sigilat și pus într'un tub de plumb și zidit în temelii:

„Noi Carol de Hohenzollern, Domn al Românilor, și Elisabeta de Wied, Doamna Românilor, am poruncit ridicarea castelului Peleș, pentru ca să ne fie pe timp de vară reședință sănătoasă și binecuvântată. Pentru aceasta am însărcinat pe arhitectul Wilhelm Doderer, profesor de arhitectură la școala politehnică din Viena, să lucreze planurile castelului și dependințelor, conducând construcția. Ca diriguitor al lucrării, am desemnat pe arhitectul Ioan Schultz din Lemberg, căruia i-am încredințat în de-aproape supravegherea lucrărilor tehnice. Am mai numit, în afară de aceștia și un comitet de construcție, compus din: sculptorul Cureti Martin Stöhr și din secretarii noștri particulari George Coulin și Ludovic Basset, cari să supravegheze cheltuelile.

Dependințele castelului proiectate tot-odată coprind: economatul, pavilionul de vânătoare sau casa pădurii, grajdurile, fântânile cu țevăria de apă și parcul. Pentru ca să asigurăm edificiului o mare durată și ca să păstreze ani îndelungați amintirea numelui Nostru, s'au întrebuințat pentru clădire, cele mai bune procedee de construcție; fondațiunile sale au fost așezate pe adânci temelii de beton și aparate de puternice zidării contra împingerii muntelui. Pe cât a fost cu putință, materialele de construcție au fost luate numai după domeniile Noastre; zidăria a fost făcută din piatra de Prahova, ziduită cu var; piatra cioplită a fost scoasă parte din carierile Piatra-Arsă, parte din carierile Lunca-Mare de lângă mânăstirea Brebu; piatra verde a fost adusă dela Slănic; lemnăria pentru bina a fost tăiată din pădurile Noastre, cărămizile au fost lucrate și arse chiar pe șantier, Țara neproducând fier, l-am adus din streinătate. După dorința Noastră s'au întrebuințat numai Români ca zidari și dulgheri, dar sunt aci și mulți meșteșugari din afară. Salariile plătite sunt următoarele: zidarii și dulgherii, după merit, dela 5 la 7 lei pe zi; salahorii 3 lei; cioplitorii în piatră sunt retribuiți după natura și cantitatea muncii lor; lucrul unui metru cub de piatră moale revine la aproape două sute lei. Kilogramul de fontă costă adus pe șantier patruzeci bani și de fier forgeat șasezeci. Metru cub de piatră se plătește șase lei și cincizeci bani. Varul revine la douăzeci și șase lei chintalul metric; nisipul din Prahova la cinci lei metrul cub. Mia de cărămizi revine la treizeci și cinci până la patruzeci lei; lucrările de terasament costă un leu și zece bani metrul curent".

Am consemnat aci aceste date, ca să lăsăm urmașilor noștri o mărturisire de condițiile actuale de lucru, în scumpa Țară, ale cărei destine Ne-au fost încredințate de A Tot-Puternicul, pe care nu încetăm de a-L invoca, pentru ca El s'o aibă neîncetat în Sfânta Sa pază".

In acelaș tub s'au pus și câteva monede de aur, azi extrem de rare, care aveau efigia Domnului și pe care Turcii (eram încă vasali!) nu le aprobaseră, pentru a circula în țară.

Intre timp, tânăra pereche domnitoare suferă o lovitură grea: moare domnița. In delir, mica principesă spunea:

— *„Vreau la Peleș, vreau să beau apă de la Peleș"*...

Cuvintele acestea au avut darul să provoace un legământ duios al tinerei perechi, cu Peleșul.

Dar, s'au ivit din nou greutăți și Carmen Sylva arde de dorința de a vedea terminat mai repede Castelul. Se făcuse un deviz de 700 mii lei. Banii se cheltuiseră, dar castelul tot nu era gata. Arhitectul Doderer afirmă că cheltuelile construcției castelului vor costa trei milioane... Intre Domnitor și arhitect se ivesc neînțelegeri. Principele nu putea plăti această sumă. Era îngrijorat, — și nu știa de unde va putea achita restul. Renunță la serviciile lui Doderer, încredințează ajutorului acestuia, arhitectul Schulz misiunea de-a reduce planurile, de-a împuțina cheltuelile...

La 1876 lucrările se întrerup.. Războiul! Abia în 1878, ele sunt reluate.

Lucrările făcute înainte s'au conservat destul de bine. Isvoarele de sub temelie fuseseră captate într'un canal. In amintirea acestor isvoare, Domnitorul Carol a pus ca unul dintre isvoare să fie condus într'o mică fântână, ce avea să se instaleze în sufragerie. Și astăzi încă, în mijlocul imensei mese din sufragerie, se află micul avuz, care împroșcă apa din isvor...

La 1881, după proclamarea regatului, perechea regală vine din nou la Sinaia. Lucrările sunt reîncepute cu mai multă energie. Devizul e mult întrecut. Chiar cifra lui Doderer, e dublată... Cheltuelile însă au fost eșalonate. Vodă Carol afectă din lista Sa civilă câte 500 mii lei anual.

In Octombrie 1883 lucrările fură terminate. Costaseră 6.500.000 lei aur.

Inaugurarea avu loc la 7 Octombrie ca o solemnitate impunătoare.

Suma cheltuită până la 1883 nu mai reprezintă realitatea. Fiindcă după aceea, an de an, castelul a fost refăcut, înfrumusețat, — i s'au adăugat mobile, obiecte de artă, tablouri de o valoare neprețuită.

Louis Basset secretarul particular al Regelui Carol I spunea că până în momentul morței suveranului, caseta sa particulară cheltuise *16 milioane aur*, — în care nu sunt cuprinse nici tablourile, nici faimoasa colecție de arme.

Cincizeci de ani! O viață de om!

Câte n'a trăit Peleșul! România a devenit independentă, — stăpânii lui au devenit Regi; s'a clădit apoi Pelișorul, pentru principii moștenitori; România a devenit România Mare; iar Peleșul e astăzi comoară și muzeu istoric. Regele Carol al

Cum se prezenta majordomul Vineri seara, înainte de a se moderniza, tăindu-și barba

II-lea iubește Foișorul, în care a copilărit și a crescut; zilele acestea se mută din nou acolo, dupăce a fost nevoit să stea două veri la Peleș, din cauza cunoscutului incendiu...

Peleșul rămâne pentru marile festivități, pentru public, — pentru protocol... Rămâne așa cum a fost. Cu o singură schimbare datorită ritmului vremei: majordomul de la intrare, care purta barbă prin tradiția inaugurată de Carol I, a fost ras... De Sâmbătă, majordomul nu mai poartă barba... M. D.

In jurul PELEŞULUI SE ŢES LEGENDE

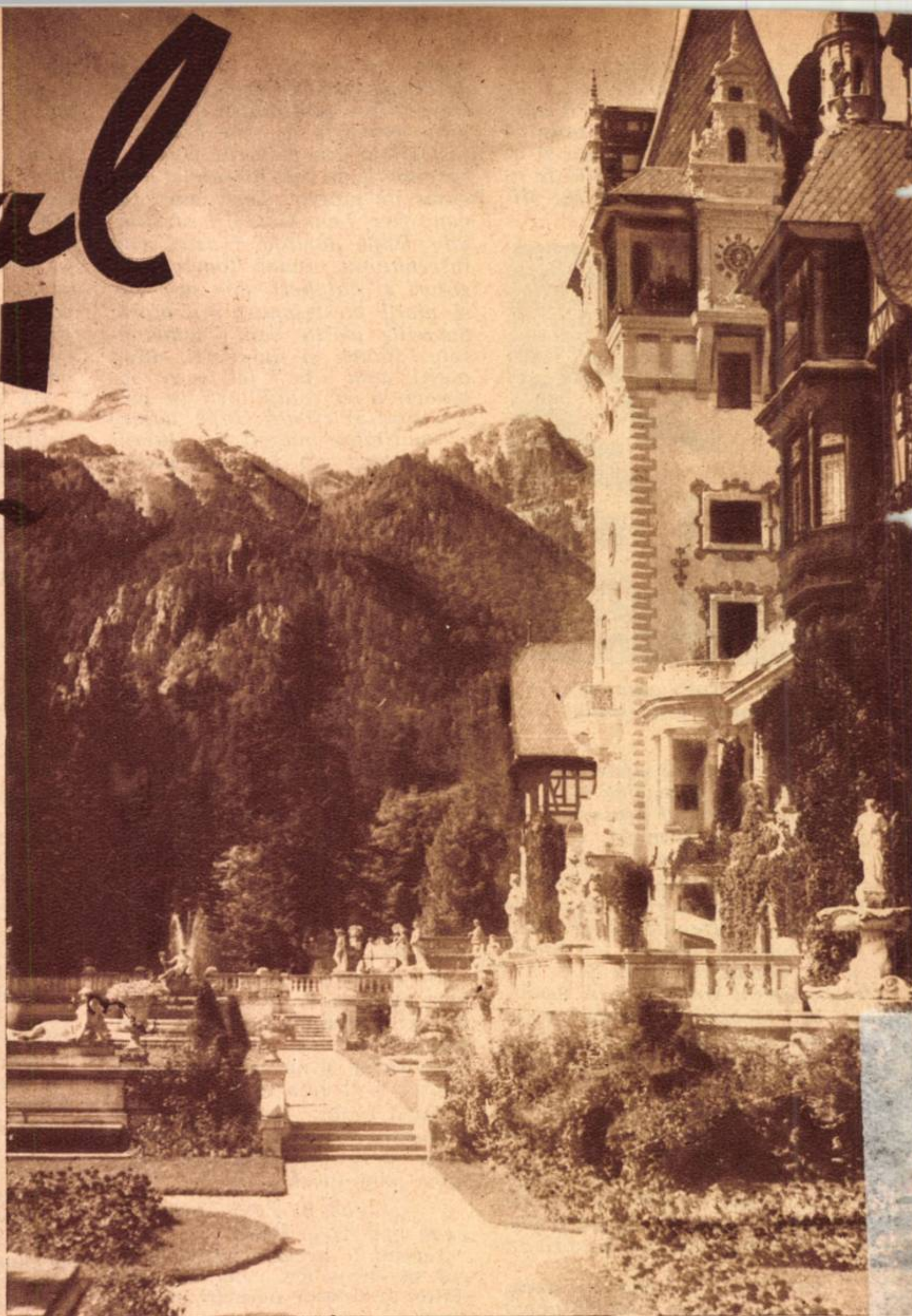
LEGENDA spune că Regele Carol I şi Regina Elisabeta, au ales valea Peleşului pentru a ridica minunatul castel, fiindcă unica lor principesă defunctă, chinuită de boală, ar fi spus, în agonie:

— Vreau să mă duc la Sinaia, ca să beau apă din Peleş!...

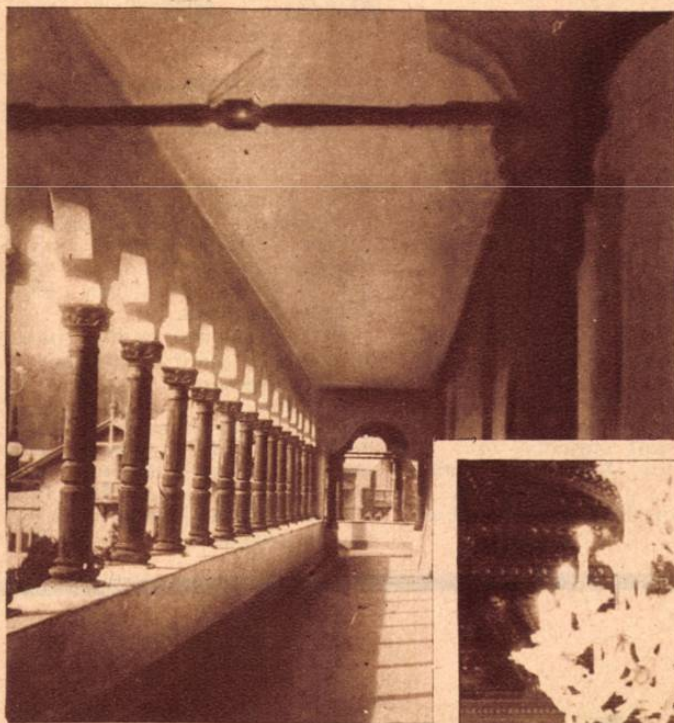
Se pare însă că poeta Carmen Sylva, fermecată de peisagele carpatine, a ales acest loc, pentru a fi „leagănul Dinastiei".

Regele Carol invita la Castel oameni politici, cari făceau excursii, în redingote şi jobene, împreună cu Suveranul...

Carmen Sylva poeta de odinioară, care visase fragedă în frăgezimea brădetului dela Sinaia, deveni o doamnă vrâstnică, cu ochelari, ţinând în braţe pe mica sa nepoţică, principesa Ileana...

Castelul Peleş, văzut depe terasa din dreapta.

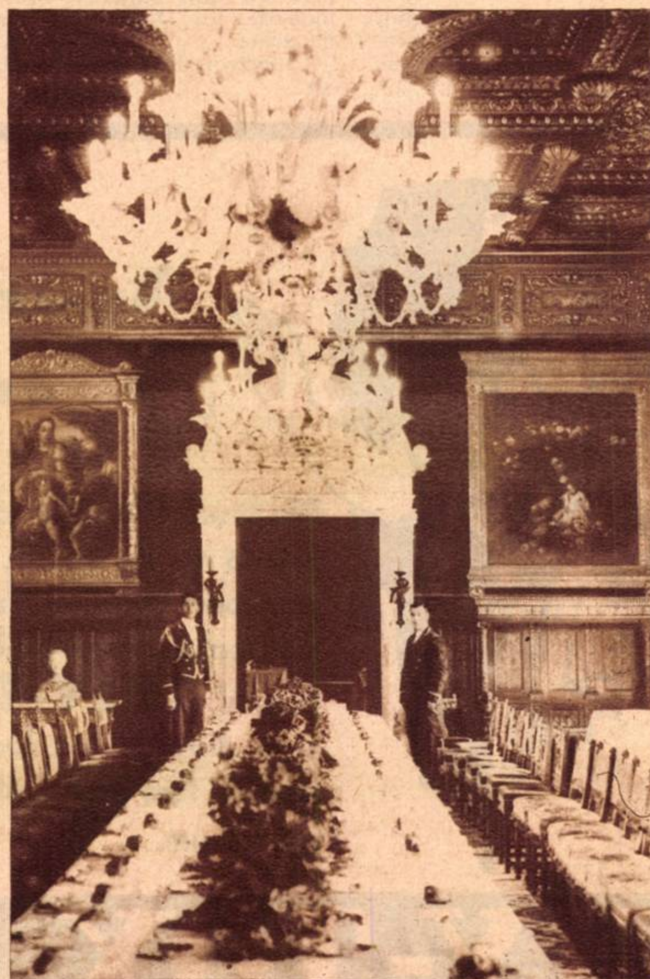
Mănăstirea Sinaia, cu pridvorul chiliilor locuite de Carol I

Inconjurată de celelalte principese şi de doamnele de onoare, Regina Elisabeta asista astfel la exerciţiile militare, depe platoul vânătorilor, conduse de sublocotenentul Carol de Hohenzolern, care, avea să ajungă Regele Carol al II-lea al României. Prinţul purta pe atunci vechea uniformă de vânători, cu pene de cocoş...

CÂND ORNICUL S'A OPRIT...

La castelul Peleş, în sala maură, fântâna monumentală aruncă apa prin şase guri. Aci, între plante exotice, a stat Regele Carol pe catafalc, ca un senior din Grenada, între zece trofee de arme, cu prăsele de aur şi sidefuri.

Cu toată soba de teracotă verde, mai bine zis cu tot caloriferul, căci soba e un simplu ornament, sala de consiliu emană răceala luxului suprem, iar în sala de muzică — o capelă cu strane

şi vibraţii de catedrală, — clavecinul pictat din 1621, marele pian Blüthner, harpa de aur a Carmen Sylvei şi orga electrică, par sarcofage cu mistere.

In vastul castel, care a început a poseda o tradiţie a lui, pluteşte umbra senioraIă a Regelui Carol I şi amintirea blajină a Regelui Ferdinand.

Pendulele bat la infinit, în colţuri obscure de taină, măsura lor de ½. Numai ceasornicul din camera de lucru a Regelui Carol I s'a oprit în clipa morţii sale...

In definitiv, în toate castelele sunt posibile viziuni ca la Elseneur...

Veni apoi domnia Regelui Ferdinand, — Regele cel mai glorios şi mai nefericit. Pe aleele dinspre Stâna Regală, excursioniştii întâlniau ades pe zvelta Regină Maria...

Răsboiul a trecut ca un uragan peste poezia mondenă a Sinaiei de odinioară. Lângă cazino, se ridică cimitirul eroilor...

CORTUL REGELUI FERDINAND

Agonia dureroasă a regelui Ferdinand...

Vom pătrunde în Pelişor, sub acelaş acoperiş, smălţuit în verde, sub care zace greu Regele Ferdinand. Urcăm pe aleia albă din spatele Corpului de gardă, însoţiţi de

ofiţerul de serviciu — care şi-a scos din buzunar mânuşile albe — prin dreptul cortului regal. Un cort ofiţeresc, foarte spaţios, dreptunghiular, cu dublu acoperiş ţuguiat ca de pagodă chineză, rău conducător de căldură. E aşezat pe o pajişte, între Pelişor şi corpul de gardă, spre casa de arhitectură. Inaintăm pe aleele călcate de paşii obosiţi ai Suveranului bolnav.

Partea din faţă a cortului este deschisă; în fund se vede o dormeuză somptuoasă, spre stânga biroul, fotolii în roz şi aur, vase cu flori, flori nespus de multe, superbe orchidee, crisanteme despletite, roze fragede, plante exotice cu frunzele ca penele... Lângă Rege, dormiau solemni pe covor, câinii săi favoriţi. Pe biuroul de acajou, Suveranul aşeza, în şapte albume scumpe, o vastă şi multicoloră colecţie de timbre poştale depe întregul glob.

Era pentru el o distragere dela marile suferinţe morale şi fizice, care l-au covârşit...

AGONIE REGALĂ

Ploaia care nu încetase la Sinaia de multe ceasuri, insinua fatidic şi persistent o presimţire de mare întristare.

Lămpile electrice depe străzi au stat aprinse toată noaptea, dar din cauza excesului de curent cheltuit, se stingeau aproape de tot, din când în când, rămânând doar becurile vag înroşite, ca o sumă de ochi plânşi ai pădurii.

La fel, se închideau în castel, aproape de tot, ochii obosiţi şi roşii ai celor din jurul Regelui Ferdinand.

Sus, la castelul Peleş, la poarta de fier negru, prin care Regele Ferdinand cobora odinioară pe lângă statui, pe aleele rozate, depe terasele cu balustrade albe şi bazine cu apă albastră, în scoicele vaste, — cei doi lei de piatră veghează cenuşii, trişti...

E târziu. Dar clopotul orniciului din vârful castelului nu bate, fiindcă a fost îndesat cu vată. La corpul de gardă, bloc granitoid cu porţi grele de stejar şi turnuri ascuţite, ofiţerul de serviciu aşteaptă. Garda nu doarme. Garajele sunt luminate ca ziua; maşinele sunt gata, cu şoferii la volan, cu farurile aprinse.

Umbre nelămurite se strecoră pe alei.

— Doarme?

— Am auzit că dormitează...

Herr Iulius, camerierul cu barbă blondă, cu ochii albaştri, plânge într'un colţ.

— Nu s'a chinuit...

Aşa dar, Regele Ferdinand s'a stins.

Agenţi fantomatici de siguranţă, aleargă prin ploaie. O motocicletă pocneşte şi dispare săgeată în vale. Somptuasele maşini sunt luate cu asalt. Zgomot de declanşarea pornirilor automate. Motoare vibrează.

Automobilele vijelioase împung bezna cu luminile drepte ale farurilor, — insecte enorme sburând cu elitre de argint. Sintaxa circulaţiei, afişată pe stâlpii dela răspântii, — „la pas" — e abolită.

In urmă, la castel, febrile apeluri telefonice...

MICUL MOŞTENITOR

Se deschide testamentul Regelui Ferdinand. El lăsa Regelui Mihai Castelul Peleş, iar Reginei Maria Pelişorul şi Cavalierhaus.

Şi micul Rege Mihai, îşi reluă astfel reşedinţa la castelul Peleş.

Dimineaţa, pe terasele cu statui ce se oglindesc în bazinele albastre, regele Mihai se joacă printre gramineele subalpine, în solemnitatea crinilor roşii, în umbra daliilor grase. Regele aleargă pe alei; e acum concurent la o mare cursă de automobile. In imaginaţia lui de copil, cercul nu are nevoie de anvelope, ca să fie un torpedo de curse...

Seara însă, umbre se lasă peste pinii păroşi — fiare încremenite de vrăji necunoscute, — peste ciudăţenia brazilor transplantaţi de pe Himalaia, peste pinii cu ace duble, lungi şi negre, ca acele de cap. Seara, răcoarea munţilor se strecoară ca un fior de nelămurită îngrijorare în sufletul copilului regesc...

Dar acum e ora de plimbare.

Aghiotantul cu leduncă de aur anunţă:

— Sire, landoul a tras la scara de onoare...

— Eu vreau să mă joc cu cercul.

— Majestatea Voastră ţine cu Protocolul...

Majestatea Sa îşi închipuia pe atunci protocolul, ca pe o goangă uriaşă, cât un balaur, ca pe un căpcăun, sau cel puţin ca un popă care tae limba copiilor neastâmpăraţi. Şi vedem atunci în minte pe „Cardinalul Roşu" din tabloul lui Velasquez, ce se află în sala florentină a castelului Peleş...

DE ZIUA REGELUI

Sub domnia Regelui Carol II, Sinaia şi Castelul Peleş se leagă inseparabile de noţiunea „criză de guvern": acolo s'au soluţionat toate crizele politice din ultimii ani.

Odată, ziua Regelui a coincis cu o asemenea criză de guvern.

Dela mânăstire, miniştrii s'au dus la Castelul Peleş, unde Suveranul îi invitase la dejun.

Automobilele emailate au stopat sub bolta intrării principale. Oaspeţii au fost conduşi pe vasta scară de onoare şi poftiţi în holul central, holul marilor solemnităţi, sub toţi regii României.

Castelul Peleş, care sărbătoreşte 50 ani de existenţă a văzut patru generaţii de regi. In acest castel şi-au dat sfârşitul Regele Carol I şi Regele Ferdinand I. Aci şi-a petrecut copilăria Regele nostru de azi şi creşte Voevodul Mihai, regele nostru de mâine. Castelul Peleş îşi împleteşte existenţa cu istoria neamului românesc. In fotografia noastră Regele Ferdinand pe catafalc

Membrii Curţii şi ofiţerii din garnizoană se aflau în acest hol, cu ornamente bogate, asupra cărora cade o lumină colorată, prin tavanul de vitralii. Soarele de afară, face ca lumina să fie puternică şi aurită; ea scoate în relief sculpturile lemnului de nuc, ce acoperă pereţii şi animează figurile goblinurilor grele.

Miniştrii au fost introduşi prin coridoare de marmură — adevărate galerii de artă — în salonul maur. Momentul când Regele a coborît în hol cu exregina Elisabeta, a fost solemn; Suveranul a primit felicitările Curţii, prin mareşalul Palatului.

Din sala maură, unde se află o monumentală fântână de marmură albă cu încrustaţii colorate, pe sub trofee medievale, miniştrii au trecut în sala de arme, împreună cu ceilalţi invitaţi. Aci, în paza armurilor de fer, s'a servit dejunul...

Afară, aerul acidulat de sfârşit de sezon, şi peisajul ce s'a arămit pe alocuri, te invită la plimbare. Sus, la cazarma vânătorilor, o trompetă sună prelung rugăciunea şi stingerea...

Stingerea aceasta însă e semnalul aprinderii torţelor, cu care se va face retragerea. In lumina roşiatică a facielor, brazii cu braţele lor negre întinse, par uriaşi eroi de legende...

De undeva, din creştetul munţilor, bubuituri de tun umplu văile cu ecouri formidabile...

Consiliul de miniştri care se ţine la hotelul Caraiman — neturburat de splendoarea serii de vară, nici de asurzitoarele omagii, pe care munţii le rostogolesc spre Castelul Peleş, — continuă discuţiile, ca să ajungă în fine, în zori, la concluzia că problema pe care a discutat-o şapte ore, nu e de resortul lui...

In gară, un vagon ministerial, tras la rampa de încărcare, stă toată noaptea luminat. De aproape, o locomotivă sub presiune, îi dă târcoale, gata la primul gest al semaforului, **să plece** cu d. Vaida spre Bucureşti, sau spre Cluj. E faimosul, istoricul „vagon dela Sinaia", în care în timpul a trei crize politice, până acum, preşedintele Consiliului şi-a fumat pipa de muzeu..

SANDU VORNEA

DIN VRAJA PELEŞULUI

Voevodul Mihai la vârsta de 5 ani

ERA în ajunul Sfântului Vasile. Brazi cucernici se înălţau scânteietori de diamante spre cerul ciuruit de stele. Din colibele împrăştiate în munţi, copiii în sumănaşe, cu mâneci mari, cu căciula îndesată pe ochi, coborau lunecând pe potecile albe, îndreptându-se cu „Pluguşorul", spre castelul Peleş.

La fereastră, Voevodul Mihai, pe atunci copil de vre-o patru anişori, aştepta cu ochii mari, deschişi în întunerec, să se desfacă cerul, dupăcum îi făgăduise Miss, dacă iubeşte pe Dumnezeu.

Deodată o brazdă luminoasă, roşie ca para focului, lumină văzduhul, aprinzându-l ca pe o gură de rai. Se auziră cântări îngereşti şi din cer coborî Miss în persoană, îmbrăcată trandafiriu, încununată de raze aurii, fine ca beteala. Guvernanta se înclină surâzătoare şi întinzând prinţului o mână străvezie, porniră înălţându-se deasupra brazilor seculari, stârnind în calea lor şoimi singurateci, cari fâlfâiau dispărând printre stâncile învelite, friguroase, în mantale albe.

Plutind fără sgomot se lăsară dela o vreme pe o câmpie nesfârşită de ghiaţă. Subţiindu-se din ce în ce, Miss dispăru ca un fir luminos după un nor de ploaie. Prinţul rămase singur. Pe nesimţite se făcea noapte. Stelele dispăreau una câte una. Cerul şi zarea erau luminate numai de raze reci de argint, pornite din luna ce stătea nemişcată, lipită de cer, ca o azimă de ceară. Ceva mai departe într'o poiană acoperită cu flori toate albe: ghiocei, crini şi lăcrămioare, dar fără miros, prichindei cu bărbi în furculiţă, cu căciuli de magi, jucau, învârtindu-se nebuneşte.

Zărind străinul se opriră cu un picior în aer, cu sprâncenile ridicate. Dar nu stătură mult la îndoeală şi se apropiară serioşi, vicleni, tiptil, să se oglindească pe rând în ochii Săi albaştri.

Apoi, deodată, prinzându-se de mână, isbucniră în hohote de râs şi începură să se învârtească alergând în jurul Lui, chiuind cât îi lua gura.

Prinţul încremenise cu mâinile în buzunare. Dar amintindu-şi învăţăturile guvernantei, făcu repede, nevăzut, cu degetele împreunate, trei cruciuliţe dealungul pulpelor. Imbărbătat, privia acum interesat la jocul prichindeilor cari ţopăiau când pe un picior, când pe celalt, repetând să ameţească:

Unu, cinci, trei... Unu, cinci, trei...

Aiurit de veselie şi de sgomot, voind să arate ce ştie, prinţul pândi momentul şi când auzi strigându-se din nou: unu, cinci, trei, intră curajos în horă, chiuind şi el:

Pelişor
Intr'un picior
Strajă bravă
Sus în slavă...

Prichindeii se opriră, privindu-l iar cu sprâncenile ridicate, apoi hohotind de râs porniră din nou, într'o horă nebună, ameţitoare, fără sfârşit, repetând, fermecaţi de noutate:

Pelişor
Intr'un picior...

Prinţul se învârtia şi el, bătând piciorul fără habar de ghiarele tovarăşilor Săi de joc.

Dela o vreme, obosit de drum, cu lacrămile în ochi, era gata să să trădeze, să bată din picior, să înceteze sarabanda.

Dar n'avu vreme. Cântări de cocoşi ce veniau răguşite, par'că din alte lumi, sparseră hora, împrăştiind prichindeii.

— Ce să-Ţi dau, pentrucă ne-ai învăţat un cântec nou şi Te-ai jucat aşa de frumos cu noi, îl întrebă un bătrânel şchiop, cu sprâncenile stufoase, cu ochii zăbreliţi de creţuri.

— Nimic... Vreau să mă duci acasă.
— Vrei puşcă?
— Am puşcă.
— Cal vrei?
— Cal am.
— Dar sabie vrei?
— Am şi sabie... De adevărat...
— Unde locueşti?
— La castelul Peleş.
— Ce eşti?
— Român.
— Imi pare bine. Acum mergi sănătos şi ascultă: La nunta Ta, îţi vom făuri în dar coroană de împărat, pentrucă Românii cari stăpânesc plaiul Peleşului de veacuri, sunt de neam împărătesc. Să trăeşti împărate!...

„Trăiască împăratul!" repetă corul prichindeilor, ce dispăreau sărind ca iepurii printre stânci.

. . . .

Prinţul căzând din cer, se trezi în braţele lui Miss. La fereastră, copiii de seama lui, cu căciulile îndesate pe ochi, mânau pluguşorul:

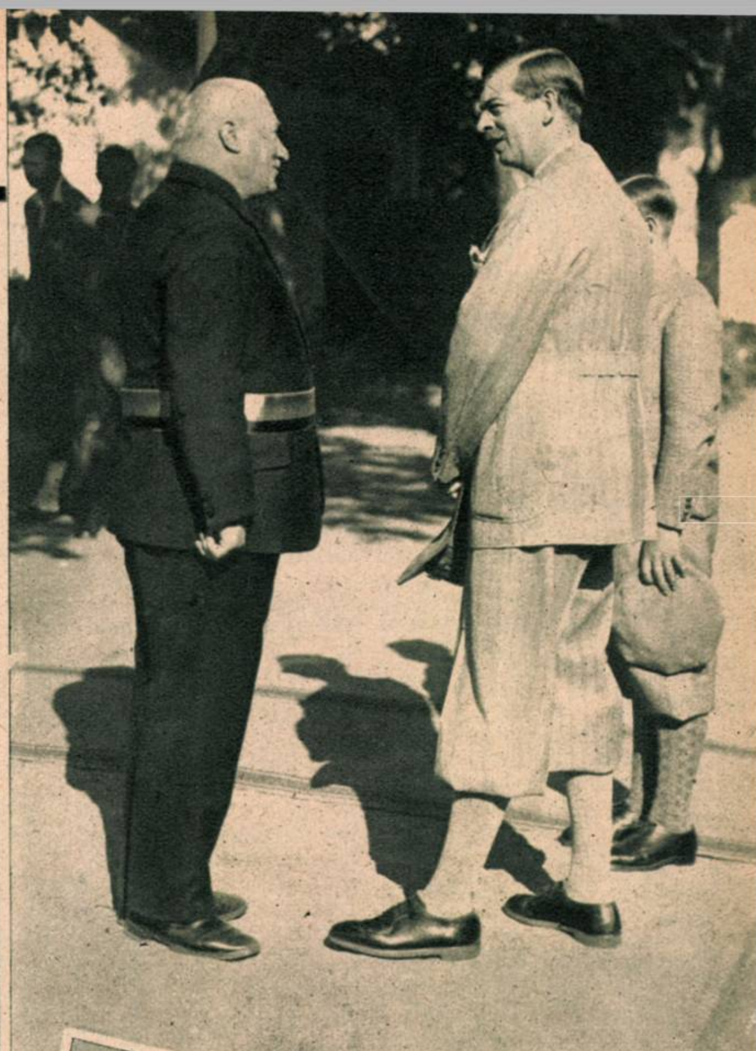
S'a sculat mai an
Bădica Traian...

Afară ningea cu fulgi mărunţi, învolburaţi. Sătui de joacă, prichindeii îşi scuturau bărbile.

GH. BRĂESCU

Vânătoarea regală din Banat

Săptămâna trecută Suveranul împreună cu Voevodul Mihai, având și doi oaspeți înalți: pe d-nul Colonel Philippy din armata britanică și lordul Temple, au fost la vânătoare prin Banat.

Berman, reporterul nostru fotograf a însoțit pe Suveran în această vânătoare și publicăm aci câteva din fotografiile făcute.

DRUMURI PRIN MUNŢI

Martha Rădulescu

URCUŞUL

ZORI de zi. Soarele nevăzut încă daureşte vîrful crestelor de piatră, şi o fişie de nori.

Domol, cu pasul rar, urcăm prin umbra pădurii de brad, sorbind adînc în piept aerul proaspăt cu miros de brad şi de frunziş umed. In tăcere religioasă, procesia credincioşilor muţi se strecoară prin templul vast al codrului. Numai torentele cîntă în cascade, un coral sumbru.

La popasul de la isvoare, ne ajunge soarele, săgetînd cu lumină printre colonadele brazilor. Orăşelul de unde am plecat s'a scufundat în adînc, în umbrele ceţoase albastre, neajunse încă de soare.

Din jos se aud apropiindu-se cîntece, ţipete, chiuituri. Ne ajunge din urmă o ceată turbulentă de băieţi şi fete, cari trec grăbiţi, înnăduşiţi, gîfîind.

— „Par'că-i goneşte tătarii din urmă".

— „Au s'ajungă sus cu sufletul la gură".

— „Cu ce s'aleg oamenii ăştia dintr'o excursie?"

Şeful echipei noastre, turist bătrân şi cu vază, surîde înţelegător.

— „Se aleg cu bucuria mersului şi beţia oboselei. Şi asta e una din plăcerile vii ale drumeţului".

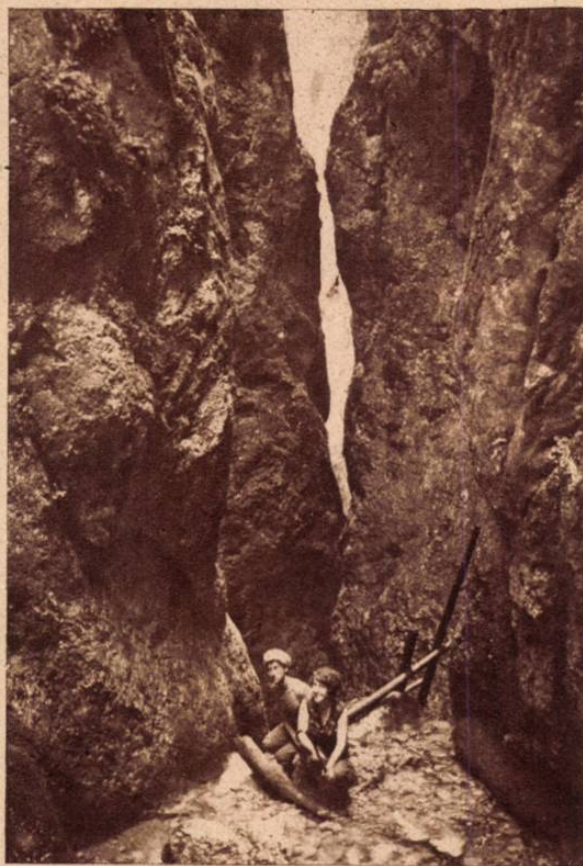
— „Nu e cam puţin?"

— „Vedeţi, motivele de atracţie ale muntelui sunt tot atît de variate ca şi gama structurilor sufleteşti. Pentru tineretul exuberant şi fără experienţă, beţia risipei de putere şi vanitatea de a spune „am fost în cutare loc în atîtea ore"...

— „Bine înţeles că mai scurtează încă o oră ori două, ca să dea impresia de record".

Şeful rîde.

— „A umbla cum trebuie, pe creste, a gusta muntele cu tot ce-ţi poate da el, e o artă care va să fie învăţată ca ori care alta".

Cheia Tamina din Piatra Mare

LA GOL

De la 1700 de metri în sus, pădurea începe să se rărească. De ce urci poienile înflorite şi stîncăria goală predomină. Pîlcuri tot mai rare, brazii se mai reped la asaltul clinelor, se agaţă crispaţi de stînci, tot mai mici şi mai rari, răpuşi de vîntoase şi de geruri lungi.

— „De acum în colo numai *jnepii* sau *jepii*, — brazii tîrîtori mai răzbesc pînă la două mii de metri şi mai bine".

Trunchiurile bătrîne, culcate pe brînci, ca să reziste viforelor, se încolăcesc ca şerpi uriaşi, în inextricabile împletituri, ridicîndu-se spre cer numai ramurile subţiri zbîrlite de ace ţepoase.

— „Vai de cel care s'ar încurca în desişul de jnepi..."

Spartă în stânca albă şi sură poteca urcă pieptiş spre muchia golaşe. Largă şi vastă se întinde acum lumea la picioarele noastre. Oraşe şi sate se risipesc prin văi şi lunci de-alungul firelor de argint ale rîurilor. Turme de spinări de munţi îşi înşiruie, îşi înghesuie şi îmbină grebenele chele ori îmblănite de păduri, tot mai departe şi mai departe, pînă se pierd în abureala albastră a zărilor, ori se şterg în cîmpiile cu sclipiri de aur vechi.

Pe'ndelete şi cu deamănuntul, căpetenia noastră ni-i înşiră pe nume.

POPASUL

Pe brîna de sub creastă e primul popas mare şi dejunul. Grabnic, şeful scoate bucătăria lui portativă şi ne prepară un ceai, ochiuri pe şuncă şi caşcaval la capac.

Sărace necunoscător al munţilor, care înghiţi leneş dumicatul colo jos, la restaurantele cu jazz şi fum de grătare! Ce ştii tu de farmecul mesei noastre, sus la popas?

Odihna noastră însăşi, în bătaia soarelui, în răcoarea adierei, în desfătarea ochiului beat de imensităţi, e un deliciu pe care nici o dată nu-l vei putea gusta cu adevărat... Iar foamea noastră, gustul frugalului nostru dejun e o plăcere intensă necunoscută leneşului... Şi ades popasul se face în afiniş, unde, ca în ţara şlarafilor culcat pe iarbă şi moleşit de bună stare, întinzi doar mîna şi culegi cu pumnii desertul sub forma de perle violete şi acrişoare ale afinelor.

PORCUS TURISTICUS

— „Şi acum strîngeţi toate urmele ospăţului", porunceşte şeful excursiei.

Intr'o clipă cojile de ou, hîrtiile, toate urmele nepoetice ale trecerii banalului biped sunt adunate şi pitite undeva, într'un tufiş de ienupere.

— „Nimic mai hidos de cît să vezi urmele barbare ale popasurilor pe pa-

Valea Prahovei văzută depe Caraiman.
Foto P. Sutzianu

jiştile curate. Cutii de sardele, hîrtii unse, coji de lămîie toate acele deşeuri care fac din pajiştea înaltă un maidan de mahala. Turiştii aceştia cari n'au nici dragostea nici respectul naturii sunt demni de dispreţuit".

— „Şi nu-i numai atît", intervine unul din noi, „nu se mulţumesc să treacă lăsînd în urmă dîra lor de murdărie şi dezordine, scrijelesc copacii şi mînjesc stîncile, murdăresc casele de adăpost cu numele lor banale, pe care nimeni nu le mai citeşte, de care nimeni nu vrea să ştie... Oameni în toată firea se iscălesc pe stînci şi pe copaci, pe mese şi pe bănci în cabane, ca nişte copii răucrescuţi pe pereţii latrinelor".

— „Speţa asta murdară şi stricătoare, cu deosebire bogat reprezentată la noi, Doctorul Ureche a botezat-o cu un nume care i-a rămas în fauna munţilor: PORCUS TURISTICUS communis. Această speţă are de altminteri, tot după numitul naturalist, diverse varietăţi, una mai puţin apetisantă de cît cealaltă".

MICUL TIBET

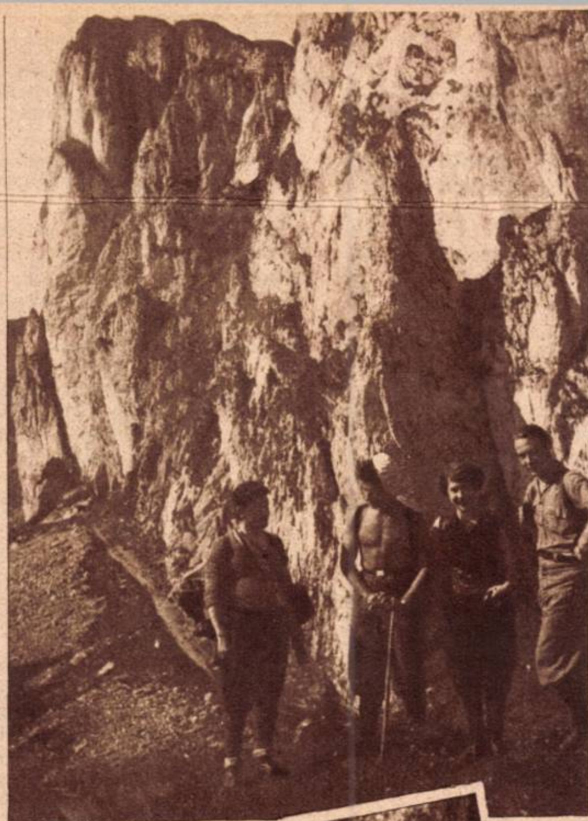
Platoul Bucegilor se întinde acum vălurat şi imens în faţa noastră, scobit la mijloc de valea Ialomiţii, care se strecoară prin „chei", volburînd în strîmtori înalte cu pereţi de piatră, prăvălindu-se în cascade nesfîrşite prin ganguri sure de stîncă dură...

Şeful ne arată munţii din depărtare: Strunga, Leaota, Piatra Craiului, Păpuşa şi departe în zare muchia lungă şi fierestruită a Făgăraşului până la gemenele vîrfuri ale Negoiului.

Dar aproape de noi se întinde stepa înierbată şi relativ plată a platoului.

— „Aşa îmi închipuiam eu Tibetul", zice unul din noi.

— „Frumuseţea unică a Bucegilor e înainte de toate în *abruptul* lor imens. Platoul se rupe de o dată ridicîndu-se din adîncimi ca o cetate apărată din toate părţile de ziduri de piatră, de peste o mie de metri...."

Drum de brână prin Bucegi.

BRÎNELE

Dar zidurile crăpate, sparte, flancate de imense turnuri de zeci de etaje, ca ruinele unor cetăţi de titani, nu sunt peste tot drepte şi inaccesibile. Stratele înclinate ale pietrei au lunecat uşor unele peste altele, rupîndu-se din adîncul pămîntului... Şi astfel pe pereţii abruptului se desinează trepte, mai subţiri şi mai groase, golaşe ori înierbate, vărgînd zidurile prăpăstiilor cu verzi cornişe înflorate: *brînele*.

O cărăruie abia vizibilă se strecoară pe lîngă perete de-a lungul brînei. Urma treapădului secular al oilor ori al caprelor negre: e *„hăţaşul"*.

Mergi pe hăţaş lipit de zidul imens. La un pas, cîte o dată numai la un lat de mînă, cade verticală prăpastia de sute de etaje...

Plăcerea de a înfrunta abisul o simţi cu o intensitate de nedescris...

GRĂDINELE MINUNII

Nici o grădină în lume nu e mai frumoasă şi mai bogată de cît brînele Caraimanului şi Bucegilor, din primăvară pînă în toamna tîrzie. Albastre ca cioburi de cer sunt stelele genţianelor, albastre ca oţelul călit coifurile războinice şi otrăvite ale aconitului, fraged violete în mii de nuanţe şi în gracilităţi de filigrană milioanele de campanule mici şi mari, panselele şi corthuzele, de aur lustruit, emailate sunt rănunchioarele de mii de neamuri, de fildeş, voinicele saxifrage, de sînge şi de zori covoarele de rododendron şi de garoafe de mii de neamuri.

Numai o singură garoafă e albă, dantelată ca o horbotă şi parfumată ca o cuconiţă cochetă.

Pe pereţi lucesc ades stelele de catifea albă şi de filigrană de argint ale floarei reginei.

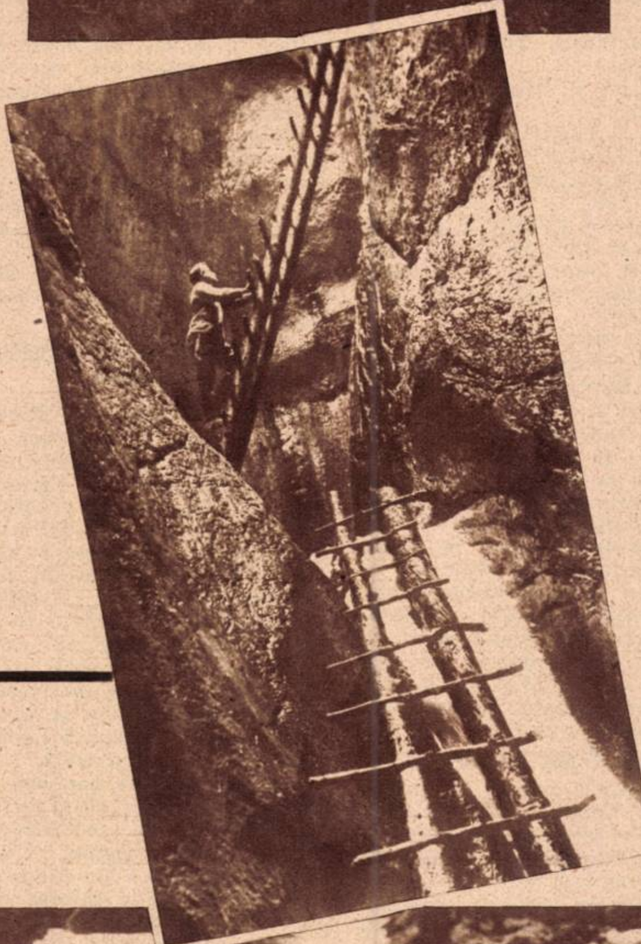
— „Se împuţinează an cu an ne spune ghidul nostru, căci o altă specie a porcului turistic: *porcus turisticus devastator* smulge cu miile splendidele minuni, plecînd cu clăi întregi, ca şi cum şi-ar aduna nutreţ pentru o iarnă 'ntreagă".

Bătrînul şef se apleacă şi smulge din stîncă tufe de o floare roşcată.

— „E cimbru" zice unul.

— „Da?... Ia fărimă-l în degete".

Ce răcoritor şi adorabil parfum de levănţică, lămîiţă şi portocal! Un mărunt

Cele şapte scări dela Piatra Mare.
Foto Martha Rădulescu

Pe Valea Jepilor.
Foto P. Sutzianu

pelinaş argintiu, îmbălsămează ca un sachet.

Modesta orchidee cu floare roşie brună, ca de trifoi — nigritella — adie discret a iasomie şi a vanilie....

Dar cine poate descrie minunile grădinilor suspendate? Ca să le guşti chintezenţa plăcerii, ia drumul brînelor, drumeţule. Acolo's tezaurele sublimului grădinar.

CEAŢA

De o dată experimentalul nostru şef se opreşte. Sprincenile lui se încruntă atente.

— „Vine ceaţa".

De jos vin falduri de aburi albi. Cresc parcă s'ar desfăşura trîmbe de mahrame din suluri nevăzute. Vin şi pier. Coboară printre turnuri cu reci adieri de vînt...

N'avem timp să le admirăm mult jocul, că norul ne şi învăluie în faldurii lui umezi. Depărtările pier, soarele se ascunde.

Ciudatul efect al ceţei: prăpăstiile par acum nemăsurate, pereţii de deasupra noastră se înalţă şi cresc parcă în infinit, ţancurile şi meterezele de piatră iau proporţii de Himalaia.

— „Să ne grăbim să ieşim pe platou", hotărăşte ghidul.

CAŢARARE

— „Urcă pe aici. Luaţi-vă după mine. Uitaţi-vă bine unde puneţi piciorul".

Peretele care părea de departe inaccesibil şi vertical, se arată acum plin de asperităţi şi de colţuri. Urcăm pe rugozităţile pietrei ca pe nişte trepte, aderenţi cu toate mădularele, ca şopîrlele pe perete.

După un sfert de oră de gîfîială intrăm într'o spărtură strîmtă a prăpastiei — un cămin, îi zice ghidul nostru — şi în cîteva opinteli suntem sus, cu sufletul la gură. Sprinceana de iarbă a brînei a rămas undeva jos, aninată de perete... Ni se pare că e la sute de metri în adînc.

— „Ei cum vă place?"

— „E aţîţător. Parcă'mi pare rău că s'a terminat".

— „Aţi gustat în miniatură plăcerea marilor căţărări, a marilor ascensiuni primejdioase".

— „Cum îţi explici plăcerea asta?"

— „Prin excitarea pe care ţi-o dă vecinătatea pericolului, plăcerea luptei şi anticiparea biruinţei, răspunde şeful fără hesitare. E de altminteri un expert.

MARCAJ

Sus pe platou ceaţa e atît de deasă că trebuie să ne strîngem rîndurile ca să nu ne pierdem unul de altul.

— „Hait. Mi-am uitat busola" constată cu oarecare îngrijorare şeful nostru.

Mă cuprinde o frică nemărturisită.

Unde ne aflăm acum în vastul pustiu alb? Unde e cărarea? Dar dacă, fără busolă, ne învîrtim în cerc, ca nişte copii pierduţi în pădure? Ne pierdem în ceaţă printre prăpăstii, tot mai iremediabil, ca într'un coşmar?

Urmăresc pe ghidul nostru care păşeşte încet şi atent, scrutînd pămîntul. Ce vede el oare în iarba şi pietrele mereu aceleaşi şi parcă aidoma una alteia? Şi ce-o fi, Doamne, iarna, pe zăpada mare, pe viscolul orbitor?...

Din ceaţă se desluşeşte o siluetă vagă. Un om nemişcat?

Nu, un stîlp.

— „Am dat în marcaj" ne desluşeşte călăuza.

Partea de sus a stîlpului e boită cu un cerc galben pe fond alb. O potecă se desinează pe lîngă el şi, din loc în loc, de-alungul ei, stîlpii marcajului se desprind din neguri unul cîte unul, asigurătoare fantome ale singurătăţii. În tihăraia de stînci, haotic risipite ca după un cataclism, în care ajungem acum, însemnarea galbenă pe alb luceşte pe colţii de piatră, spunîndu-ţi la fiecare pas, ca un glas reconfortant.

— „Eşti pe drumul bun, prietene."

Binecuvîntată fie mîna cui te-a făcut.

— „Cine a însemnat astfel drumurile?"

— „În Bucegi e opera Turing-Clubului Romîniei — TCR — şi a Societăţii Carpatine Transilvane — SKV —. În Piatra Craiului a lucrat ADMIRUL şi SKV. În Făgăraş SKV, în Munţii Apuseni TCR. Sunt mii de kilometri de drum însemnate de aceste societăţi."

— „Şi cine'i plăteşte?"

— „Îi plăteşte?" rîde ghidul nostru. „Marcajul e opera de veselă, grea şi nobilă clacă a celor mai buni dintre turiştii cunoscători ai munţilor. Ei sunt răsplătiţi de bucuria faptei bune şi de onoarea de a li se încredinţa o astfel de operă."

Călătorule pierdut în ceaţă, sau orbit de vifor, rătăcitule izolat pe locuri necunoscute, cînd găseşti marcajul salvator, gîndeşte-te cu recunoştinţă la anonimii însemnători de drumuri şi — cum ai ctitori o troiţă, dîndu-ţi obolul tău societăţilor noastre turistice.

CASELE DE ADAPOST

Spre seară vîntul s'a înteţit tăios şi vifornic de'ţi ia răsuflarea. Pe muchile stîncilor şi pe rarele fire de iarbă picurii de negură îngheaţă acum în penaje albe, ce cresc într'una înflorind cu alb tot cîmpul, într'o zăpadă sui-generis. Urcuşul clinei aspre devine un calvar, în amurgul care înaintează. Dacă ne-ar apuca noaptea aci pe înălţime, fără adăpost, am îngheţa în chinuri. Trecem pe lîngă un larg petec de zăpadă veche. Încă unul... Şi asta în August!

Iată-ne sus pe *Omul*, la 2500 metri. În vîntul care goneşte furios faldurii ceţii ca nişte armii de stafii în derută, ochii înlăcrimaţi de ger zăresc neîncrezători o casă cu ferestrele luminate. O casă la 2500 de metri? Şi totuşi silueta neverosimilă e o realitate binecuvîntată:

— „E *casa Mihai Haret* de pe Omul", ne spune şeful nostru. „Cea mai înaltă din Carpaţi. Aci vom petrece noaptea".

Un val de căldură ne mîngîie obrajii, cînd deschidem uşa primitoarei cabane. În sala comună, larmă veselă de turişti, miros aburit de ciorbă caldă, ciocnet discret de pahare.

— „Cel mai bun vin negru din ţara romînească, zice şeful trăgînd cu ochiul la „păcura" de Valea Călugărească a celebrului naturalist şi turist."

. . . .

Sătui, sorbim cafeaua aromată. În amorţeala căldiu a odihnei corpul trudit se simte ca într'o fericită beţie fizică, într'o euforie care excită şi creerul spre veselie: totul apare aşa de roz şi de frumos.

— „De ce-i zice „*Casa Haret?*"

— „După numele preşedintelui Turing-Clubului, Mihai Haret, sufletul instituţiei. Mai toate începuturile mari sunt, dacă te uiţi bine, opera unui singur om, a unui animator tenace care adună la un loc, utilizează şi unifică entuziasmele sporadice individuale, mai puţin durabile şi constructive.

Ca şi secţiunea Bucureşti, fiecare secţiune TCR este de fapt opera unui mănunchi restrîns de animatori şi ades a unei perechi de oameni însufleţiţi şi pasionaţi.

Tipică e în acest sens secţia TCR-Braşov, pe care o vom vizita mîine."

LA CASA DE PE CRISTIANUL MARE

Cristianul Mare, sau Postovarul, nu-i nalt. Abia atinge 1800 de metri. Dar creşte dintr'o dată şi izolat din platoul Transilvaniei, iar din vîrful grebănului său pietros de calcar priveliştea e unică prin lărgimea şi variaţia ei. Coama Carpaţilor, de la Ciahlău la Făgăraş, cu aprigele metereze ale Bucegilor, cu Piatra Craiului ca un leu culcat, străjuind vechile hotare, cu largul covor tărcat al cîmpiei Transilvaniei, toate se destind în jur ca pe o imensă hartă în relief inimitabil colorată.

La cinci sute de paşi sub vîrf, imediat sub el, o vastă casă în stil elveţian rîde privirilor în soarele care apune. Ultimii brazi ai crestei o încadrează. O poieniţă alpină e întinsă dinainte-i ca un covor verde.

Cînd ne-apropiem de ea auzim bocnete surde de ciocan în piatră.

— „Un pietrar lucrează de sigur..."

Îi vedem mai întîiu isprava: un imens morman de lespezi sparte ascunde pe lucrătorul de care ne apropiem neobservaţi. „Pietrarul" în pantaloni de turist, cu genunchii goi şi cu mînecile suflecate loveşte ritmic şi rar cu un ciocan enorm într'un bolovan cît un pui de elefant şi'l ciobeşte îndărătnic în halci mari şi colţuroase pe cari le aruncă singur în grămadă.

Tovarăşul nostru îl salută respectuos cu titulatura de „Domnule Preşedinte".

Ne prezintăm.

Singuratecul spărgător de piatră nu-i altul de cît D-l Consilier de Curte Diaconescu, preşedintele TCR Braşov. Cunoaştem în curînd şi pe D-na Diaconescu. Acelaş farmec. Aceaş spartană sobrietate.

Această impresionantă pereche de oameni distinşi formează sufletul Secţiunii Braşov. Ei au clădit literalmente Casa de pe Cristianul Mare, ultima şi poate cea mai reuşită din casele Turingului.

Am ocazia rară să resimt eu însă-mi contagiunea entuziasmului, admirînd această pereche de o rară şi captivantă bunăvoinţă şi idealism. Tata şi fratele-meu se înhamă veseli la ciocan şi la daltă, iar eu mă pregătesc să car pietrele pe cari le vor sparge. Uşoară treabă mi-am ales: novicii fac mai mult praf şi zgomot. Ruşinaţi şi înăduşiţi se uită la înaltul magistrat-pietrar.

Lucrul nu-i aşa uşor cum credeau ei.

. . . .

— „Iată", îmi zice întru tîrziu şeful şi conducătorul nostru, „doriai să vezi cum e un animator, un constructor de case şi de drumuri. Ai avut norocul să-l surprinzi în simplicitatea veselă şi pasionată a muncii creatoare."

— „E o pereche impresionantă. Îmi par exemplare model ale unei umanităţi viitoare".

Bătrînul conducător e mulţumit se vede de răspunsul meu, căci îmi mîngîie obrajii şi surîde bucuros.

. . . .

Ieşim afară în noapte. Sus pe bolta înstelată, D-l preşedinte ne arată pe îndelete constelaţiile... Dar puzderii de stele de un luciu mai viu se îngrămădesc şi se înşiruie pe pămînt în adîncurile sumbre.

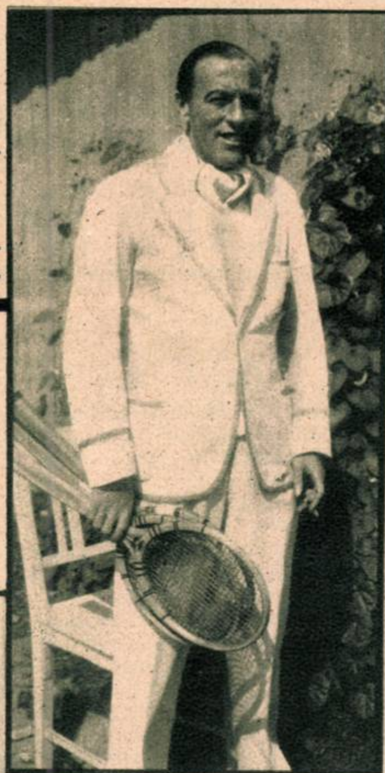
— „Constelaţiile astea le mai cunosc şi eu" glumeşte şeful nostru. „Sunt luminile oraşelor. Se chiamă Braşovul, Dîrstele, Şapte sate. Şi vă asigur că unde lucesc aceste astre există şi o populaţie deasă de umani pinguini."

Noaptea clară şi caldă clipeşte sub brîul vag al Căii laptelui. Pe fondul înstelat dinspre răsărit se profilează silueta preşedintelui şi a soţiei sale. Sprijiniţi unul pe altul, tovarăşii de viaţă şi ideal privesc stelele, senini şi mulţumiţi, după ziua lor plină, în farmecul serii.

Marta D. Rădulescu

ERATA. În numărul trecut al revistei noastre, în pagina 14, rîndul al 14-lea de jos, s'a făcut o gravă eroare tipografică. Rîndul trebue citit în felul următor: *„Dar două generaţii de regine, poete şi autoare cu renume mondial"...*

SERBĂRILE DELA TECHIRGHIOL-EFORIE

Baronul de Morpurgo, campionul italian

D-ra Somogyi

CINE a văzut acum câțiva ani stațiunea balneară Tekirghiol-Eforia și o revede astăzi, rămâne nedumerit. Câmpul altădată sterp a dispărut și în locul lui sunt siluetele elegante a numeroase vile. Civilizația a pătruns în aceste meleaguri, transformându-le pe dea'ntregul. Continuând în acelaș ritm, foarte curând Eforia va rivaliza cu cele mai desăvârșite stațiuni balneare din Europa.

Conducătorii Eforiei, dorind să prelungească sezonul cât mai multă vreme — spre a atrage la mare și pe agricultorii cari în timpul verii, preocupați de treburile lor nu-și pot permite răgaz decât în toamnă — au luat inițiativa organizării de atracțiuni autumnale: concursuri de tenis, de bridge, golf, plimbări în larg cu vaporele, meeting-uri de aviație, etc.

Anul acesta serbările au avut loc sub patronajul d-nei Vota Blank, în a doua săptămână a lunei Septembrie.

In zilele de 8, 9 și 10 au fost campionate de tennis, la care au participat pe lângă cele mai bune rachete ale noastre baronul de Morpurgo — campionul Italiei. Lupta finală între Poulieff și baronul de Morpurgo a fost extrem de interesantă. Primul e de un calm exasperant pentru adversar, în vreme ce baronul joacă sprinten și nervos. Bineînțeles că succesul a fost în favoarea campionului italian, victoria n'a câștigat-o însă fără emoție; adversarul său i-a dat mult de furcă.

D. Aristide Blank

D. Poulieff

D-na Popper (campioană națională) și domnișoara Claire Somogyi din Arad au disputat finala simplu doamne, care s'a terminat cu succesul domnișoarei Somogyi.

Concursurile de tennis s'au isprăvit cu o recepție la vila Blank, dată de d-na Vota Blank, care a prezidat concursurile de tenis. In aceeaș seară, au fost jocuri de artificii pe malul mării. Invingătorilor la concursul de tenis li s'au oferit premii de către organizatori. Domnișoara Somogyi a căpătat cupa „d-na Vota Blank", o vază de cristal fin, iar baronul de Morpurgo o cupă de argint și o tabacheră. D. Reti un ceasornic; D-nele Butculescu, Popper și Fülöp, câte o pudrieră lucrată artistic. Premiile au fost împărțite de către d-na Michaela Catargi.

In ziua de 10 Septembrie după amiază, a avut loc un meeting de aviație, la care s'au executat sboruri interesante și a făcut exibiții periculoase căpitanul Gherasim Gheorghe. Numărul de atracție a fost însă lansarea cu parașuta a d-nei Smaranda Brăescu. Parașutista noastră a fost întâmpinată la sosire de o echipă de studente a Oficiului Național de Educație Fizică, care se află la Techirghiol. Lansarea s'a făcut dela o înălțime de 500 metri. La meeting au asistat, printre alții, d-nii Aristide Blank, Vâlcovici, Tudor Măinescu ,dr. Hoenig și d-nele Vota Blank, Michaela Catargi, Butculescu Hoenig, Focșeneanu, Ghica, Golescu, Știrbey, etc. După meeting s'au executat sboruri de agrement cu amatori.

Desigur că serbările începute anul acesta vor fi repetate cu mai mare amploare încă în anul viitor — când o vreme mai favorabilă va determina participarea unui public mai numeros.

THEODOR IORGA

D-ra Brăescu la Grand Hotel, în mijlocul studentelor dela O.N.E.F.

Comitetul organizator al concursului de tenis și reporterul nostru d. Theodor Iorga.

Fiecare om ESTE ÎN OAREVARE MĂSURĂ nebun

O încercare de-a explica bizarele manevre ale sufletului omenesc, ce dau loc ipocriziei, inconsecvenței și determină uneori stări nu departe de ale celor cari populează ospiciile.

NEBUNIA nu e decât accentuarea uneia din multiplele deformări pe care le prezintă în genere spiritul fiecăruia dintre noi.

Nu există om care să nu se lase când și când tentat de extravaganțele pe care le vedem la pensionarii caselor de sănătate; atât numai că în genere nu împinge lucrurile până la a-și plictisi sau înspăimânta semenii.

Nu rari sunt astfel bărbații mici de statură, cari calcă țanțoși ca niște cocoși, lăudându-se cu „formidabila" lor putere mușchiulară și dându-și, aere de bătăuși. Acești indivizi suferă pur și simplu de ceeace se chiamă *„complexul inferiorității"* și nu vor fi considerați nebuni decât atunci când iluzia ar ajunge atât de puternică încât să se repeadă spre a-și încerca forțele asupra gardistului din post. Unul din acești indivizi a declarat că va ajunge să domine lumea, dar n'a fost pus în rândul nebunilor pentrucă întâmplarea a făcut să-și realizeze visul și acest om a fost Napoleon.

O femee de corvoadă evadează din mizeria cotidiană făurindu-și atâtea vise de mărire încât ajunge într'o zi să se creadă Regina Angliei și freacă scândurile fericită atâta vreme cât i se spune „Majestate". E nebună, pentrucă nu-și dă seama că această înlănțuire de fapte e strigător de absurdă.

Dar mai absurd e cazul doamnei din lumea mare care se duce la teatru și plânge mișcată de suferințele unui copil neglijat, fără a fi o clipă turburată de gândul că copiii ei nu au parte de mai multă solicitudine părintească. O astfel de femee nu e nebună și nici măcar *conștient ipocrită*, dar rațiunea ei are temporar aceleași lacune pe care le-am văzut la femeea care freca scândurile ospiciului.

Dar fiecare om are câte o mică particularitate sau mai bine zis, manie, de acest fel. Fata bătrână, care fuge de bărbați, cu toate că n'o urmărește niciunul, e o ființă cu totul inofensivă, dar de aci nu e decât un pas până la iluzia că Don Juanul orașului o plictisește cu asiduitățile, ceeace poate avea de rezultat — dacă lucrurile se petrec în America — condamnarea tânărului la câteva luni închisoare, — sau în Europa internarea femeei într'un ospiciu. Ea nu este însă mai dezechilibrată decât negustorul care preferă să piardă un milion de lei, decât să calce o făgăduială dată prin telefon și care frustrează totuși fiscul, își face un titlu de glorie din trecerea mărfurilor prin contrabandă și mituește personalul teatrelor pentru a obține locuri gratis.

Partizanul regimului sec care nu-și refuză totuși băuturile alcoolice, apare de o impertinentă lipsă de logică, atunci când obiectează că ceeace i se cuvine lui nu se cuvine celorlalți. Dar dacă vă uitați puțin în jurul dv., sau dacă vă analizați pur și simplu acțiunile, veți vedea că motivele pe care le invocați sunt rareori cele adevărate.

Doctorul Bernard Hart arată în recenta-i lucrare „Psichologia Nebuniei" cum mai toți oamenii, chiar cei pe cari nimeni nu i-ar bănui de nebunie, ipocrizie și nici chiar de vre-o „ciudățenie" se amețesc, justificând acte pe care le știu absolut nelogice. Procesul acesta se numește *„raționalizare"* și rezolvă multe conflicte sufletești.

Una din cele mai vechi și mai obicinuite forme de *„auto-mințire"* este pretenția de a nu dori ceeace nu poți obține — strugurii acri ai vulpei — și punerea eșecului în ipostază virtuței. De când e lumea, oamenii au început viața cu ambiții, cu viziuni de bogăție, de mărire și putere, dar marea majoritate a fost sortită căderei — adică obscurității și sărăciei.

Nu știu însă dacă a existat vre-unul care să fi avut curajul de-a se recunoaște învins. Cei mai mulți se sugestionează în sensul că n'au avut niciodată ambiții,

că nu prea ţin la strălucire şi unii au mers chiar până la a îmbrăţişa o viaţă de lipsuri şi de umilire, retrăgându-se în deşerturi şi caverne şi spunându-şi atât lor cât şi celorlalţi, că fugiau de bogăţie, de putere, de femei şi de diavol întocmai ca fata bătrână care fuge deşi nu o urmăreşte nici un bărbat.

Aceşti pioşi ermiţi nu fugiau numai de luxură, dar îşi refuzau confortul şi decenţa, ducând una din cele mai infecte şi mai inutile existenţe. O lume uimită şi ignorantă i-a considerat sfinţi. Astăzi însă, aceşti oameni ar fi băgaţi în ospicii iar peşterile lor incendiate pentru desinfectare.

Fiecare om are complexuri ce-i guvernează raţiunea, uneori conştient, alteori inconştient.

Un tânăr îndrăgostit e stăpânit de unul din cele mai puternice complexuri ce-i influenţează fiecare gând şi fiecare acţiune, — un fapt de care-şi dă seama atât el cât şi cei din jurul său. El nu poate reveni în starea normală decât prin căsătorie. Dar presupuneţi că, în ultimul moment fata iubită se căsătoreşte cu un altul. Complexul nesatisfăcut va domina pe dea'ntregul spiritul tânărului. Trebue să aibe fata, dar lucrul acesta nu se mai poate. Avem aci material pentru o piesă de teatru; dar dacă jucată pe scenă, această piesă pasionează şi amuză, montată în creer, are o acţiune distrugătoare. Ce e de făcut? Singura soluţie a tânărului părăsit este să încerce a uita. Şi într'adevăr, spre uimirea celor din jurul său, şi-o smulge din minte dând impresia că nu se mai gândeşte de loc la ea. Dar acest puternic complex n'a fost extirpat din spiritul său ci şters doar din conştient. Răul mocneşte în subconştient şi nu aşteaptă decât un moment de slăbiciune, pentru a-şi relua locul pe scena conştientului. O astfel de isbucnire produce adesea o sguduire atât de puternică încât individul trebue internat într'un balamuc, cum s'a întâmplat într'un caz despre care ne vorbeşte celebrul doctor Jung:

„Un bărbat între treizeci şi patruzeci de ani, de o excepţională inteligenţă, un arheolog de valoare, a fost adus într'o zi la sanatoriu, într'o stare de nebunie acută. Arheologul avea câteva defecte fără mare importanţă, era mic de statură, foarte slab şi se bâlbâia. De o precoce desvoltare intelectuală, el se consacrase arheologiei în urma studiilor speciale, făcute la universitatea din B. La sfârşitul carierei sale universitare, tânărul se îngroapă în studii ducând o viaţă de pustnic. Câţiva ani mai târziu, pornind într'o călătorie de agrement, se opri câteva zile în oraşul B., unde petrecu câteva zile plimbându-se prin împrejurimile localităţei. In urma uneia din aceste plimbări, savantul fu cuprins de un acces de nervi, care degeneră repede într'un acut delir, impunând internarea într'un ospiciu. Se afla într'o stare de completă confuzie, nu mai ştia pe ce lume trăia şi vorbia în propoziţiuni scurte, eliptice cu neputinţă de înţeles. Avea adesea momente de furie, în care ataca pe toţi cei din jurul său şi nu putea fi reprimat decât de forţele unite ale mai multor infirmieri. Dar încetul cu încetul dezechilibrul dispăru şi pacientul se trezi într'o dimineaţă ca dintr'un vis, pe deplin restabilit şi fu eliberat din ospiciu. Timp de câţiva ani după această eliberare, el lucră fără preget dând la lumină lucrări de primul rang.

Se întoarse apoi iarăşi în oraşul B., şi câteva zile mai târziu, fu condus din nou la spital, de data aceasta, însă cu alte simptome. Făcea nişte figuri de gimnastică foarte ciudate, vorbia de extraordinara-i putere muşchiulară şi de frumuseţea-i trupească. Se credea mare tenor şi cânta necontenit cântece de dragoste, compuse de el. Când ieşi şi din acest delir, doctorul Jung făcu asupra lui următorul referat:

„Pe vremea când pacientul era student în B., s'a îndrăgostit de o oarecare domnişoară, cu care făcea plimbări lungi prin împrejurimi. Timiditatea şi defectul verbal de care suferia îl împiedicau însă a-i mărturisi dragostea ce-i purta şi pe urmă, căsătoria era la vremea aceea o imposibilitate financiară. După luarea licenţei nu i-a mai fost dat să revadă femeea iubită şi puţin mai târziu, află că aceasta se căsătorise cu un altul.

„Se retrase atunci într'o viaţă de ermit şi făcu tot ce putut ca să uite. Cu alte cuvinte, complexul, penibil prin conflictul său cu realitatea, fu reprimat. Dar un complex reprimat nu încetează să existe. Dispare din conştient; nu-şi poate juca rolul în gândurile şi activitatea spiritului, dar persistă undeva dedesubt şi mai curând sau mai târziu, se manifestă în mod indirect, după cum s'a întâmplat în acest caz".

Prima sa întoarcere în mediul unde iubise, a fost pentru complexul refulat o ocazie de-a se ridica la suprafaţă, adică de-a reintra în conştient, producând o ebranlare. Iată cum descrie medicul starea de spirit a pacientului, în cursul acestui acces:

„Se afla în haosul unui vis, văzându-se necontenit în centrul unor mari bătălii, unde făcea minuni de vitejie, sub ochii „doamnei", care-l aştepta ca o răsplată a victoriei. Aceasta era perioada când ataca orbeşte pe toţi cei din jurul său şi se lupta cu infirmierii.

„Veni apoi victoria finală — doamna îi căzu în braţe, — drama fictivă ce-i frământa creerii luă sfârşit şi atunci se deşteptă, revenind la realitate. Complexul fu deci din nou reprimat. E de observat că acest delir se aseamănă mult cu reveria. Diferenţierea constă într'un *„oarecare grad de disociere"* ce face complexul să apară ca o halucinaţie. Cel care obicinueşte să *„viseze treaz"* e perfect conştient de acest fapt, şi deci sănătos, în vreme ce pentru pacientul nostru nu mai exista o altă realitate şi era nebun.

„In cel de al doilea atac, declanşat de o nouă revedere a locurilor unde-şi petrecuse tinereţea, bărbatul era obsedat de imperfecţiile-i fizice, pe care le nega cu violenţă. Astfel, deşi se bâlbâia, avea o voce neplăcută, era pipernicit şi urât, complexul său se satisfăcea, făcându-l să cânte, şi să peroreze lăudându-şi vigoarea şi frumuseţea fizică.

Cu alte cuvinte, realitatea era atât de departe de dorinţele sale, încât nu putea suporta perspectiva acestei totale contraziceri. Căuta deci să gonească aceste gânduri supărătoare. Dorinţele reprimate coborîră în subconştient, unde aşteptară un moment de slăbiciune, pentru a isbucni. In ambele ocazii când s'au produs aceste treceri din subconştient în conştient, raţiunea a fost temporar complectamente întunecată.

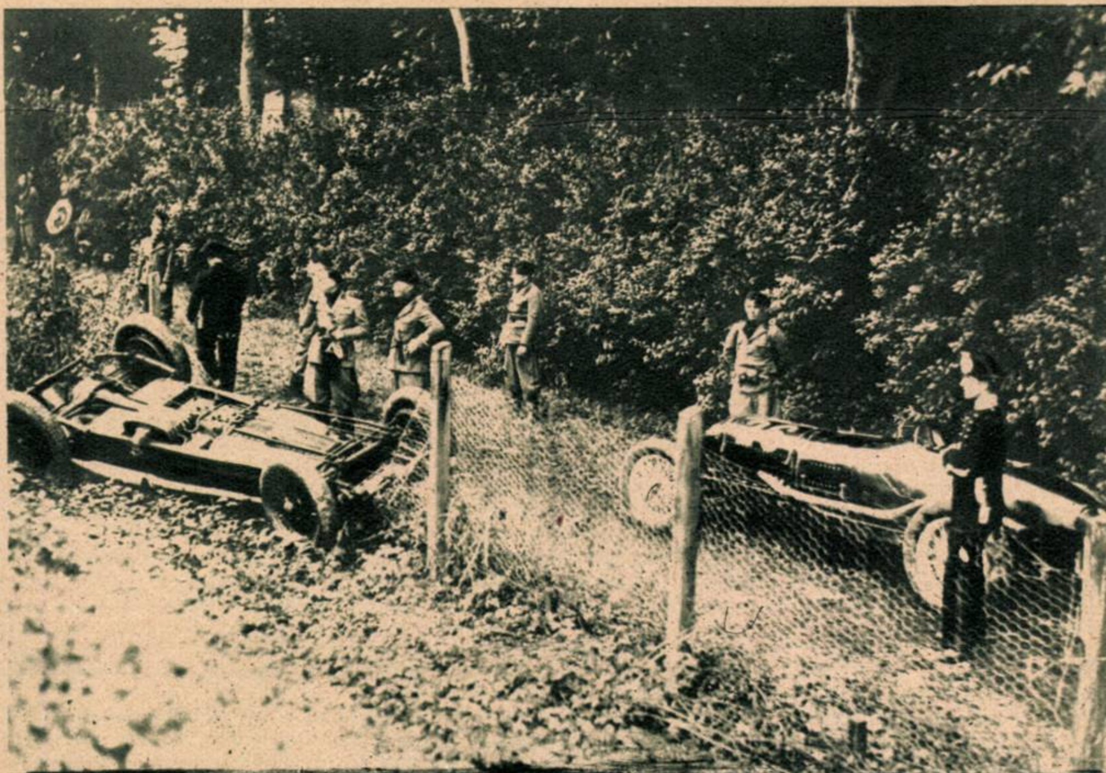
Acesta e un caz extrem, ce nu lasă loc vre-unui dubiu; sunt însă altele în care complexul, în loc să detroneze raţiunea, se mărgineşte a-i imprima anumite particularităţi. Astfel dacă tânărul arheolog ar fi căzut într'una din aceste stări mai puţin grave ar fi devenit probabil unul din acei moralişti, cari urmăresc cu neîndurare perechile de îndrăgostiţi, atrăgând atenţia societăţii asupra lor şi străduindu-se să institue legi prohibiţioniste, chiar pentru cele mai nevinovate plăceri.

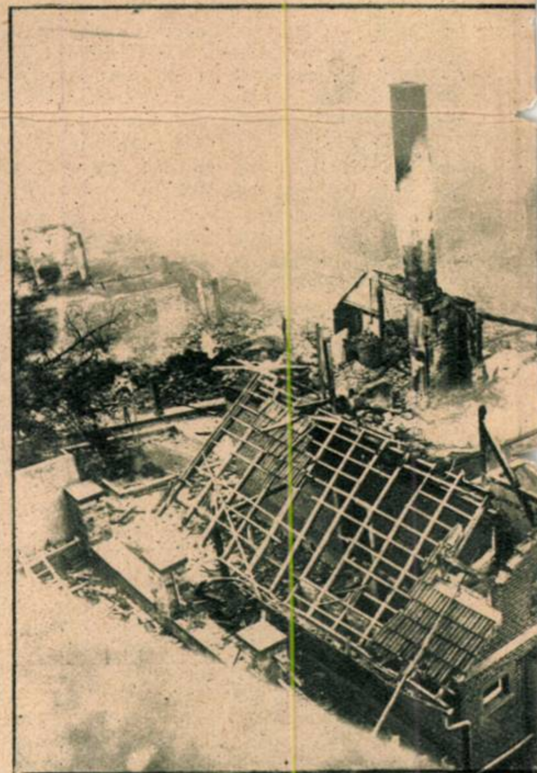
Aceste persoane pot fi sincer convinse că activitatea lor puritană e un bine pentru cei pe cari-i persecută. In fond însă complexul falimentului lor sentimental le face insuportabilă fericirea altora. Sunt — conştient sau inconştient, — ipocriţi cari raţionalizează adică ascund egoismul motivelor lor, sub o mască de bunăvoinţă.

Astfel se explică, în parte surprinzătorul rezultat al datelor statistice adunate de către doctorul John Miner, care arată într'o revistă săptămânală intitulată *„Biologie umană"* că într'o comunitate de oameni cercurile religioase, prin activitatea lor, nu aduc o ridicare a moralului şi nici o descreştere a crimei. Ba s'a observat chiar că delictele sunt cu mult mai frecvente în cercurile credincioşilor, decât în ale liber-cugetătorilor.

„Identificarea" este una din cele mai obicinuite manevre ale spiritului şi poate lua uşor o întorsătură primejdioasă. Astfel lumea savurează piese de teatru şi romane pentrucă acestea sunt nişte „vise de-a gata", în care spectatorul se poate identifica cu eroul sau cu eroina. Când cartea sau piesa s'a sfârşit, omul reintră în realitate, unde joacă un rol cu mult mai obscur, într'o piesă mai puţin exaltată.

Se întâmplă însă uneori ca un individ să se piardă atâta în delicioasa iluzie că e milionar, încât nu poate rezista ispitei de-a cumpăra ceva cu un cec falsificat, sau emis asupra unei bănci unde nu are depozite băneşti. La fel, femeea tentată de luxul şi splendorile ce încadrează o doamnă din lumea mare, intră într'un magazin şi se serveşte singură cu câteva obiecte de găteală pentru a fi apoi arestată ca „hoaţă". Şi totuşi în jurul ei sunt mii de femei, care fac *„în gând"* cumpărături de zeci de mii de lei. Diferenţa între cea dintâi şi acestea constă în faptul că a împins fictiva identificare prea departe.

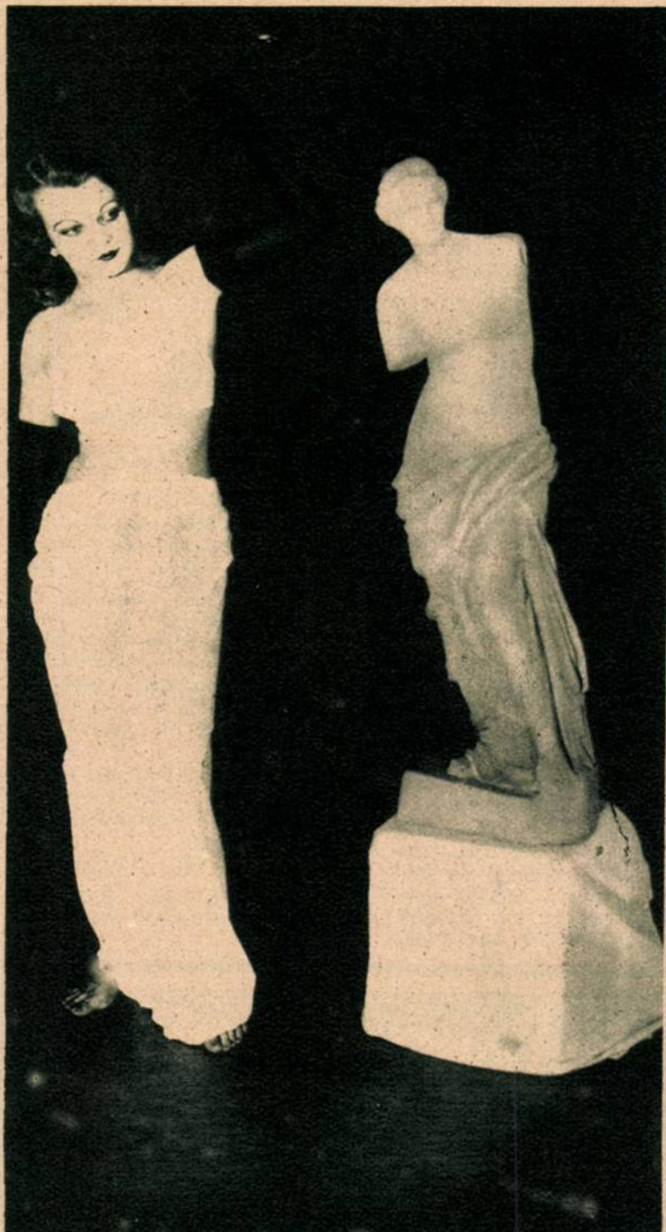

Un groaznic accident de automobil s'a întâmplat în cursele pentru premiul De Monza. Trei dintre cei mai renumiţi aşi ai volanului au fost omorâţi: Borzacchini şi Campari s'au răsturnat cu automobilele, iar contele Czaykowsky a fost carbonizat în maşina sa.

Actua

Piloţii ucişi în accidentul de automobile în cursa pentru premiul Monza. Dela stânga la dreapta: Mario Borzacchini, Giuseppo Campari şi contele Czaikowsky.

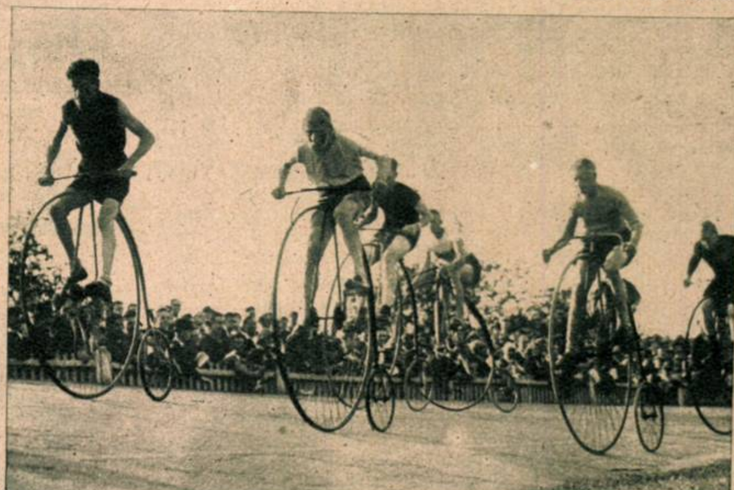

Câţiva experţi de artă americani s'au ocupat de problema, care a fost poziţia braţelor renumitei statui Venus de Millo. O sportivă care are un trup asemănător cu al statuiei, a luat poziţii, ca să se poată constata din linia generală, care e cea mai a propiată de a statuei. Pentru o impresie mai pregnantă, modelul a îmbrăcat mănuşi lungi, negre.

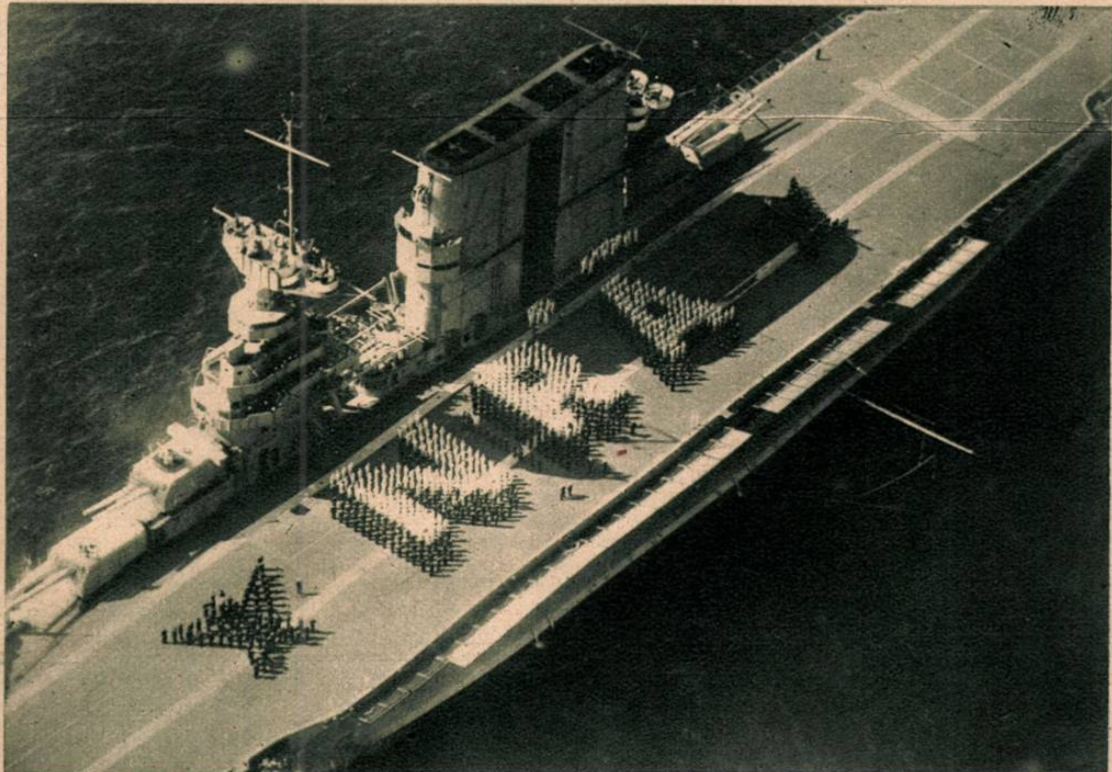
Regele Feissal al Irakului a murit atac de inimă, în ziua de 8 Septem Berna. Era în vârstă de 46 de ani. grafia noastră, regele pe catafalc.

Regele Ghazi I al Irakului. In Bag nărul Emir Ghazi a fost incoronat Irakului, în locul tatălui său, regele mort de curând la Berna.

Străbunicele biciclet exhibiţie ciclistă engl Herne Hill, s'au o carse cu vechile înalte, străbunicele c azi. Cursa a inveselit spectatori.

Şi flota Statelor Unite a adoptat programul N.R.A. (National Recovery Administration). In fotografia noastră, se vede vasul port-avion „Saratoga", pe puntea căruia marinarii cu uniformele lor albe şi albastre, au înfăţişat intr'un mozaic viu, Vulturul albastru şi literele N.R.A.

...alităţi

Satul Oeschelbron (lângă Pforzheim) a fost distrus, in ziua de Duminică 10 Septembrie a. c., de un foc groasnic. Cincisute de locuitori şi-au pierdut avutul şi casele in această catastrofă. Fotografia noastră înfăţişează satul în flăcări.

... de un
...rie, la
...n foto-

→

...'ad, tâ-
...rege al
...Feissal,

...lei: la ...
...ează din
...ganizat
...biciclete
...elor de
...mult pe

FEMEI despre cari se vorbeşte

LOCUITORII oraşelor mari — Capitale deschise străinilor, multor aventurieri şi traficurilor, — au avut întotdeauna parte de o faimă rea, eronată, — în special locuitorii femei înglobate superficial în cele câteva zeci de femei, sau câteva sute, care ocupă străzile, localurile şi atenţia, din motive nu totdeauna avuabile.

Cu timpul, totuş, adevărul se alege din neghina erorilor. Cine de pildă, mai utilizează azi în literatură sau conversaţie expresia peiorativă de „pariziana" spre a desemna tipul femeei perverse, risipitoare, plină de capricii şi vicii?

De când se ştie că femeile care joacă goale în Montmartre sunt articole de import, iar acelea care vin să le privească, şi colindă *boite*-ele, în căutare de senzaţii, sunt deasemeni străine, pariziana a încetat să mai fie un subiect căutat.

Nu mai poate servi ca material de senzaţie, dar nici măcar de studiu, o mică burgheză serioasă şi muncitoare, care merge la dancing să-şi caute un logodnic iar măritată îşi răsfaţă bărbatul, îşi coase singură rochiile şi strânge economii. Popoarele fericite şi femeile cuminţi nu au istorie.

I-a mai rămas pariziencii ca distincţie doar acel „chic" intraductibil care prezidează evoluţiile Modei feminine şi învinge, sezon după sezon, rivalităţile Londrei şi New-Yorkului, bătăioase, şi de fiecare dată capitulând în faţa geniului predestinat parizian.

Dar e un capitol restrâns.

In schimb, ce material vast oferă, de vreun sfert de veac, psihologilor, sociologilor, sau simplilor literatori, femeia şi fata americană. După o plimbare în Statele Unite — care a devenit de câţiva ani, pentru orice european cult, voiaj de studii obligator — aceia se inapoiază cu inevitabilul volum viitor căruia, capitolul cel mai copios i-l furnizează femeia americană.

Câte nu s'au scris asupra locuitorilor „Paradisului femeii", asupra acestor „Zeiţe fără Olimp?"

A fost mai întâi o legendă, aceea a colierului de perle, pentru care — orice tânăr doritor a-şi întemeia o familie — e dator să muncească ani de zile spre a-l câştiga, având obligaţia să-l ofere în dar de nuntă, drept gaj al bunei înţelegeri viitoare, ca o promisiune concretă că va fi un bun bărbat (american), generos şi muncitor până la abstracţie de sine, până la identificarea cu o maşină de făcut dolari.

Tipul soţiei americane — obiect de lux — nu era nici pentru europeni nou, dar impresiona prin universalitatea atribuită.

Fiecare epocă are oamenii ei. Regimul privilegiat al femeii americane data de mult, prin faptul vechiu că primii colonişti au debarcat pe „pământul nou" fără femei, sau aproape. Fiind în număr mult prea mic, ele au silit fatal pe bărbat la o întrecere, la o ofertă de trai mai plăcut, pe care el a exagerat-o, rezervându-şi o situaţie de serv, umilitoare şi adesea ridiculă.

Tradiţia acestui regim s'a menţinut însă, şi ne venia atât

de greu să împăcăm un suflet de femeie întreţinută cu o cultură, ca aceea ce o capătă femeia americană, indiscutabil reală, nu de faţadă.

Femeia de peste ocean este — după cât asigură impresiile de voiaj, superioară femeii europene, superioară mai ales bărbatului său. „Americanul şi americana sunt două rase deosebite". Rasa feminină nu-şi cheltueşte energia pentru adunat dolari, ci pentru artă, muzică şi sport, se organizează în cluburi nu pentru joc de cărţi, iar dacă într'adevăr neglijează menajul şi „cârpitul ciorapilor" — îndeletnicire exclusiv europeană — are în schimb o deosebit de rodnică activitate socială.

Dar iată că cifrele de statistici, mai sigure decât însemnările pe fugă, vin să rectifice tradiţia. Un sfert din salariaţii Statelor Unite sunt femei. Celibatare sau măritate, ele muncesc şi se întreţin singure. Lăsând deoparte cota femeilor cu avere proprie, ar rămâne cam acelaş număr de femei ca în orice ţară din Occidentul european, care trăesc numai din munca bărbatului. Iar dacă acolo, el vrea să se sleiască într'o muncă excesivă, ca să ofere o blană şi un automobil în plus, nimeni nu-l poate opri, dar nici nu poate învinui de asta pe tovarăşa sa.

Singurătatea, care-i lotul femeilor cu soţ prea ocupat, a adus americanelor un bine, o superioritate asupra europenei: reuniunile lor zilnice; cluburile femenine atât de criticate, au determinat o schimbare în relaţiile vechi dintre femei, le-au îmblânzit una faţă de alta, au făcut posibilă cunoaşterea şi prietenia în locul clasicei rivalităţi.

Miile de femei celibatare, susţinându-se prin muncă cinstită, nu mai duc ca în Europa, traiul acela stingher şi demoralizant de „femeie singură", ci toate se asociază în mari familii, unde buna înţelegere domneşte în mod natural. Se află în New-York o casă cu 23 de etaje, locuită exclusiv de fete şi femei singure — salariate intelectuale şi manuale — în pensiunea atentă a unei societăţi alcătuită tot din femei. Existenţa unui asemenea stup enorm de femei lucrătoare implică atâtea altele mai mărunte, dărâmând legenda colierului de perle şi generalizarea tipului trândav de lux. E mai mult ca probabil că aceste femei care, muncind, au învăţat să cunoască valoarea banului, rămân înţelegătoare şi când e vorba de munca soţului.

Dar femeia despre care se vorbeşte mai mult în ultimul timp este femeia germană. Nu mai seamănă cu fosta locuitoare a Imperiului, nemţoaica de prin revistele ilustrate vechi, grasă, îmbrăcată demodat, lipsită de orice graţie, dar excelentă fabricantă de würsti, mehlspeisen şi kinderi.

Sătulă că se vorbeşte de ea numai în caricatură şi elogii culinare, femeia germană a făcut după răsboi un salt atletic. Nimeni n'ar fi bănuit pe vremea liniştitelor şi fadelor matroane, că atâţia reporteri şi scriitori din ţări de petrecere se vor deranja să viziteze Berlinul, numai pentru faima lui actuală de furnicar de vicii, şi că nici un titlu de carte nu va face mai multă senzaţie ca acela vestind azi noi aspecte ale „Amorului în Germania".

Dar să lăsăm din nou să vorbească cifrele, nu impresiile de stradă.

In Germania, şapte sute de mii de femei măritate sunt profesioniste. Cât despre cele nemăritate, dacă nu au încă un post plătit, este, ca şi la semenii bărbaţi, că n'au isbutit să-l capete.

Aşa dar, femeia germană, mai mult ca oricare alta, vrea să trăiască prin munca ei. Ce au devenit în urma acestei ambiţii împlinite, vechea viaţă dintre bucătărie şi camera copiilor, e lesne de dedus. Dar tot cifrele spun mai lămurit, ca o ilustraţie. Şaptezeci la sută din populaţia Berlinului trăeşte în locuin

ţe foarte mici, fără bucătărie, — o singură cameră, dormitorul, singur necesar pentru cele şapte ore cât lasă pentru odihnă munca şi viaţa în oraş, bărbatului ca şi soţiei lui.

Recordul căsniciilor fără copii îl deţine acum Germania. In Berlin mai ales, oficiul de înregistrarea naşterilor, aproape nu mai are de lucru.

Ar fi pueril şi nedrept să punem transformarea femeii germane pe seama propagandei feministe.

Nedrepţi şi răufăcători, totodată, fiindcă deţin puterea — sunt actualii guvernanţi germani cari, trimiţând pe femei la vechile lor îndeletniciri de mamă şi gospodină, au început să le concedieze din servicii şi să le constrângă a părăsi orice activitate profesională.

Hitler a promis solemn tuturor fetelor câte un logodnic, dar a uitat să decreteze în prealabil bigamia, căci statisticile arată un plus de un milion de femei, peste numărul bărbaţilor. Şi în acest minus sunt milioane de şomeuri şi quasi-şomeuri, cari nu se pot întreţine nici pe ei, da-mite soţie şi copii numeroşi, cum ordonă „Fuehrer-ul". Evoluţia activităţilor şi aspiraţiilor n'o poate schimba nicăeri ordinul fie şi bine intenţionat, al unui om.

Situaţia femeii în Germania e cu tot alta ca în Italia, unde Mussolini a putut realiza, sau e pe cale să realizeze acest ideal, de-a reduce pe femeie la rolul unic de reproducătoare a speciei.

In 1925, când fascismul a în-

ceput lupta în direcţia aceasta, cu deviza „cât mai mulţi copii", a găsit o femeie încă docilă, care nu gustase din mărul independenţei şi al demnităţii ce le dă banul muncit. Prin firea ei inactivă, fără curiozitate intelectuală şi fără revendicări în afară de cămin, femeia italiană a fost mai uşor convinsă că singura ei menire este să facă copii. Ii face. Excedentul populaţiei în Italia e în constantă creştere.

Dar, pentru a asigura izbânda „Bătăliei Natalităţii", cu cât mai larg a procedat Mussolini, decât Hitler cel cu mia de mărci momeală pe care o dă împrumut, fiecărei perechi nou-căsătorite.

In Italia, propaganda merge paralel cu asigurarea maternităţii. *„L'Opera Nationale Maternità e Infanzia"*, sau simplu „Opera" cum i se zice, a devenit de pe acum o armă de o eficacitate incomparabilă.

Femeia gravidă intră de drept sub protecţia Statului. Hrănită de Stat ,asistată la naştere, cu drept la concediu de două luni şi supliment de leafă, dacă e muncitoare, femeia italiană, oricât de săracă, nu are nici o grijă, asupra soartei copiilor săi. Ei aparţin „Regelui şi Ducelui". „Opera" îi are sub priveghere, până la vârsta de şase ani, când copilul devine Ballila (membru al miliţiei de copii fascişti), asigurat în ce priveşte instrucţia şi pregătirea pentru o carieră.

Două cifre numai: sunt în Italia 5700 instituţii de maternitate.

In 1932 au fost asistate gratuit 350.963 de mame.

Maternitatea a devenit astfel acolo un serviciu de Stat, o producţie „raţionalizată, standardizată".

„Sunteţi fericită, doamnă?" am voi să întrebăm pe o imaginară reprezentantă a Italiei fasciste, întrebare pe care n'am risca să o adresăm dincolo, în ţările femeilor despre care se vorbeşte.

Dar tot e o indiscreţie.

Fericirea e în derută pretutindeni, optimismul în agonie, şi întrebarea aceasta n'o mai pune azi decât curiozitatea cu intenţii de a întinde curse.

ALICE GABRIELESCU

Fermentaţiunea alimentelor

este adeseori cauza unei rele digestiuni. Pentru ca stomacul să poată să îndeplinească în mod normal funcţiunile sale digestive sucul gastric trebue să fie uşor acid, însă, dacă este un exces de aciditate, aceste funcţiuni se găsesc împiedicate şi rezultă o rea digestie. Aciditatea provoacă fermentarea alimentelor nedigerate şi această fermentaţie ocazionează la rândul său, arsurile, acrelile, apăsările, gazele şi indigestiile dureroase şi dificile. Deci dacă simţiţi indispoziţii după mesele Dv. luaţi Magnesia Bisurata. Această pulbere neutralizează excesul de aciditate, previne fermentaţia şi indispoziţiile ce ea le provoacă şi uşurează funcţiunile stomacului. Magnesia Bisurata se găseşte de vânzare la toate farmaciile şi drogheriile. Flaconul Lei 75. — sau în formatul mare economic Lei 110.

Fotografie trimisă de C. A. Stoicescu din Zimnicea

Duminică 3 Septembrie 1933, s'au întâlnit la Zimnicea într'un match amical de foot ball, echipa bulgară „Vihar" din Dragomirovo cu „Valul Dunărean" care a câştigat cu 1-0. Intâlnirea aceasta a depăşit cadrul unui match obişnuit de foot-ball, luând proporţia unei însufleţite manifestaţii de prietenie româno-bulgară la care a participat şi un mare număr de excursionişti-ciclişti din Şiştov-Bulgaria, în frunte cu doctorul Gavriloff.

(De remarcat că târgul Dragomirovo din Bulgaria este în majoritate locuit de români).

Sărutul
POATE TRADA NATIONALITATEA

După o lungă și meticuloasă experiență, Maurice Dekobra face o clasificare a acestei caracteristici desmierdări.

Americana

Suedeza

RENUMITUL scriitor, filosof și „globe-trotter" francez Maurice Dekobra a stârnit de curând senzație, declarând c'ar putea distinge — legat la ochi sau pe întunerec — o americană de-o parisiană, după felul cum sărută. Dar experimentatul și spiritualul Dekobra nu s'a oprit aci; el a mers mai departe, făcându-se forte a determina naționalitatea oricărei femei după sărut, întrucât fiecare rasă are pentru această străveche și agreabilă mângâiere o metodă caracteristică, cu totul proprie.

Inspirat de un profund interes științific pentru sărut, Dekobra a făcut intense studii în această direcție, experimentând larg și cu meticulozitate pe mai bine de 100.000 de femei din mai toate colțurile lumei civilizate și a ajuns în această materie tot atât de expert ca și un „gustător de vinuri". Dar el nu determină pe această cale numai naționalitatea: în multe cazuri, vede în femeea care sărută o viitoare actriță de temperament și poate să indice chiar rolurile care i-ar conveni mai mult.

Dekobra a arătat unui reporter american amprentele a douăsprezece guri caracteristice, lăsate pe plăci speciale, de tot atâtea femei frumoase, și pe un ton de savant, i-a arătat care sunt diferențele de la una la alta.

„Buzele americanei prezintă tipicul arc al lui Cupidon. Foarte ispititoare, ele formează o elipsă strivită care-ar fi suferit o presiune exercitată dela capete spre mijloc, unde se ridică ștrengărește în șănțulețul sub-nazal. (Șanțul sub-nazal este mica adâncitură ce se întinde dela baza nasului spre mijlocul buzei superioare). Sărutul acestor femei nu e lin și continuu, ci „săltăreț", caracterizându-se printr'o repetată aplicare a buzelor, care înaintează și se retrag repede.

„Sărutul parizienei e însă o delicioasă culme a artei. O poți recunoaște pe cel mai opac întunerec. Marginile buzelor ei sunt delicios rotunjite și adorabilele-i curbe dau gurei ceva nespus de seducător. Sărutările ei variază mult, după împrejurări. Atingerea se face cu un abandon total și efectul e magic.

„Sărutul femeei germane e substanțial și sățios. Structura glandulară a buzelor e plină și bogată, așa că produc o impresie catifelată, de mobilitate. Această sărutare are o căldură ce se comunică, atunci când buzele ating gura partenerului. Adorabila fraeulein le imprimă atunci o mișcare circulară, ce-ar corespunde cu a unui metronom pus la 80.

„Sărutul englezoaicei are o rară calitate. Gura ei ia adesea o formă a trei frunzulițe de mugure, urmărind un obiect dorit, iar cât despre sărut, deși ai crede că e rece, are o profundă subtilitate în abandonul său. O trăsătură interesantă în această delicioasă performanță, este neprevăzutul.

„Sărutul spaniolei e în genere renumit ca cel mai arzător și faima sa nu e lipsită de temeiu. Are deobiceiu buze extrem de mobile. Sărutul ei e adesea violent și uneori vorace, tinzând să devie mușcătură.

„Sărutul italiencei e ceva mai divin. Mușchii gurei formează

Germana

„Sex-appeal american : ¼ demnitate lezată; ¼ romantism de pe la 1890; ¼ beție; ¼ proces pentru călcarea cuvântului.

„Sex-appeal francez : 3/10 cochetărie; 2/10 farmec; 4/10 ochi cari au pe „vino'ncoace"; 1/10 rouge de buze.

„Sex-appeal german : 1/3 morbiditate; 1/3 nudism; 1/3 cămaşe cafenie.

Multe din originalele idei ale lui Dekobra pot fi găsite în cadrul scrierilor sale. Dacă-ți roteşti privirea în camera sa de lucru din Rue de Freycinet, ai imediat viziunea bogatei şi variatei sale experiențe. Pereții sunt împodobiți cu fotografiile semnate ale lui Lili Damita, Eloise Higham, Lina Cavalieri Muratore, Molina von Kluck, fiica generalului german care a pierdut bătălia dela Marna şi alte frumuseți celebre.

Dekobra a făcut parte din legiunea care-a luptat pentru Polonia împotriva Rusiei, puțin după răsboiul mondial, ceeace explică competența cu care analizează sărutul slav.

Dar pe lângă experiențele-i personale, Dekobra a studiat temeinic filosofia şi literatura sărutului. El ştie cum e definit sărutul în toate limbile principale ale lumei şi cum e privit de cele mai „mari spirite".

In opera nemuritorului Shakespeare găsim această magistrală descriere a unui sărut pătimaş:

celor analizate până acum. Buza superioară e subțire. Sărutul nu e posesiv, dar e insinuant, însoțit adesea de o desmierdare laterală sau de o mişcare circulară.

„Sărutul slav are o savoare rară. Formația gurei pare a-i da o expresie de melancolie, ce se risipeşte însă când iese din repaus. Sărutul e amețitor cu langoarea-i măestrit calculată şi poate duce la nebunie — sau la repetare.

„Dacă ne aventurăm în Brazilia, e natural să întâlnim exoticul şi sub forma sărutului. O particularitate a gurei braziliene este accentuata arcuire pe care buza inferioară o face în jos, spre bărbie. Sărutul său e progresiv, răspândindu-se cu o presiune crescândă pe fața partenerului."

Nu ştiu dacă nu e de prisos să spunem că acea mult prețuită calitate care e sex-appeal-ul, stă în strânsă legătură cu sărutul. Maurice Dekobra, cu vasta-i experiență, dă, asupra felului cum se prezintă acest sex-appeal la trei din marile națiuni ale lumei, următoarele definiții:

o sferă fascinantă. Sărutul ei are un farmec rar, fiind rând pe rând, vibrant şi impetuos.

„Buzele turceşti au o savoare prea puțin cunoscută. Sunt rumene, pline şi au o frăgezime satinată, ce dă sărutului lor o curioasă fascinație.

„Sărutul vienez are, şi pe bună dreptate, o mare faimă. E gingaş, atingând ca un parfum cald şi subtil buzele iubitului."

„Sărutul maghiar diferă simțitor de cel vienez, cu toată apropierea Budapestei de Viena, şi nu e de mirare, întrucât în dreptul nasului, buzele maghiare formează o curbă în jos, ceeace dă gurei o uşoară dar delicioasă expresie de ironie. Sărutul e spontan, dominant şi covârşitor.

„Sărutul româncei e foarte asemănător cu al parisianei sau al italiancei.

„Buzele scandinave au un farmec fugitiv, cu totul diferit de al

Maurice Dekobra în barul său

Negresa.

„Mă săruta vorace
de parcă smulgea din rădăcină
sărutările ce-mi crescuseră pe buze.”

Dar scriitorul englez Charles Buxton, face o remarcă şi mai ciudată:

„Aţi crede că dacă buzele ni s'ar ţuguia cornoase, înaintând pe o distanţă de vre-o 30 de centimetri dela nas, sărutările ar dispărea. Ei bine, vă înşelaţi, deoarece nu există creeaturi, care să se sărute mai mult decât păsările.”

Şi pentrucă'am ajuns aci, găsim interesant să observăm că nici chiar femeile cu platane nu renunţă la sărut, ba chiar se pare că au o mare plăcere din el.

Ardentul şi romanticul Byron a dat în „Don Juan” ceeace Dekobra considera una din cele mai magistrale descrieri a sărutului:

„Buzele lor se apropiară şi se uniră într'un sărut
„Un sărut lung, lung, un sărut de tinereţe, de dragoste şi frumuseţe,
„Ce se concentra ca un mănunchiu de raze într'un focar.
„Unul din acele săruturi de demult
„In care inima, sufletul şi simţurile alcătuesc un concert
„Aprinzând lava sângelui,
„Fiecare sărut era un cutremur...”

Cunoscutul scriitor englez Haliburton, ne serveşte şi el o admirabilă defininiţie în proză asupra sărutului.

„Sărutul e tot atât de vechi ca şi creeaţia, dar rămâne totuş veşnic tânăr şi fraged. Eva a învăţat probabil frumuseţile, varietăţile şi virtuţile lui dela un înger, numai astfel se explică senzaţia aceea de transcedental pe care ţi-o dă.”

Concepţia lui Dekobra despre sărut e însă mult mai avansată şi mai sofisticată decât a acestor sentimentali şi romantici englezi.

Studiile întreprinse de acest publicist asupra sărutului, au o valoare artistică larg recunoscută. De când colecţiona „material” pentru ultima-i carte, a vizitat Hollywoodul, unde unul din marile stutdio-uri cinematografice a înfiinţat o şcoală a sărutului. Instituţia aceasta e foarte necesară, deoarece, oricâtă experienţă ar avea în această privinţă o actriţă, nu ştie întotdeauna să mimeze un sărut cinematografic.

15. *Femeea cu platane*

Acest sărut are şapte varietăţi şi numai două din ele se învaţă cu uşurinţă. Dar din nefericire acestea sunt cele mai puţin importante. Unul este *„sărutul cotidian”*, dat soţiei de soţul indiferent, înainte de-a pleca la birou. Celălalt, este *„sărutul mamei”*. Acesta din urmă e puţin complicat de faptul că bébé-ul este închiriat de la adevărata-i mamă printr'un contract, în care o clauză stipulează că micuţul nu trebue sărutat pe gură.

Sărutul cu forţa, plantat de *„mizerabil”* pe buzele inocente ale bietei eroine e şi el destul de uşor. Figura actriţei nu are nevoie de extaz, ci trebue să exprime uimire şi indignare, iar dacă vinele gâtului i se umflă puţin în cursul luptei, cu atât mai bine: impresia nu va fi decât mai reală.

Dar o mică şi drăgălaşă începătoare a dovedit mai deunăzi că până şi acest simplu sărut *„pe apucate”* poate da greş. Trebuia prinsă brutal în braţe şi sărutată, iar ea, în momentul când îşi da seama de ceeace se întâmplase, urma să se desprindă şi să dea agresorului o palmă sdravănă, pentru a-i dovedi că era departe de ceeace-şi închipuia el.

Sărutul merse destul de bine, cu toate că fata exprima mai mult uimire decât indignare, dar când acesta luă sfârşit, ea uită să se desprindă furioasă din braţele partenerului şi să-l pălmuiască. Rămase pur şi simplu moale în braţele partenerului, ca şi cum ar fi aşteptat o nouă sărutare. Directorul interveni atunci cu nişte comentarii cari făcură pe tânăra actriţă să-şi muşte buzele şi să facă exces de zel în pălmuirea partenerului, la reluarea scenei.

Şcoala mai sus pomenită va face probabil ui De studiile lui Dekobra, pentru a introduce în sărutul cinematografic mai mult rafinament şi mai cu seamă, mai mult realism.

E. A.

MODĂ

S'a terminat şi vara, vilegiaturile devin pustii, lumea reia drumul oraşelor. Melancolia de a părăsi plaja, pădurile de brazi, va ceda repede plăcerii de-a regăsi „home-ul" cu acea atmosferă, ce nu ne-o poate oferi niciun palace din lume.

Ca să fim în notă, iată pentru acest „home" două pijamale încântătoare. Cine a inventat moda pijamalei pentru femee, cine i-a dat acest ultim prilej de rafinament? vreţi să fiţi tinere, cochete, svelte, languroase? La pijamaua din dreapta pantalonul va fi confecţionat dintr'o stofă uşoară, vărgată alb şi roşu, bluza albă cu platca şi o parte din cravată de crêpe de chine roşu. Lipsa complectă de mâneci aminteşte sportiva din timpul verei.

Pijamaua din stânga, cu pantalonul larg din catifea violetă, cu bluza de mătase creponată, vărgată în coloarea pantalonului, va da siluetei acel aer femenin, ce prinde atât de bine la ora ceaiului.

Cu presimţirea toamnei, cu zilele mai răcoroase şi melancolia verei care ne părăseşte, reîncep şi plimbările în oraş după cumpărături, după inspiraţii noui pentru toaletele ce le vom purta la iarnă. Pentru plimbările pe jos nimic mai indicat decât aceste rochii din stofă uşoară neagră sau bleu-marin, cum le puteţi vedea în schiţa noastră. Remarcaţi linia dreaptă a rochiei, doar cu o uşoară lărgime a fustei în partea de jos, pentru a concorda cu umerii largi, chiar puţin ridicaţi. Acest ensemblu de o sobră eleganţă, se complectează printr'o manta uşoară, care ne frapează prin decolteul său pătrat şi modul absolut original de a se încheia în faţă prin patru clips-uri mari de metal, trecut prin butoniere largi.

In extrema dreaptă a paginei, mai vedem o rochie cu jachetă, ce se va face în una din colorile atât de potrivite acestui anotimp, acea a frunzelor moarte, a prunelor coapte. Platca jachetei, în formă de pelerină, este din catifea de o nuanţă puţin mai închisă decât acea a rochiei, întocmai ca nasturii şi cordonul. Ea complectează în acelaş timp largul raglan al mânecii.

Forma rochiilor în sine, simplă dar rafinată, va face deliciul acelor femei, care ştiu atât de bine, că tocmai această simplicitate este sinonimul eleganţei supreme.

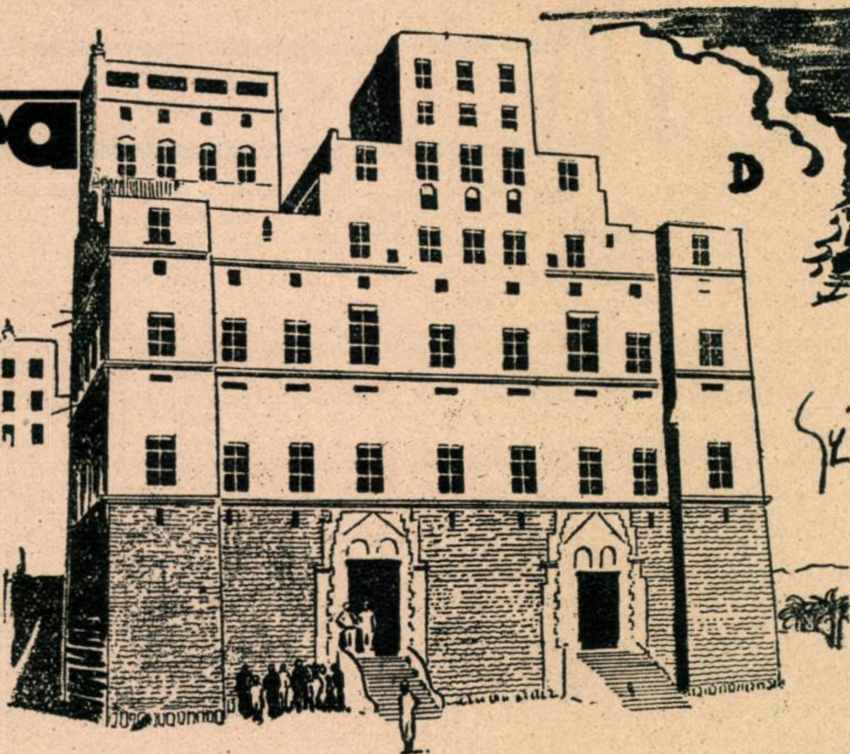

Ce nu ştie toată lumea

D) Palatul sultanului din Shibam (Arabia sudică). Zgârie-norii se clădiau acolo încă inainte de a se scrie Vechiul Testament.

B) Cărbunii necesari Statelor-Unite se aduc din Indochina franceză, adică dela o distanţă de 22.000 kilometri.

C) Din pricina regimului prohibiţionist s'au aglomerat în magaziile vămilor din Statele Unite mai mult decât 108.000.000 sticle de vin.

A) Mc Intish din Debrat Beach în Florida e în vârstă de numai 7 ani şi cântăreşte 175 de kgr. talia lui măsoară aproape 1 m., 80.

E) O pereche de epuri de casă poate avea, în interval de patru ani 1.250.000 de urmaşi.

ŞTIŢI Dv. CĂ...?

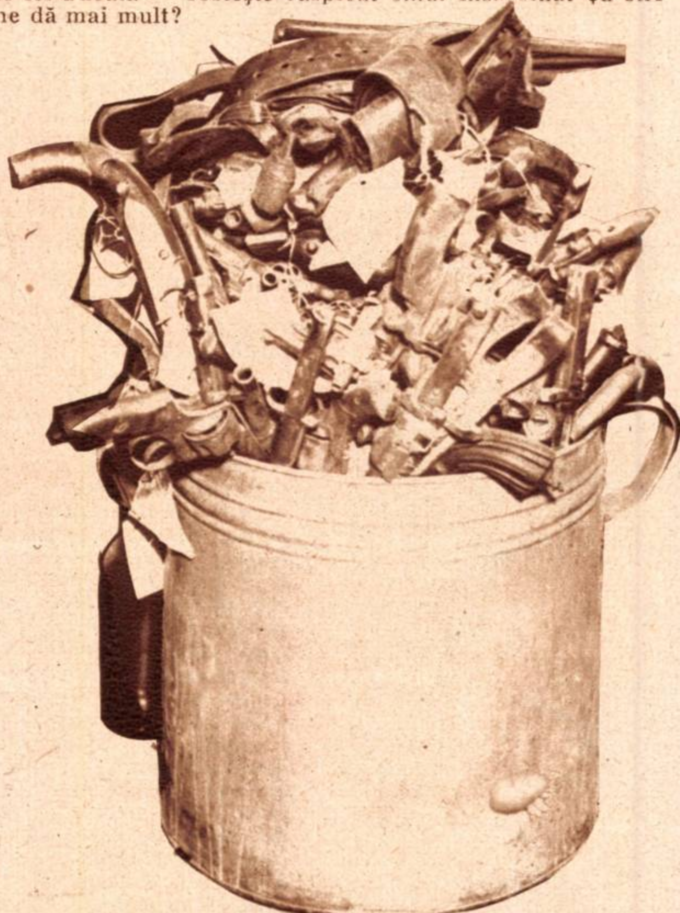
1) Trebue vre-o 2000 kg., de petale de trandafir pentru a obţine 28 grame esenţă de trandafir.
2) A fost nevoe de 70 de ani pentru a isprăvi Capitolul din Washington.
3) Cel dintâiu sgârie-nori, numit World-Building, a fost clădit acum vre-o 30 de ani.
4) Se crede că *turnul înclinat* din Piza datează din 1174.
5) Cea mai mare pasăre este struţul. Un struţ adult are o înălţime de 2,50 m.
6) In 58% din accidente sunt rănite braţele sau mâinile.
7) Clădirea Woolworth din America cântăreşte 103.000.000 de kgr.
8) Anul musulman este cu 11 zile mai scurt decât al nostru.
9) Oraşul cel mai vechiu din Statele-Unite este St. Augustina, întemeiat în 1565 de spanioli.
10) Revolverul a fost inventat de Samuel Colt în anul 1836.

O licitație macabră

UN spectacol neobişnuit din care se desprindea o atmosferă de comic sinistru: Intr'unul din subsolurile tribunalului a avut loc licitația corpurilor delicte. Tot ce a putut creia imaginația deșanțată ca instrumente pentru înfăptuirea crimei și a furtului, plus un variat bagaj de obiecte sustrase și nereclamate de proprietarii lor, au fost scoase din culcușul de doi ani — timp cerut de lege — și expuse vânzării...

O ladă grea cu peste 50 de topoare abia a fost ridicată de doi aprozi. Toate au purtat marca sângelui și povestea fiecăruia poate alcătui un palpitant capitol al groazei.

— Cinci lei bucata — rostește răspicat omul însărcinat cu strigările. Cine dă mai mult?

— E marfă blestemată... ar trebui s'o dați gratis — își dă părerea cineva din mulțimea ciudatei clientele.

Vine apoi un întreg arsenal de unelte, cu formele cele mai curioase: drugi, clești, tesle, burghiuri, șișuri, pumnale, spângi de câte ½ m. ciomege, ghioage... Lemnul și fierul se vede c'a fost modelat de mâini nepricepute și fără să vrei aceste unelte îți nasc în minte imaginea omului fiară, care părăsind desișul de pădure, iese la margine de drum, adulmecând prada. Beția sângelui e deslănțuită chiar din clipa când bruta a pus mâna pe armă sau pe altă unealtă de distrugere.

O ușă se întredeschide și bănuim îndărătul ei camera în care se depozitează corpurile delicte. Plină de rafturi până aproape de tavan, geme de tot felul de obiecte.

— „Nu mai aveam unde să le pun...." — mărturisește șeful portăreilor, d. Gh. Mihăilescu.

— „Aveți ceva lucruri de preț pe aici?"

— „Aşi fleacuri... Lucrurile bune se mărită repede... Sunt destui amatori..."

Un ciocan mic stă agățat în peretele din fund. A aparținut lui Găetan și a fost vândut cu doi lei, d-lui dr. Valentin Sava. Alături un revolver mic, elegant, tot al lui Găetan. Mai încolo, spre dreapta arsenalul lui Ogaru: un ciocan uriaș, o pușcă cu țeava scurtă și patru chei făcute parcă spre a deschide cu ele încăperi de giganți.

— „Erau pentru porți, când dădeau lovituri pela conacuri".

Nu mi-am putut înăbuși un mic strigăt de uimire privind la o măciucă de fier. Arma ucigașă a banditului Romanovici: a stins viețile, cu ușurința cu care ai desghioca nuci, căci lovitura, dată cu sete, despica dintr'odată capul în două. Dar ce nu întâlnești în acest sumbru muzeu al răului?

— „Eu nici nu pun mâna pe ele..." mi se destăinuește șeful portăreilor. Aș avea parcă senzația fiorului morții.

Intr'un cazan stau trântite, clae peste grămadă, fel de fel de revolvere, începând dela pistolul vechi de o sută de ani, până la Browning-ul de astăzi. Cât despre puști stau și ele asvârlite una peste alta, aidoma unei prăzi bogate, culeasă dela un dușman care a fost înfrânt. Vor lua în curând drumul Arsenalului.

Afară, pe săli, tumultul clienților răsăriți pe neașteptate în număr de câteva sute împrumută rezonanțe de uragan. Un șirag de cufere sunt scoase rând pe rând.

— „Lenjuri de cea mai fină calitate..." strigă aprodul cu un zâmbea glumeț în colțul buzelor.

Cineva din apropiere reușește să răscolească maldărul și răspunde indignat.

— „Zi-le mai bine boarfe, băete!"

Se aduc apoi feutruri ponosite, pe care omul de serviciu le întitulează pălării de voiaj — doi lei bucata. Nu lipsesc nici hainele, pe care moliile au avut grijă să le găurească așa încât te poți uita prin ele ca prin ciur. Și acum iată sosește rândul bijuteriilor. Aici se dă adevărată bătălie între amatori.

Un inel cu un diamant, altul cu un safir, brățări, cercei, broșe, totul e în grabă înghițit de clientela lacomă. Se întâmplă ca două persoane să ofere ca la o comandă acelaș preț și-o încăerare în toată regula se desfășoară pe dată. Dar deziluzia nu întârzie. Oameni de meserie își dau seama că ceiace au crezut că-i aur e un metal ordinar. Cumpărătorii mai puțin pretențioși pun mâna pe verighetele false și tot felul de imitații, acoperite de rugină. Nimic nu e trecut cu vederea, pentru orice zdreanță se găsește client.

Umbrele serii pun capăt ciudatei vânzări. Ca ciorile prind atunci a se răspândi cumpărătorii pe ușa dinspre poarta Senatului. Trecătorii privesc mirați întrebându-se de rostul acestei mulțimi încărcată cu tot felul de obiecte vechi.

— „E tot ce s'a furat în țara românească de hoții cei mici..." lămurește cineva, mai mult ca să se afle în vorbă.

MARGARETA NICOLAU

COMUNISM SPARTAN

Mulţi dintre cititori sunt desigur convinşi că regimul ce domină acum în U. R. S. S. ar fi un produs al vremurilor moderne, o stare de lucruri fără precedent în istorie, creiată de neajunsurile, devenite la un moment dat intolerabile, ale unui sistem capitalist ajuns la hipertrofie. Ei bine nimic mai inexact. In cele ce urmează veţi avea ocazia să constataţi adevărul dictonului : „Nimic nou sub soare" care se verifică pentru nu ştiu a câtea mia oară.

SE pare că Lycurg, faimosul legiuitor spartan ar fi trăit prin secolul al nouălea a. Chr. şi cu toate că mulţi savanţi i-au contestat existenţa, astăzi e recunoscut ca un personagiu real, ba se presupune chiar c'ar fi fost fratele unui rege spartan.

Era un călător pasionat. Colindase Creta, Ionia, Egiptul, Libya şi chiar India, iar când a revenit în patrie, concluziile trase din observaţiile făcute în cursul călătoriilor sale, deveniră baza ciudatului cod de legi, pe care l-a impus Spartei.

Aceste legi erau de-un caracter pur comunist, dar atitudinea lui Lycurg diferă de a comunismului modern prin faptul că pe când acesta alcătuise legislaţia numai pentru ţara sa şi-şi considera vecinii demni doar de sclavie, bolşevicii caută să exporte sistemul lor politic, cât mai departe, în cât mai multe ţări.

Cum arăta Lycurg, nu se ştie; şi dacă în unele cărţi e ca un omuleţ cu capul mare şi chel, cu barbă şi mustăţi, portretul e de sigur sugerat de tipul comunistului modern. Istoria nu ne spune care i-a fost sfârşitul. După instituirea legislaţiei sale şi-a părăsit patria, reluându-şi călătoriile; dar nu s'a mai întors niciodată. Probabil că n'ar fi putut îndura nici el mizerabilele condiţiuni de viaţă pe care le-a impus Spartei.

Lycurg nu şi-a realizat însă reformele fără luptă. Ba se spune chiar că a fost odată crunt bătut de-un tânăr din partidul aristocratic, anume Alcander, care l-a gonit dela un cap la celălalt al oraşului, alergând cu ciomagul după el şi lovindu-l. După cum arată Plutarch, această agresiune a fost provocată de proectul de lege ce obliga pe toţi membrii cetăţei să mănânce o aceeaş mâncare, preparată de un bucătar comunal şi servită la o masă comună. Să reconstituim însă discuţia celor doi pentru a vedea cum a ajuns Alcander să-şi iasă din sărite, la auzul diverselor măsuri pe care Lycurg plănuia să le instituie.

„In primul rând" — începu reformatorul — *„voiu lua pământurile dela aristocraţi şi le voiu împărţi poporului, astfel încât întreaga naţiune să devie o mare familie, ai cărei membri, să aibe fiecare părţi egale din proprietatea părintească".*

„Propui deci exproprierea latifundiarilor?" întrebă Alcander privindu-l cu un amestec de uimire şi ostilitate.

„Voiu face compensaţii acolo unde mi se va părea mie că merită s'o fac", răspunse Lycurg cinic.

Cei doi bărbaţi stăteau într'una din sălile bogat decorate ale palatului ancestral; Alcander îi arătă atunci operele de artă ce împodobiau încăperea. *„In cazul acesta, presupun că toate aceste lucruri frumoase vor deveni o proprietate naţională"* zise el.

„Nu" răspunse Lycurg *„voi fi distruse, pentrucă nu prezintă o utilitate publică şi nu înţeleg să se conserve ceeace nu serveşte binelui obştesc. O încăpere frumoasă reclamă mobile frumoase şi mobilele frumoase aduc cu ele o viaţă de lux şi trândăvie: deci, toate clădirile vor fi în viitor simple de tot.*

„In cazul acesta, producţia artistică a Spartei se va reduce la zero".

„Exact. Sparta nu va contribui cu nimic la rafinamentele civilizaţiei.

„Şi ce formă de guvernământ vrei să ne dai?" întrebă din nou Alcander.

„Vor fi doi regi, unul aparţinând familiei mele, iar celălalt, familiei rivalilor noştri" răspunse Lycurg, *dar nu vor avea nici o autoritate, ci vor fi pur şi simplu nişte figuranţi, cari se vor supraveghia reciproc. Apoi, va fi un mic senat, dar hotărârile sale vor fi supuse spre aprobare, adunărei publice, şi astfel puterea se va afla în întregime în mâinile proletariatului. Fie care bărbat trecut de 30 de ani va avea un vot în această adunare, cu condiţia, bine înţeles, să fi dus până atunci o viaţă utilă.*

„Cei săraci la un loc cu cei bogaţi?" întrebă Alcander.

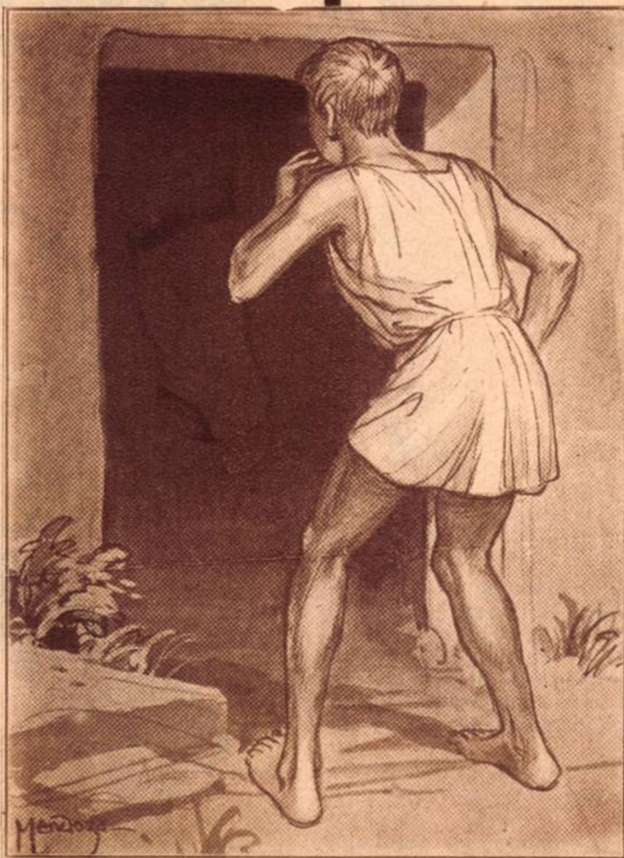
„Nu vor exista bogaţi şi săraci. Fiecare om îşi va avea bucata sa de pământ, şi casa sa, cu mobilierul strict necesar; dar banii vor fi retraşi cu totul din circulaţie, aşa că nu vor mai exista nici cumpărături şi nici vânzări.

„Cum, se va desfiinţa comerţul?"

„Da. Şi ce nevoie e de el? Statul va procura fiecărui om cele necesare pentru menţinerea vieţei. Vreau să ucid capitalismul sub toate formele lui."

„O, zei!... dar Sparta va deveni atunci o cavernă, un loc de tristeţă.

„Câtuşi de puţin, pentrucă voiu face râsul obligatoriu", riposta Lycurg.

Statul va alege fiecărui tânăr o soţie... pe care o va întâlni prima oară pe întunerec, pentru a nu şti cine e şi cum e.

„Noi nu prea vom avea de ce râde" zise atunci Alcander *„dar ştiu că Statele vecine vor petrece mult, pe socoteala noastră.*

„Asta n'o să le prea dea mâna s'o facă pentrucă vom fi pregătiţi până'n unghii pentru răsboaie — natural, pentru răsboaie defensive. Propun ca fiecare spartan să înveţe din fragedă copilărie că aparţine cu trup şi suflet statului, că trebue să muncească pentru binele obştesc, şi să fie oricând gata a-şi apăra moştenirea comună, cu preţul vieţei sale.

„Nu sună rău" conveni Alcander. *„Dar cum ai să ajungi aici?"*

„Iată. In primul rând, când se va naşte un copil, părinţii îl vor aduce spre examinare unui comitet special. Dacă pare nesănătos va fi suprimat. La vârsta de şapte ani, băieţii vor fi luaţi dela părinţi şi crescuţi de către Stat, care îi va creşte într'un trai plin de asprimi, tot mai grele, astfel încât la 20 de ani, când încep serviciul militar, să fie bine căliţi.

„Şi cum vei face pentru a obţine bărbaţi rezistenţi şi viguroşi?

Lycurg ridică din umeri:

„Prin diverse procedee. Nu vor purta vestminte decât în anumite ocazii; le voi interzice băile; vor dormi pe aşternuturi de papură, pe care o vor aduna cu mâinile goale, fără a se servi de vre-o lamă tăioasă; şi desigur, vor fi biciuiţi din când în când.

„Chiar dacă sunt perfect disciplinaţi?

„Desigur. Biciuirile vor fi un fel de încercare, întrucât nu vor fi suportate decât de cei mai zdraveni.

„Vrei să spui că vei pune să-i biciuiască mortal?" întrebă Alcander îngrozit.

„Da asta-i ideea" răspunse Lycurg luminat. *„Cei slabi nu sunt decât o sarcină pentru Stat. Pe urmă profesorii lor vor căuta să aţâţe certuri între ei, pentru a desvolta astfel spiritul luptei; şi, bineînţeles vor fi învăţaţi să fure.*

„Să fure?" exclamă Alcander nedumerit. *„Şi ce să fure?*

„Ei, mere din livezi, lăptuci din grădini, şi alte lucruri de felul acesta, iar dacă vor fi prinşi — bice!

„Dar de ce să-i baţi pentru un act la care i-ai încurajat?

„Pentru neîndemânarea lor" râse Lycurg, frecându-şi mâinile. *„Pentrucă scopul meu e să-i obicinuiesc din vreme cu aventurile şi primejdiile răsboiului.*

*

„Cât va dura serviciul militar?" întrebă Alcander.

„Dela douăzeci la treizeci de ani" fu răspunsul *această perioadă, li se vor da diferite atribuţii în comunităţei, iar la 60 de ani, vor fi scoşi la pensie.*

— *„Dar cu fetele ce vei face?*

— *„Vor fi naţionalizate, adică vor aparţine Statului, ca s*

băieţii, şi ca şi ei vor fi învăţate le mici cu asprimile vieţei. In adunările publice, procesiuni, etc., vor fi puse să umble goale, pentru a se obicinui atât cu frigul cât şi cu căldura şi să nu deprindă afectările inevitabile la femeile care poartă întotdeauna vestminte.

— *„Cum vei face cu căsătoriile?"* întrebă din nou Alcander privind pe Lycurg cu furie crescândă.

— *„Statul va alege o soţie pentru fiecare tânăr"* răspunse el. *„In ziua nunţei, femeii i se va tăia părul şi va fi îmbrăcată băieţeşte, pentruca să nu exercite vre-o influenţă moleşitoare asupra tânărului soţ; ba, cred c'ar fi mai bine pentru el ca prima dată s'o întâlnească pe întunerec, astfel încât să nu ştie cine e şi nici cum e."*

— *„Dar asta le întrece pe toate!*

— *„Ne vom obişnui!"* rânji Lycurg. *„Şi pentru a extirpa orice tendinţă spre gelozie, soţii vor fi obligaţi să-şi lase soţiile să aibe copii şi cu alţi bărbaţi — aprobaţi de Stat, bineînţeles."*

„Dar ataci chiar rădăcinile vieţei familiale!" protestă Alcander sărind în picioare.

„Dar nici nu poate fi vorba de o viaţă de familie" zise Lycurg. *„Bărbatul şi femeia vor lucra toată ziua pentru comunitate; şi voiu interzice întrebuinţarea luminei artificiale, astfel să serile nu le va rămâne decât să se culce."*

*

„Dar cred că soţii vor lua totuş mesele împreună" zise furios tânărul.

„Ba de loc" răspunse Lycurg. *„Mesele se vor lua în comun, bărbaţii separaţi de femei. Fiecare bărbat va trebui să aducă la bucătăria comună partea sa de cereale, legume, carne şi vin, după care va lua loc la masa comună. Oamenii trecuţi de vârsta utilităţei nu vor mai avea dreptul să mănânce carne; dar atât cei tineri cât şi cei bătrâni, vor avea câte o porţie din supa comunală."*

„Sunt sigur că aceasta va fi un fel de apă chioară" zise Alcander. *„In ce mă priveşte, eu am să mănânc întotdeauna mai înainte de-a mă prezenta la masa comună.*

„Asta nu se va permite" răspunse Lycurg. *„Omul care nu-şi va mânca porţiile, va fi pedepsit. Nu vom avea clase privilegiate."*

Aci, Alcander apucă cu putere toiagul de fildeş şi-şi suflecă mâneca vestmântului. *„Asta-i prea mult"* şueră el printre dinţi. *„Iţi dau eu ţie supă comunală."*

Şi începu să lovească orbeşte pe Lycurg, care fugi din încăperea în care avusese loc discuţia aceasta, în stradă. Alcander îl ajunse şi aci şi luându-l la goană, îl bătu până ce-l lăsă fără suflare. Cu toate acestea, însă, legile propuse de Lycurg s'au impus toate în viaţa Spartei. **M.**

Trenul fantomă

PENTRU a compensa absenţa marilor evenimente sportive, rapidul Manchester-Londra şi-a permis săptămâna trecută, să bată un record feroviar, în împrejurări demne de a fi cinematografiate.

Iată scenariul: puţin după Shefield, i se făcu rău unei tinere femei. Un medic care se afla de faţă, spuse că e nevoie de-o grabnică operaţie de apendicită. Ce era de făcut? Spitalul cel mai apropiat era tocmai în Leicester. Şeful de tren nu se gândi mult. Dădu ordin mecanicului să treacă prin staţii fără să oprească şi să gonească spre acest oraş „cu toată puterea aburilor", după cum spune Châtelet în „Ocolul pământului în douăzeci şi patru de zile". Goana aceasta a produs mare uimire celor cari vedeau convoiul-fantomă, cuprins par'că de nebunie, năpustindu-se peste câmpii şi trecând prin gări cu o viteză înspăimântătoare.

Tânăra bolnavă fu salvată şi vilegiaturiştii au găsit subiect pentru nesfârşitele convorbiri din timpul orei pentru baia de soare. Cu toate acestea un punct negru... Şeful de tren a fost dat afară, imediat.

Tăcerea este de aur

Din această cauză un mecanic amploiat într'un garaj din Filadelfia a rămas mut timp de 11 ani.

Camarazii săi au rămas înmărmuriţi, mai zilele trecute, când l-au auzit vorbind. El le explică minunea. In 1921, fondase în Boston o casă de comerţ, în care amici de-ai săi angajaseră sume destul de importante. Dar Melyln Train — acesta-i numele falsului mut — avea ca asociat pe cumnatul său, care într'o bună zi fugi cu toată cassa de bani, cheltui toţi banii în New-York, apoi se sinucise.

Train, furios, ruşinat şi dezolat făcu jurământ să nu mai vorbească până ce nu va restitui amicilor săi banii împrumutaţi. El munci la Filadelfia cu ardoare şi în tăcere. Săptămâna trecută a expediat ultimului păgubit, ultimul cek. Şi astfel a reînceput să vorbească, în loc să se mai facă înţeles prin frazele scrise într'un carneţel.

— După primul an, nu-mi mai era atât de greu să tac, a declarat el. In fond se vorbeşte mult prea mult. Se lucrează mai cu folos când nu se spune nimic!

TEX HARDING

Dispărut

4) Pe urmele colonelului Fawcett, dispărut de opt ani in pădurile braziliene

Despre intâmplarea dela barul „Ragis“ deasemenea m'am gândit că n'a fost decât un vis. Dar acest vis a fost pe urmă descris până in cele mai mici detalii în ziare și a fost groaznicul adevăr.

Serano a fost omorit la porunca președintelui Calles. A fost impușcat ca un trădător ordinar al republicei mexicane. Aceasta este adevărul oficial și nimeni n'are dreptul să cârtească impotriva lui. Când Obregon a plecat in 1924, a ocupat scaunul președențial Calles, iar in 1926, Serano voia să fie președinte al Mexicului. Și Serano era un om din popor, ca și Calles. Poate că Serano n'ar fi fost niciodată un președinte atât de bun cum a fost Calles, însă el avea stofă de om care știe să-și câștige popularitate.

Versiunea oficială arată că Serano n'ar fi incercat niciodată să ajungă președinte pe căile legale, sau că incercările sale legale n'au fost niciodată serioase. Vrea să spună că el ar fi voit să utilizeze parada trupelor din toamna anului 1927, in scopul de-a lua comanda armatei, care l-ar fi aclamat. Cu armata voia să intreprindă un marș asupra orașului Mexico, pegătit până in cele mai mici amănunte, pentru ca apoi să ia în stăpânire puterea cu forța și să institue dictatura.

Serano cu un tren special se găsia intr'o călătorie de propagandă pentru alegerea de președinte. La fel cu toți ceilalți candidați ținea in fiecare stație, unde sosirea lui era de mai inainte semnalată, acelaș discurs violent, la fel cu toți ceilalți, cu aceleași huete, cu aceleași pocnete de revolver. Guvernul Calles il lăsă să intreprindă călătoria, deși era in posesiunea materialului care trebuia să-i dea aparența de trădător. Când trenul se opri in stația pe care guvernul o hotărise ca sfârșit al călătoriei, amurgul se lăsase de mult.

Sfârșitul pare să fi fost astfel: Serano stătea tăcut in tren, cu insoțitorii săi, când ușa compartimentului se deschise și inăuntru intră un ofițer. Ofițerul intinse lui Serano o scrisoare. Dânsul citi și o innapoie ofițerului. Apoi rugă pe insoțitorii săi să-l scuze o clipă și ieși cu ofițeul in noapte.

In clipa in care Serano se arătă afară, trei salve fură trase. Pe peron se găsiau inșirați 12 soldați, cari aveau porunca să indeplinească condamnarea la moarte, pronunțată contra lui. Când a fost ridicat, avea 70 de gloanțe in trup.

Salvele sub care a căzut Serano au fost semnalul revoluției din 1927, din care Calles a eșit invingător.

Nu puteam să cred că Serano e mort. Dar Mexico avea un ambasador la Buenos-Aires. Atunci era ambasador Alfonso Reyes. M'am dus la Reyes.

— „Serano a fost impușcat?“

— „Desigur“.

— „Pentru ce a fost impușcat Serano?“

— „Asta o știi tot atât de bine ca și mine. Serano a fost un trădător“.

— „Asta n'o cred“.

— „Poți s'o crezi foarte bine și de altfel ce mtoiv ai să intrebi atât de multe?“

Bărbatul care-mi spunea acestea, era Reyes, pe care-l cunoscusem depe vremea când era un novice in politică. Serano il ajutase să ajungă acolo unde se afla azi. Astfel imi amintesc de audiențele pe care Serano le acordase lui Reyes. Urmarea acestor audiențe și a străduințelor lui Serano a fost că Reyes a putut să plece atunci la Paris și acest om imi spunea acum că n'aveam nici un motiv să mă interesez de cauzele morții lui Serano!

Știam deci că intr'aveăr Serano era mort.

Ce să fac? Făcusem un rămășag de 10.000 dolari cu Serano, că voi străbate călare drumul până la Rio de Janeiro. Oare cei 10.000 dolari fuseseră depuși? Am telegrafiat la Mexico-City. Răspunsul veni și după câte părea banca „Canada“, din Rio de Janeiro, imi ținea banii la dispoziție ca să-mi fie plătiți.

Am stat să cumpănesc dacă n'ar fi fost mai ințelept să incarc in vagon cei doi cai, cu cari voiam să-mi termin călătoria, și să-i transport până la Rio. Intr'o săptămână, cel mult, puteam să fiu în Rio.

Ce mă opria oare să procedez astfel? Iată să vă spun: n'am transportat caii, deoarece ţineam atât de mult la Serano, și fiindcă eram de părere că există după moarte o continuare a existenței. Vreau să spun că o tovărășie, o prietenie cum se legase intre mine și Serano nu putea să se termine, prin faptul că unul din prieteni își dăduse sufletul. Sufletul nu moare, el plutește in spațiu și știe ce face celălalt. Să fiu ințeles cum se cuvine. Nu vreau să susțin că iată mă aflu cu cei doi cai la rampa de incărcare și in timp ce scriu frahtul de expediție, văd deodată pe Serano mort, pe un nour strălucitor, cu aureolă in jurul capului și cu brațele incrucișate. Se uită la mine de sus din nour, mă amenință cu degetul și-mi spune: „Harry nu se cuvine să faci una ca asta! Nu trebue să-ți transporți caii! Am pariat doar că vei merge călare, dragă Harry!“

Un lucru ca ăsta, prin urmare, nu cred că se poate intâmpla. Dar oricum m'aș fi disprețuit pe mine, dacă n'aș fi continuat călătoria călare. Sunt cei 10.000 dolari acolo când sosesc eu la Rio, foarte bine! Nu sunt acolo când ajung la Rio, ce să fac? Se vor găsi cumva alți 10.000 dolari și dacă nu se găsesc 10.000 dolari, nu face nimic!

Am plecat mai departe călare, dar călătoria mea a fost un fel de vis. Mi-a trebuit pentru drumul dela la Buenos-Aires la Rio de Janeiro o jumătate de an. Am călătorit incet pe drum, norii plutiau deasupra mea și deasupra, sus, mai sus de nouri, Serano mă intovărășia in galop. Unde-i indemnam calul să meargă la trap și apoi iar la pas.

Intr'o seară de primăvară m'am oprit pe un munte inalt și jos, dedesubtul meu, se afla Rio de Janeiro, cel mai frumos oraș din lume. Cunosc Rio văzut de pe mare și la lumina zilei. Știu cât de fermecător, le frumos e albastrul și verdele peisagiului său, apa azurie și colina. Dar să ai Rio la picioare, in timpul nopții, e feeric. Orașul cu milioanele de lumini iți stă la picioare ca oglindirea cerului instelat. Deasupra lui, stelele arzătoare, mari și luminoase. La picioarele tale strălucesc lămpile orașului, ca o copie a nopții instelate.

Ca un fel de licurici țâșnesc luminile din noapte, până sus pe munte și ca licurici se agață de zidul stâncos. Sunt vilele luminate ale oamenilor fericiți din Rio; iar vântul molcom, care se ridică până la tine, din câmpie, aduce cu sine râsete și muzică.

In dimineața următoare eram la ministrul nostru plenipotențiar, care astăzi este președintele Mexicului. Dânsul mă pofti la masă și in timpul prânzului, după ce mă felicită pentru performanța mea extraordinară, de care Mexicul era mândru, deoarece fusese făptuită de unul dintre ofițeii țării, după ce toastă pentru mine, pe când fumam, imi destăinui că președintele Calles a emis o lege impotriva abuzului de titluri. Se va face deci ordine in Mexico și cine nu mai slujia in armata mexicană, in clipa in care legea intra in vigoare, n'avea dreptul să mai poarte titlul său anterior.

O, am ințeles ce insemnare avea asta. Nu mai eram deci maior in armata mexicană!

Vreau să caut pe Fawcett!

In Rio de Janeiro am dus o viață plăcută de lenevie. Mi se plătise câteva mii de dolari și acești bani ii dublasem aproape. Banii mei ii investisem intr'o fabrică de șlefuit diamante și o parte o dădusem unuia dintre cei mai mari agenți de cafea din Brazilia. Că sa intâmplat astfel n'aveam nici un merit. In Rio am cheltuit doar banii și m'am interesat foarte puțin de ce se intâmplă cu banii mei. Insă eram un om vestit. In ziare mi se pomenia numele foarte des, ca fiind campionul mondial pentru cea mai lungă distanță străbătută călare. De fapt raidul de 21.000 klm., dela Mexico-City până la Rio de Janeiro, n'a fost intrecut până azi. In ziare au apărut fotografiile mele și s'au putut cunoaște din ele toate părerile mele, la cele mai imposibile intrebări. Nu mai era tot una cu felul in care apărusem in ziare ca „nebunul anonim“, după măcelul dela barul Ragis. Aveam buzunarele pline de invitații și in fiecare seară eram intr'un alt salon, unde aveam de povestit doamnelor aventurile mele, după cum Othello le povestia Desdemondei. In vremurile mele de bună stare la Rio de Janeiro am văzut odată Othello și mi se părea, pe când am rămas in pauză singur, in fotoliul meu, că și eu eram un soiu de Othello. Trebuia să povestesc doamnelor, pentru ca sângele lor să se puie in mod plăcut in mișcare, cât de infiorător este să mergi călare singur, singurel prin pustiu. Primele dăți atenția incordată cu care doamnele se uitau in gura mea, mă măgulise. Dar cu incetul am ajuns la concluzia că nu eram decât un fel de mediu, de care doamnele aveau nevoie, pentru distracția lor. Există la ele tendința să flirteze cu un bărbat interesant, să se indrăgostească de el și s'au folosit de mine in acest scop, pentrucă s'a intâmplat să fiu acolo. Mâine va fi un campion de box, sau un campion in aruncatul cu sulița, un actor sau altcineva. Era o prostie din partea mea că aceste gânduri, care mi-au trăznit prin minte după tirada lui Othelio in fața, senatului, m'au amărit atât de mult. Trebuia să fiu vesel că era astfel, căci soții doamnelor imi răsplătiau foarte bine serviciile mele. Mă intrebau adesea cum sunt plasați banii mei. Pentru dânșii era o plăcere să-mi fructifice banii in intreprinderile lor. Oricum, după scurt timp mi-am primit depunerile dublate.

Măgarul de mine aș fi trebuit să fiu mulțumit cu această recunoștință și să fac bani in Rio, până când mi-aș fi putut cumpăra vreo fermă. In loc de asta umblam fără odihnă prin noapte, pe alee, și căutam să găsesc pe vreo bancă vreun vagabond, cu care să stau să pălăvrăgesc și căruia să-i dau apoi bani pentru renumitul „hotel de carton“, care se găsește in toată lumea, pentru vagabonzi; unde se doarme pe un pat de campanie tare și unde ești despărțit de vecin numai printr'o bucată de carton.

Motivul dispoziției mele elegiace l-am aflat de abia inainte de amiază, când Jimmy Burnes a intrat in hall-ul hotelului Victoria. Motivul era tocmai că nu aveam prieteni in Rio. Am avut intotdeauna pe vreunul cu care să pot hoinări și cu care să inghit praful străzilor, dacă nu aveam altceva și cu care să beau șampanie, dacă se intâmpla să am. In saloanele din Rio nu puteam să găsesc vreun prieten pentru mine. Din dimineața in care urma să fiu impușcat in curtea cazărmii din Gueretaro, se petrecuse cu mine o transformare neobicinuită. Din dimineața aceea nu mai pot fi prieten decât cu morții. Voiu incerca să tălmăcesc acest lucru.. Vreau să spun că pot să inchei o prietenie numai cu oameni cari au isbutit să iasă la liman printr'o furtună mare, care au pășit, peste „Styx“, cum se spune, peste apa morților. Nu pentruc'aș sta cu asemenia oameni la un whisky, bătându-ne unul pe altul pe umeri și spunându-ne: „Doamne, ce mai bărbați strașnici suntem!“ ci este astfel că in tovărășia unor asemenea oameni mai simt viața ca un lucru viu. E foarte greu de lămurit acest sentiment. Mă gândesc tot la „raid“-ul pe care l-am făcut și asupra amănuntelor căruia poate că voi mai reveni, la raidul meu, pe care de fapt l-a făcut un mort. In pustiurile și pe munții pe cari i-am străbătut, mi-am pierdut tinerețea și dispoziția de-a mă lega surâzător și fără nici un fel de condițiune, de primul venit.

Intr'o noapte, pe când ieșiam dintr'un bar, beat aproximativ, cântam pe stradă cu glas tare, un cântec german. Mi se pare că e de Eichendorff și are un pasagiu in felul următor:

„Şi-a găsit un altul,
Eu eram departe, la luptă şi la victorie,
Totul s'a răsturnat,,
Aş vrea să fie iar răsboi".

Nu cânt cântece germane, decât când sunt beat bine. Mie nu mi se luase nici o logodnică, numai prietenii mei Serano şi Slim Kelly fuseseră împuşcaţi.

In ziua următoare mă aflam în hotelul „Victoria", unde îmi dădusem întâlnire cu un gazetar. Conversaţia noastră lâncezia. Era grozav de cald cu toată ora matinală. De dimineaţă îmbrăcasem o haină de pânză nouă, era proaspăt călcată, dar se putea vedea depe acum, două ore de când o îmbrăcasem, cum peste tot crăpa scrobeala. Căldura şi sudoarea stricau orice formă, cămaşa mi se lipia de spinare şi wisky-ul avea gust prost. Ventilatoarele zumzăiau ca nişte muşte. Prietenul meu, gazetarul, mă întrebase ceva, dar eu şi uitasem ce voia, pentru că eram cufundat într'un fel de toropeală. Numesc toropeală starea în care te găseşti când cineva te întreabă ceva şi întrebarea nu ajunge până la creer, pentrucă prin cap nu trec decât tot felul de gânduri nebuneşti de căldură. In acest moment mă gândiam — pentrucă observasem pe chelner — cum se face oare că în America de sud chelnerii au picioare atât de elastice, în vreme ce colegii lor din Europa se cumpănesc atât de greu pe picioare? Trebue să fie la baza acestei diferenţe o deosebire de rasă şi dacă n'ar fi atât de cald, ar merita să se studieze această chestiune.

Tocmai în acest moment cineva dinapoia mea mă strigă: — „Halo Tex!" Nu mă chiamă Tex, mă numesc Harry. Dar Tex e o poreclă a mea. Aşa mă chiamă prietenii de demult.

Cel care mă strigase se şi afla dinapoia scaunului meu şi se pleca peste mine. Era Jimmy Burnes, locotenentul aviator din Gueretaro, care se ridicase în aer ca o rândunică înaintea execuţiei celor 48 de ofiţeri revoluţionari ai genealului Murgillo. Când Jimmy îmi strânse mâna, ventilatoarele sbârnâiră tare, căldura nu mai era atât de apăsătoare iar când ne băurăm paharele de bun sosit, mi se păru iar că whisky-ul era o băutură minunată. Gazetarul plecă şi amândoi ne cufundarăm în amintiri. Relaţiile mele cu Jimmy Burnes nu constau pe atunci decât din amintiri fugitive. In Gueretaro fusesem odată luat dela postul meu la mitraliere, jos, în oraş, spre a înlocui pe tălmaciu, în statul major al lui Murgillo. Acolo l-am întâlnit pe Jimmy Burnes pentru prima dată, dar auzisem mai dinainte despre el. Se spunea pe atunci că Murgillo era mai tare decât trupele guvernamentale, numai pentrucă în armata sa se găsia un avion perfect înarmat. Acest avion de răsboi — aşa se povestia — era pilotat de-un american tânăr, bogat, care servia în armata lui Murgillo, numai de plăcere. Chestia cu avionul de răsboi nu era atât de gravă. Jimmy Burnes nu făcea cu biplanul său decât sboruri de recunoaştere, restul însă era exact. Se vârîse în revoluţie numai pentru plăcerea lui; cel puţin aşa spunea. Jimmy Burnes era descendentul unei familii de plantatori bogaţi din Virginia. Familia nu numai că era bogată, dar era şi foarte veche, de-o nobleţe burgheză americană. Jimmy fusese locotenent de marină, trecuse apoi în trupele de aviaţie şi-şi dădu demisia curând. Dinapoia revoluţiilor mexicane cele mai adesea ori se ascund interese străine,, politice, sau ceeace e tot una, interese financiare. Nu ştiu dacă Jimmy Burnes sau vreunul dintre ceilalţi ofiţeri ai noştri slujiau idei politice, în vremea când dânsul sbura pentru Murgillo. Mie mi-era tot una. Mi-am întrebuinţat zilele atunci ca să mă împrietenesc cu el. Amândoi eram făuriţi la fel, deosebirea între noi consta numai în faptul că eu slujiam în revoluţie împins de foame, pe când el, de plăcere. Când doi ani mai târziu călăriam prin pustiu, m'am gândit adesea la Jimmy Burnes. Acela, mă gândiam eu, dacă-l mai găseşti vreodată, ar putea să fie de bună seamă prietenul tău.

Acuma iată, se întâmplase aşa că ne întâlnirăm iară; dânsul râdea şi beam împreună wisky. Apoi îmi spuse că mă căuta de câteva ceasuri.

— „Dar ce faci în Rio, Jimmy?"

— „Vreau să plec, să-l caut pe Fawcett".

Asta îmi păru prima dobitocie, pe care mi-o spunea Jimmy. Pe atunci mulţi oameni plecau să-l caute pe Fawcett şi subiectul acesta „Fawcett" îmi era până'n gât. Locuiam în apropiere de Rio, într'o casă de ţară, mică, comodă, care-mi fusese închiriată cu un preţ foarte mic. Mi se scârbise de casa asta, mică, numai din pricina oamenilor cari veniau să mă viziteze, în scopul de a mă câştiga de partea lor, într'o nouă expediţie Fawcett. Cei mai mulţi erau bieţi oameni săraci, locuitori străini, cari nu putuseră să facă nici o ispavă şi voiau să puie totul pe o singură carte. Fawcett era dispărut din 1925. Colonelul de 58 de ani era un bărbat care cunoştea pădurea virgină mai bine decât oricare altul. Ce se putea alege din nişte novici, cari se încurcau pe urmele lui, în iadul verde? N'aveam încredere în nici unul din aceşti oameni sărmani, ca să meargă în pădurile virgine. Vizitele la mine se terminau, cele mai multe, astfel, că bieţii oameni se retrăgeau cu îndoială în suflet şi numai pe jumătate mângâiaţi, de ţigările mele. Uneori totuş se isprăviau mai puţin prietenos, pentru că oamenii socotiau ca o jignire că nu mă încumetam să merg cu ei. Uneori anume nu erau bieţi oameni sărmani, ci tineri bogaţi, cari înţelegeau să facă din asta un fel de plăcere de vânătoare. Nici nu mă gândiam să plec în tovărăşia acestor indivizi. Acum sosia şi Jimmy Burnes, cu un plan de acestea, prostesc. I-am spus părerea mea şi el mă ascultă în linişte, cum e felul americanilor. Apoi răspunse:

— „Da, dar eu am cu mine un hidroavion".

Desigur că aceasta schimba situaţia. Imi imaginam în minte cum ar străbate hidroavionul lui Jimmy pădurile braziliene. Această înfăţişare însă mă aduse repede la realitate. Ce poţi oare descoperi de sus? Cine vrea să găsească pe Fawcett trebue să străbată pădurea cum străbate o ţărancă straturile de fragi şi apoi de unde poţi găsi în pădure benzina de care ai nevoe, la numeroasele sboruri de recunoaştere?

Am spus acest lucru lui Jimmy. Benzina — spunea dânsul — trebue s'o duce până la marginea pădurii şi de aci să sbori cu o cantitate suficientă spre a căuta locuri de depozit. Se pot apoi aşeza în pădure depozite atât de depărtate, încât să te poţi aproviziona mereu, cu combustibil.

I-am arătat lui Jimmy ce de trambalări îl aşteaptă în pădure, pentrucă numai cu sborul nu s'ar face nimic şi că trebue să pătrunzi şi în interior.

— „Da — spuse dânsul — pentru asta să-mi ajuţi şi tu. Dacă nu te-aş fi găsit, aş fi trebuit să caut pe un altul, care să aibe suficientă experienţă în explorările de păduri..."

— „Jimmy — am răspuns eu — pentruce trebuie neapărat să-l cauţi pe Fawcett? Tu socoţi desigur că asta e o glumă. Insă chestia asta poate să ne coste pe amândoi capul".

Am băut wisky şi am vorbit despre altceva şi pe când mi se părea că începem să ne cam îmbătăm, Jimmy reveni la povestea lui cu Fawcett.

— „Vreau să vorbesc cu tine serios — spuse dânsul. Şi am înţeles că acum o să vie vreo neghiobie.

Despre ceeace mi-a povestit apoi Jimmy aveam dreptul să mă mir. Jimmy mi-a vorbit multe, din suflet, şi cel mai important din câte a spus a fost că mă înşel dacă-l socot ca un tânăr bogat. Că el s'a certat cu părinţii săi, că tatăl său i-a arătat uşa, şi că acum trebue să caute să se descurce singur.

Ce puteam să spun la asta? Poate c'ar fi fost datoria mea să-l conving pe Jimmy să se înapoieze la părinţii săi şi să făgăduiască tatălui său că vrea să lucreze cu sârguinţă. Dar asta ar fi fost pentru dânsul o curată bătaie de joc. Numai că nu înţelegeam din toată povestea, dece Jimmy, pentru că se certase cu tatăl său voia să caute pe Fawcet. Oare să însemne asta: „aşa i-se cade tatălui meu: să-mi îngheţe mâinile dacă nu vrea să-mi cumpere mănuşi!".

Jimmy mă lămuri astfel: dacă isbuteşte să găsească pe Fawcett dovedeşte atunci lui tat-său că el e totuş un băiat capabil. Afară de asta există un premiu pentru găsirea lui Fawcett şi n'ar fi de loc rău de câştigat premiul acesta.

(Va urma)

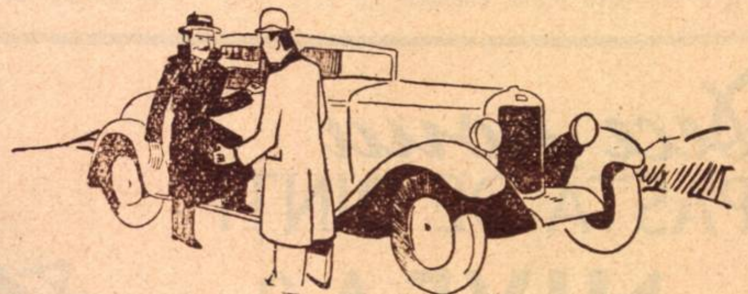
Humor

El: — „Ai văzut pe doamna aceea care a trecut acum pe lângă noi?"
Ea: — „Care? Aia cu un kilogram de vopsea pe obraz, cu părul oxigenat şi cu rochia aia demodată? N'am văzut-o".

— „Ce mai e nou în gazetă?"
— „Nimic dragă! Aceleaşi accidente, numai victimele sunt schimbate".

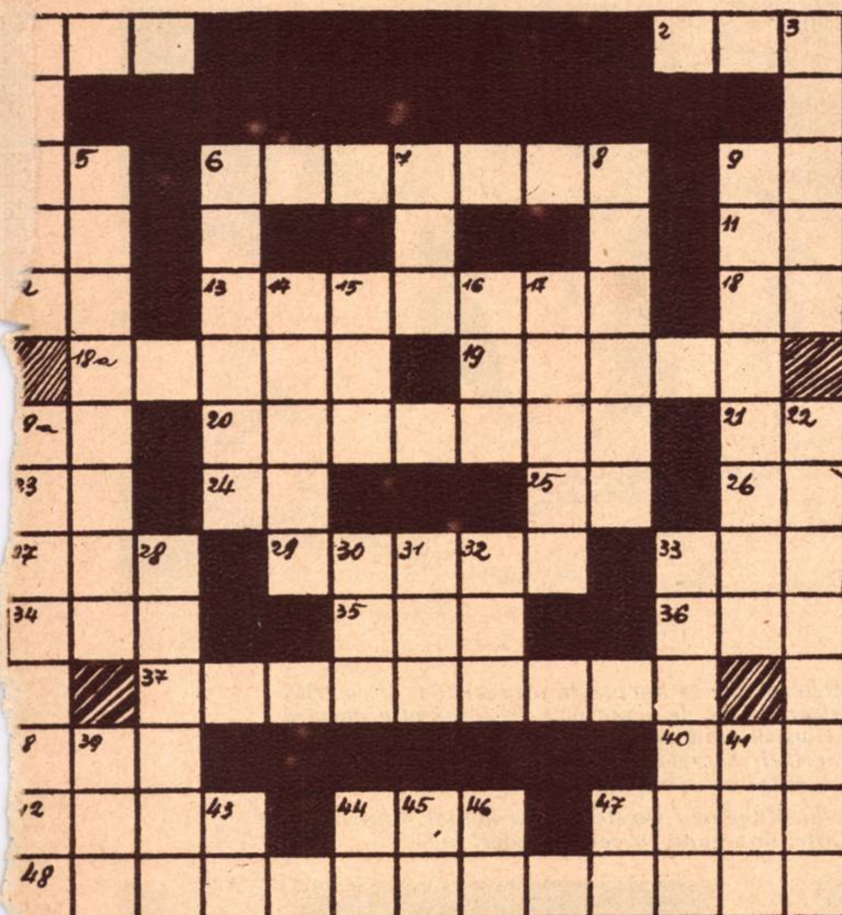

— „Păi să vezi, m'am asociat cu un nabab: el venia cu banii, eu cu experienţa".
— „Ei şi acum?"
— „Acum ne-am despărţit: eu am banii, el experienţa!"

HITLERISMUL
Ofiţerul: — „Ştii, pot să-ţi spun o veste bună. Eşti pe jumătate graţiat. Numai jumătate din pluton are armele încărcate".

Problema I-a: (Cuvinte încrucişate)

ORIZONTAL: 1) Prima femee. 2) De cărţi, de bani sau de cuvinte încrucişate. 4) Ca la orizontal. 6) Să fii...! 9) Ficţiune algebrică. 10) Pronume. 11) Notă muzicală. 12) Operă. 13) Sunt bune numai în oţet, vara. 18) Ca la no. 4 orizontal. 18-a) A se păli. 19) Obiceiu. 19-a) Două litere la fel din Ararat. 20) Cascadă. 21) Invinge într'un concurs şi se găseşte într'un măgar! 23) Conjuncţie de firmă. 24) Exclamaţie. 25) Sunt bogat. 26) Pronume. 27) Stâlp ce sprijină streaşina. 29) Joc şi revistă. 33) Fiu (pop.). 34) Sau. 35) Carte apărută în biblioteca „Dimineaţa". 36) Cu coarnele aduse pe spate. 37) Nu ară şi nici nu culege deşi recolta viitoare este în mâna lui. 38) Băţ de biliard. 40) Dacă nu e negru, tot este... 43) Rival. 44) Rege evreu. 47) Personagii din basme. 48) Blamabil.

VERTICAL: 1) Muză. 3) Fuior pe furcă. 5) Instrument geometric. 6) Braţ al Dunării. 7) Altul. 8) Urcarăm. 9) Magazin. 14) *Laptele cucului.* 15) ...Igiroşianu. 16) Numerar cu... fuste. 17) Caracudă. 19-a) Copoiu de gazetă. 22) Se zice despre un băiat şi un aparat de radio. 28) Episcop (pop.). 30) Epocă. 31) Şi aprobat. 32) Bravo la paradă. 33) Indoit, când din fire e drept. 39) Sufletul francezului. 41) Animale şi monezi. 43) Rădăcina şi spicul laurului. 44) Glas (bis.). 45) Ca la no. 26 orizont. 46) Patru anotimpuri. 47) Una din cele 365 cărămizi.

Problema II-a: (Cryptogramă)

Pornind dintr'un colţ şi mergând oblic, sărind un rând şi revenind, veţi afla o strofă dintr'o poezie de Alecsandri.

A.V.C. 171

POŞTA JOCURILOR

Constantin A. Stoicescu. — Aritmogriful ...Realităţii?! Se păstrează cu toate că aritmogrifele au început să plictisească.

Ing. M. Cerbeanu. — Dece nu veniţi personal cu deslegările?

Const. Diaconescu. — E deajuns să scrişi numai cuvintele deslegate în careu. Celelalte (semnificaţiile, cifrele, etc.) sunt în plus.

Grişa Grünberg. — Puteţi trimite, fără însă să fim obligaţi să publicăm, dacă nu sunt bune.

Ilie T. Lupiţa. — Conjuncţia... bogată e numai în franţuzeşte! Mai trimiteţi.

E. Petrescu. — Prea simple şi prea banale. Incercaţi cu altceva.

Jeana Hociung. — Tragerea premiilor nu are nici o legătură cu publicarea deslegătorilor. Aşa că totul se reduce la nepublicarea numelui, nu şi la neparticiparea la premii, pentru care facem acum rectificarea dorită.

M. Vizireanu. — Cuponul acela este necesar numai celor care doresc să participe la una din excursiile organizate de „Realitatea Ilustrată".

Ion I. Nanu. — Trimiteţi o nouă c. p. menţionând unde şi ce aţi câştigat. Jocul se reţine.

Radu I. Tudor. — Vezi răspunsul dat d-lui Ion I. Nanu.

Antonia Leţu. — Nu!

Deslegătorii jocurilor din Realitatea Ilustrată Nr. 345

AU DESLEGAT DOUA JOCURI:

Colonel Mayeru, Loco; Aneta Ivanov, Loco; Hortensia Mişiniski, Bolgrad; Sofia Serghiescu, Buzău; Maricara Rădulescu, Loco; M. Mochi, Urziceni; Dora Sădeanu, Loco; Jana Krejci, Loco; F. Kornblum, Focşani; Madelein Marcovici, Loco; Lăzărescu Ioan, Loco; Russu D. Nicolae, Loco; Octave N. Rozianu, Loco; Al. N. Vasilescu-Vasel, Loco; Jean Karmin, Ploeşti; D. C. Maiorescu, Loco; Lazăr Woinowski, Ochiuri; S. şi M. Manolescu, Ploeşti; Lelia Popovici, C.-Lung-Muscel; Heigher L. José, Loco; Marioara Rosenberg, Loco; Nicu Slavu-Sfinx, Câmpina; Alex. A. Dimitriu, Loco; Vendeli Docutner, Loco; I. Mihalcea, Buzău; Leon Rosenstein, Buzău; Dady Vladimir, Loco; Olga Bilyk, Călineşti-Prahova; Bosneanu D. Nicolaie, Loco; Gh. Tomaide, Sibiu; Dobrescu I. Nicolae, Loco; Constantin D. Foişoreanu, Loco; M. Pinţel, Bolgrad; Grişa Grünberg, Leova-Cahul; C. Popescu, inv. Florica-Buzău; Miu Vasile, Constanţa; Ciobanu Avram, Orhei; Ilie T. Lupiţa, Caracal; Guţa Niculescu, Roznov-Neamţ; Angela Lt. Matică, Vărăşcăuţi-Storojineţ; Dora C. Resmeriţă, Loco; Alex. Wonka, Lipcani-Hotin; Pantea Romulus, Loco; Liza Silberman, Loco; Duduia Margareta din Arad; Florea Dinulescu, Loco; Doncovici Alexandru, Călăraşi; Aurel Iliescu, Loco; Paulina Chilisan *(sau aşa ceva!?)* Valea Nandri-Muscel; Florian Marinescu, Daia-Vlaşca; Ţucu Mioara, Ţibăneşti-Vaslui; Radu I. Tudor, Bisericani-Neamţ; Lucreţia şi Margareta Pallade, T.-Măgurele; Simona Niţescu, Loco; Const. D. Popescu, Loco; Elisabeta şi Jeana Constantinescu, Caracal; Ecaterina Davidescu, Loco; Ionel Clement Schachman, Loco; Dan Titus Lochianu, Gherla-Someş; Dim. Goga, Loco; Marioara şi Florica Anastasiu, Giurgiu; Lys Necula, Ploeşti; Mircea Iacomini, Constanţa; Elisa Avram, profesoară; Lot. dr. Rubin, Loco; Poenăreanu Mircea, Loco; Marilenne Drăgoi, Braşov; Miron Izvesniceanu, Lipova-Banat; Leon Leviţchi, Hotin; Lisette Filotti, Loco; Samson Grecu, Loco; Păpuşa şi Silviu Codreanu, R.-Sărat; Ionel I. Andreescu, Feteşti--Ialomiţa; Ion Manolescu Loco; Octavia Gheorghiu, Loco; maior Popovici Pompiliu Anibal, Arad; M. Vizireanu, Tighina; Titeluş A. Pop-Marţian, Loco; Pănescu I. Vasile, R.-Vâlcea; Gh. Gh. Andreiu, Loco; V. David, Loco; Tima Eftimiu, Iaşi; Elena Răileanu, Tighina; Marin M. Constantin, Loco; Cornel Pietroşanu, Ploeşti; Didy Miu, Loco; Ph. A. Dinerman, Galaţi; Spiru Teodoreanu, Cluj; D. Gheţu, Tecuci; Jean Russescu, Loco; Ionescu D. D-tru Mina, Loco; Costică Mogoş, Pisica-Tulcea; Tanţi Constantinescu-Vedea, Slatina; Maria Metaxa, Loco; Thoma Dâmboviceanu, Loco; M. Segalescu, Loco; Slt. Teo Pârlog, Loco; Costel Pârlog, Loco; Nicu N. Dumitrescu, Călăraşi-Ialomiţa; Lizette Lipovici, Dorohoi; Radu I. Tudor, Bisericani-Neamţ; Nicu Rosen, Ploeşti; Natalia Cândescu Loco; Florică Poppa, Loco; Şt. Gh. Ştefănescu, Piteşti; Constantin Popescu, Timişul de sus; Angela Dumitriu, Loco; Nicu Drăghici, Târgovişte; Florica Ettinger, Loco; Fany Săraru, Buzău; Antonia Şeţu, Loco; Georgescu Petre, Focşani; Ţavago Nahabediano, Constanţa; C-tin Teodor Cauciu, Loco; Alfred Finkelstein, Loco; Popa I. Mircea, Braşov; V. Iacobini, Loco; Stelian Macovei, R.-Sărat; Rodica Panea, Craiova; Dan Drăgescu, T.-Severin; Dora Bârsan, Sălişte-Sibiu; Wexler Biju, Galaţi; C-tin A. Stoicescu, Zimnicea; Al. Sturdza, Bacău; Clémence Apostoleanu, Buşten; Nia Asmarandei, Moineşti-Bacău; Ignatz R. Boitoş, Blăjel, T.-Mică; Aurel Nană, Tg.-Mureş.

AU DESLEGAT UN JOC:

Cleo dr. Paulian, Loco; Ungureanu I. Neculai, Bacău; Jeana Sofia Hociung, Moineşti-Bacău; Petre Theodoru, Loco; ing. M. Cerbeanu, Loco; Mihai Jurescu, Ciaţa-T. Torontal; Ion I. Nanu, Bacău; Mihăilescu Alexandru, Căvăran Severin; Nuşa Friedman, Loco.

PRIN TRAGERE LA SORŢI AU CÂŞTIGAT:

Premiul I lei 200 în numerar d. C. Popescu, învăţător, com. Florica-jud. Buzău.

Premiul II un aparat fotografic Agfa-Rox d. Octave N. Rozianu, Loco, Hotel Majestic.

Premiul II un abonament pe o lună la „Realitatea Ilustrată" d-ra Lelia Popovici Cmpulung-Muscel.

Premiile se trimit numai după primirea unei c. p. cu adresa completă a câştigătorului. Cei din Capitală se vor prezenta personal spre a-l ridica.

Deslegările jocurilor din No. 345

N	E	R	E	I	D	A	■
E	P	I	S	C	O	P	■
R	I	G	A	■	C	E	C
E	S	A	F	O	A	D	E
I	C	■	O	■	R	U	G
D	O	C	A	R	■	C	A
A	P	E	D	U	C	T	■
■	■	C	E	G	A	■	■

R	E	B	U	S
E	T	E	R	A
B	E	C	A	T
U	R	A	R	I
S	A	T	I	R

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevěrui" S. A.

Actualități

Duminică s'a desfășurat pe stadionul O. N. E. F. în prezența Voevodului Mihai campionatele naționale de atletism. Rezultatele în general au fost slabe. Fotografiile noastre înfățișează: pe Voevodul Mihai înmânând premiile

Dreapta: cursa pentru 5.000 metri plat

Noul ministru al Statelor-Unite la București, a prezentat, la castelul Peleș din Sinaia, scrisorile sale de acreditare. In fotografia noastră d. Alwin Mansfield Owsley, noul ministru (+) împreună cu d-nii atașat militar al Americei, Secretarul Legației Americane și col. adjutant Condeescu eșind dela castelul Peleș

Fotografia de jos: d-na Mansfield Owsley, soția noului ministru al Statelor-Unite, împreună cu cei trei copii ai săi

In fiecare an de Ziua Crucii are loc o procesiune în cartierul Dudești, unde există o cruce de piatră, zidită de boerul Niculae Dudescu. Procesiunea e îndreptată mai ales împotriva caselor de toleranță din acel cartier

In comuna suburbană Apărătorii Patriei — pendinte de com. Dudești-Cioplea — s'a inaugurat Duminică școala primară ridicată din stăruința primarului comunei Dudești-Cioplea, d. Constantin M. Brânzoi

REALITATEA ILUSTRATĂ

Foto-Bermann.

10 L

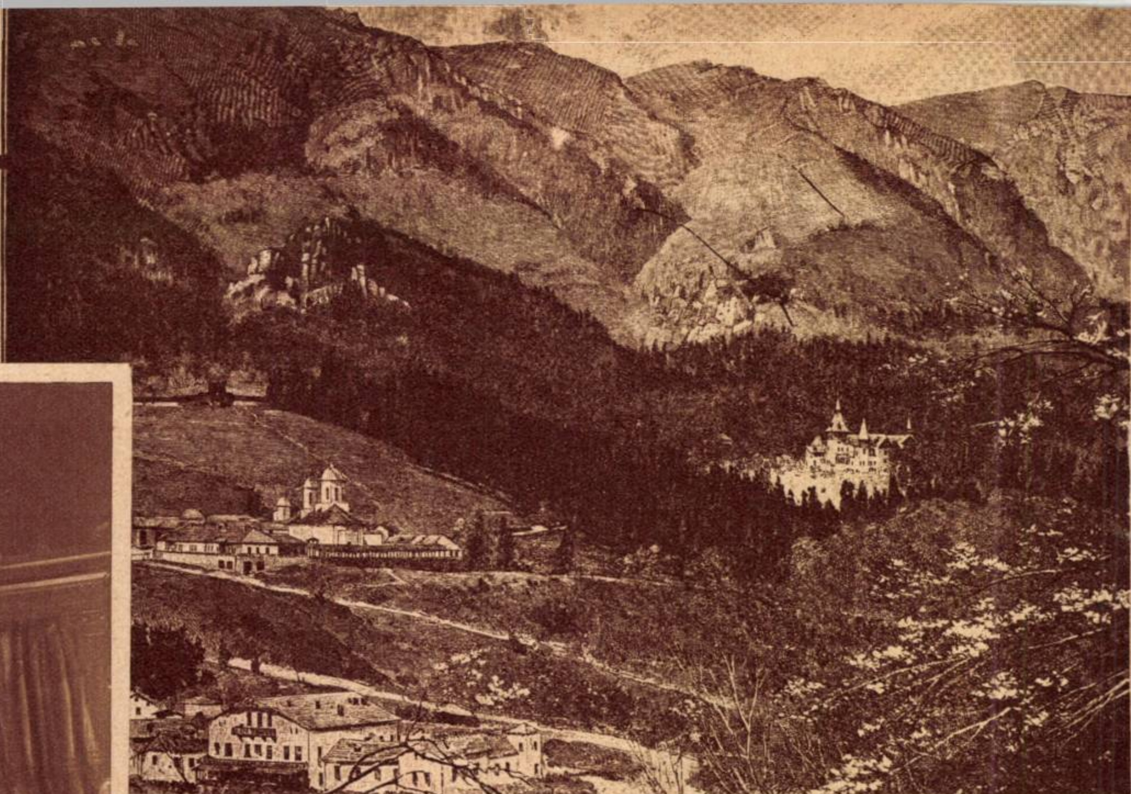
ANUL VII. No. 34

28 SEPTEMBRIE 193

Regele Carol al României şi regele Alexandru al Jugoslaviei, Luni la mânăstirea Sinaiei.

Ţara în sărbătoare

Cu prilejul semicentenarului Castelului Peleş

Dreapta sus: *Vedere generală din Sinaia.*

Concert de cameră la Castelul Peleş: Carmen Sylva la pian, şi George Enescu la vioară.

Dreapta mijloc: *O fotografie istorică: Familia regală in 1906 la Sinaia.*

Jos: *Desemn înfăţişând pe Domnitorul Carol, Domniţa Elisabeta şi principesa Maria.*

Dacă aniversarea a cincizeci de ani dela ridicarea Castelului Peleş se cuvenia să fie prăznuită în chip solemn, e neîndoios însă că amploarea deosebită, pe care Suveranul nostru a dat-o festivităţilor dela Sinaia îşi are un tâlc mai adânc: este afirmaţiunea temeinicei legături dintre Tron şi Ţară.

Castelul — odinioară la graniţa ţării iar azi în mijlocul ei — este chezăşia pe care Regele Carol I a voit s'o dea României, că înţelege să lege definitiv soarta dinastiei sale de destinele ţării.

Regele Carol al II-lea, prin serbările din această săptămână, a voit să reamintească Românilor existenţa acestui legământ, să arate că înţelege să continue, pe aceeaş cale, înfăptuirile părintelui şi moşului Său.

Pe rând, începând cu împăratul Frantz Iosif al Austriei şi sfârşind cu regele Alexandru al Jugoslaviei, împăraţi, regi şi principi au venit la noi în ţară, la Castelul Peleş, să se minuneze de câte-au ştiut să realizeze pentru România Regele Carol cel Inţelept, Regele Ferdinand cel Loial şi azi Regele Carol al II-lea, prefăcând o ţară mică şi vasală, într'un regat mare, liber şi civilizat.

Castelul Peleş e simbolul acestor realizări.

Regele Carol I a ştiut să aleagă pentru acest Castel locul şi forma care să-i convină mai bine, Regele Ferdinand a împins departe graniţele României, aşa încât fără să-l strămute, să-l aşeze totuş în mijlocul ţării, Regele Carol II se străduește să ridice nivelul cultural şi social al poporului, până la înălţimele pe care se înalţă semeţ Castelul.

n. c.

Serbările dela Sinaia au decurs într'o atmosferă de entuziasm și înălțare sufletească de nedescris.

În fotografiile noastre: Regele, principele Nicolae, Voevodul Mihai, d. Alexandru Vaida-Voevod și autoritățile civile și militare ieșind dela slujba religioasă.

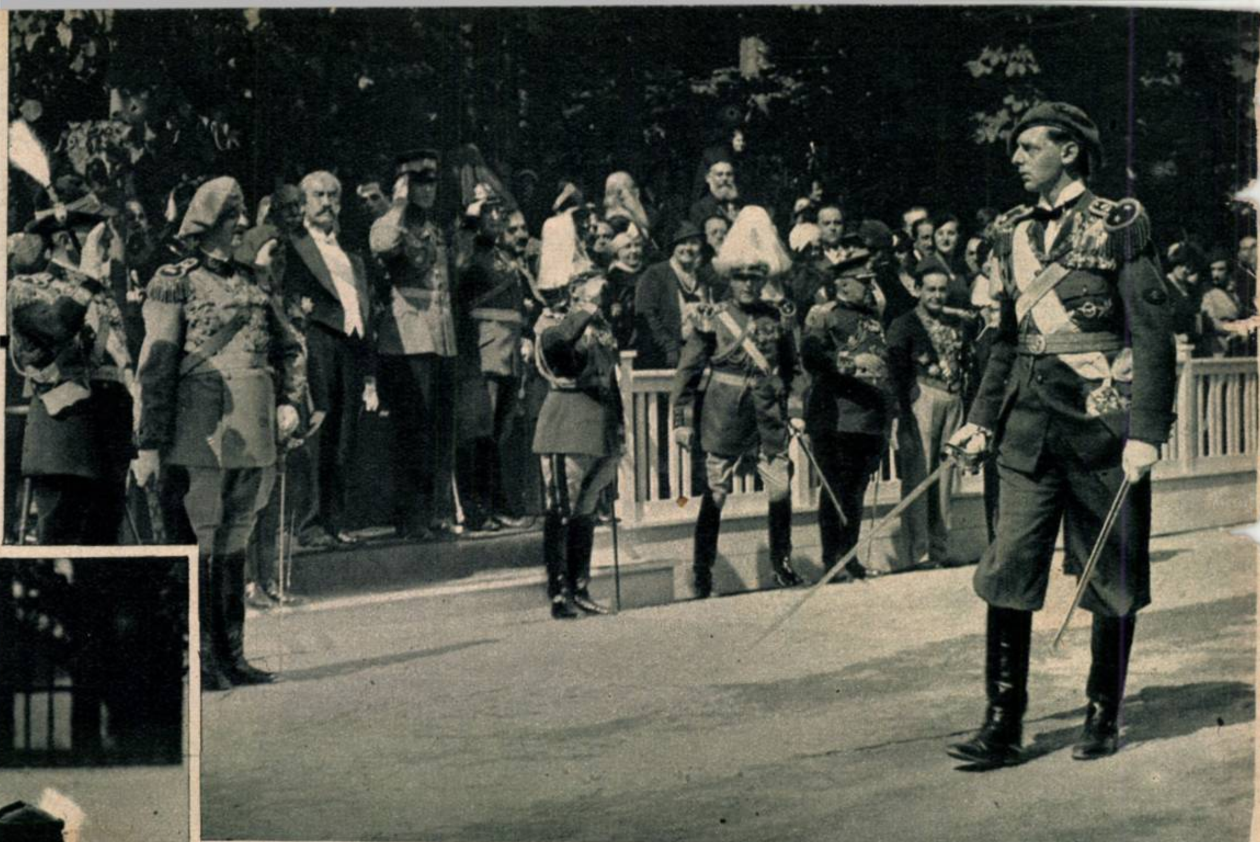

Patriarhul Miron Cristea înconjurat de Inaltul Cler, Regele Alexandru al Jugoslaviei, Suveranul nostru, principele Nicolae și Voevodul Mihai trec în revistă trupele; Suveranul nostru și regele Alexandru al Jugoslaviei primesc închinarea drapelelor.

Foto-Bermann.

La serbările dela Sinaia:

A. S. R. principele Nicolae defilează în fața Suveranului și a regelui Alexandru al Jugoslaviei.

Arhiducesa Ileana și Arhiducele Leopold de Habsburg.

Defilarea reg. 32 Mircea. Voevodul Mihai defilează în fața Suveranului nostru și a regelui Alexandru.

Tribuna reginelor :
Regina Maria a României
Regina Elisabeta a Greciei
Regina Marioara a Jugoslaviei
şi Arhiducesa Ileana
de Habsburg.

Mijloc: *Fanfara regimentului 9 Vânători şi defilarea vânătorilor de munte.*

Jos: *Placa comemorativă pe care sunt săpate versurile d-lui Octavian Goga (vezi pag. 7).*

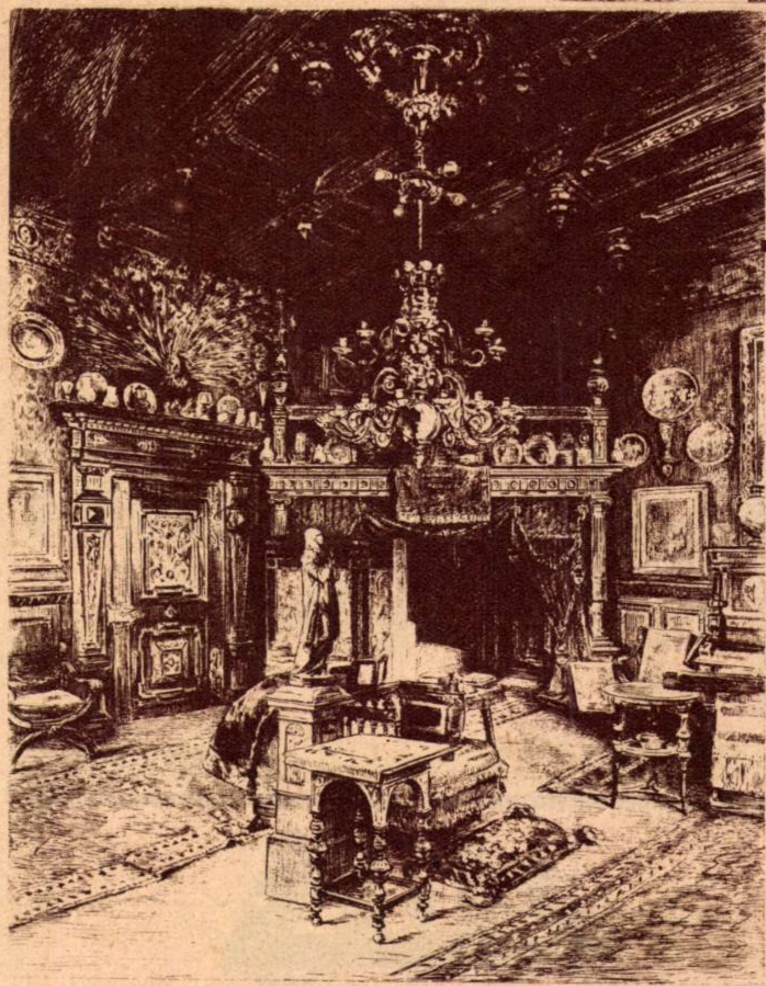

Castelul de Vânătoare (Foişor) aşa cum a fost construit la început, de Regele Carol I.

Sala florentină, după o aqua forte din 1896. (Vol. lui Bachelin).

Desemn înfăţişând pe principesa Marioara (născută 1870, decedată 1873).

O fotografie făcută cu prilejul vizitei pe care împăratul Frantz Iosif a făcut-o la Sinaia.

Medalia comemorativă, bătută cu prilejul inaugurării Castelului Peleş.

Din colecţiunea domnului D. Pohl, fiul cunoscutului anticar.

1883 – 1933

Intâiul Rege aci în brazi sub creste
Şi-a prăznuit în piatră biruinţa
Ş'asemeni lui Manole din poveste,
La temelie şi-a zidit credinţa.

De-atunci, şirag, cincizeci de ani trecură
Potop de sânge le-a'nroşit veleatul
Ş'un vis slăvit de-a veacurilor gură
S'a isbândit de-alungul şi de-alatul

Bătrâne Domn! când viu să-ţi văd sălaşul
Şi cer povaţa Ta să-mi reînvie,
Eu, Regele, Nepotul şi Urmaşul,
Al treilea în scaunul de Domnie,

Spre depărtări azi ochii Mi se'ndreaptă
Şi vorba Mea dau chezăşie Vouă
Că Voi clădi, prin cumpănire dreaptă,
Pe ziduri vechi, o Românie Nouă.

OCTAVIAN GOGA

LA O VÂNĂTOARE REGALĂ

SOARELE răsărise în colțul pădurilor dintr'un ținut din Banat, jucându-și săgețile aurii, printre copacii încoronați cu o bogăție de frunze verzi-gălbui. Dinspre apus, venia un vântuleț blând, care frământa coama arborilor, mărind farmecul dimineței cu susurul unui cântec lin și pribeag. Liniștea firei, freamătul codrului și aurul soarelui, da ochiului priveliști din basme, iar sufletului ,armonia unui poem sublim și lipsit de formele pământești. Rezemat de un copac uriaș, Vodă Carol al II-lea, privea cu nesaț măreția Creațiunei. Pentru El, ceasurile petrecute în pădure, sunt ceasurile de odihnă ale unei minți și unui suflet, continuu în sbucium, nu de grija lui, ci pentru binele insului supus, care neștiutor de cel ce-i poartă grija, își vede nepăsător de bucuriile, patimele și durerile lui. Un sgomot îndepărtat la început, trezi pe Augustul Om. Hăitașii și-au început bătaia. Din ce în ce sgomotul se apropie, și jivinile, ca în povești, fac salturi, uneori caraghioase, alteori măestre. Măria Sa este atras de jocul clipei de țintaș și cu o încordare și-o liniște desăvârșită, trântește un „dublè" făcând să sară în aer, unul după altul, doi iepuri mari și grași. Sgomotul hăitașilor se apropie tot mai mult, iar jocul saltimbatic al lighioanelor devine mai fantasmagoric. La un colț, cam vreo câțiva metri de Suveran, doi hăitași tineri, doi Bănățeni chipeși, unul mai înalt și altul potrivit, s'au aruncat pe pântece și privesc cu nesaț la Vodă. După un răstimp încep a vorbi:

— Noa! Că fainu-i să tot fi reje.

— Ieee! *)

— Apoi că Vodă aista, treb'că-i plin de bani.

— Ieee!

— Și-o spus unul, c'o văzut la București o trăsură de-a lui, cu roțile de aur iar pe dindărăpt, de'ia cu pălări de arjint și ghete cu diamanțuri.

— Ieee!

— Dar și Vodă treb'c'are straie faine de tot?

— Ieee!

— Ca un grof de cei fuduli.

— Ieee!

Curând dansul jivinilor doar își mai licăria finalul printre copacii negri ai pădurei, semănând în vârtejul lor, trupuri ciuruite de alice și glonț. Vodă Carol II, începu să intre în inima pădurei înaintând atent, pentru a nu scăpa vreo „bucată", însă cu sufletul înălțat de liniștea patriarhală a codrului, căruia îi închina în sufletul Lui, o clipă de vrajă, ce-l îndepărta dela orice grije măruntă a vieței. Urmărind cu atenție orice mișcare a vietăților din pădure, se pomeni lângă cei doi hăitași. Amândoi săriră în sus, descoperindu-se cu plecăciuni.

— Săru'mâna!

— Noroc voinicilor, răspunse Vodă zâmbind.

Se uită cu admirație la ei; plini de viață, tineri, cu bujori în obraji, lați în spete și curăței. Privirea lui îi învăluia cu dragostea și mândria românului, care poate să vadă aevea puterea și vigoarea neamului său.

Văzu însă cu oarecare mirare, că unul dintre băetani i fixa nedumerit îmbrăcămintea. Vodă crezând că are vre-un păianjen luat de pe copaci, sau vreo gânganie din bălării, pe haine, se întoarse în toate părțile, se suci, se învârti, se uită în sus, în jos dar nu văzu nimic. Se uită iar la băetan, dar și acesta nu-și mai lua ochii de la hainele lui Vodă. Vodă se luă după privirile băetanului șivăzu că puiandru i fixa o mică țesătură, destul de fină, altfel trântită lângă buzunarul drept. Țesătura, care era făcută pe o ruptură provenită cu câtva timp în urmă, dintr'o agățătură în lăstăriș.

Regele la vânătoare

Începu să râdă.

— De! Timpurile sunt cam rele. Și-apoi economia e pentru toți. Hainele astea le am de aproape un an și cred să le mai port un an.

— Voi nu faceți la fel?

— Ieee! Măria Ta, răspunse vioi cel mai mic. Celălalt însă rămăsese cu privirea prinsă la ruptura regească, și nu-i venia de loc să creadă, că Vodă n'are haine de grof, și este tot așa de modest îmbrăcat ca și unul dintre umilii cetățeni supuși. Vodă s'apropie de el zâmbind, îi puse mâna pe umăr și-l privi drept în ochi, prietenește.

— Ce socotești uitându-te la hainele mele?

— Hai spune verde și curagios.

Băetanul duse mâna la ceafă și lăsă privirea în jos.

— Apă' că, Măria Ta, și-io gujet la fel. Că, și pe la Măria Ta umblă betegușul ăla de-o spăimântat pe domnii cei mari de pe-aici. Ala de-i spune cam franțuzește... Friza coconomică.

Vodă îl bătu cu dragoste pe umăr scoase port-țigaretul și-l răsturnă în pălăria băetanului. Apoi plecă mai departe râzând cu inima plină. Băetanii se uitau cam mirați în urma lui. După un timp cel mare zise din adâncul inimei.

— N'are straie de grof, dar are suflet de... Bănățan.

*) In Banat expresia — Ie — se întrebuințează în locul cuvântului — Da — afirmație.

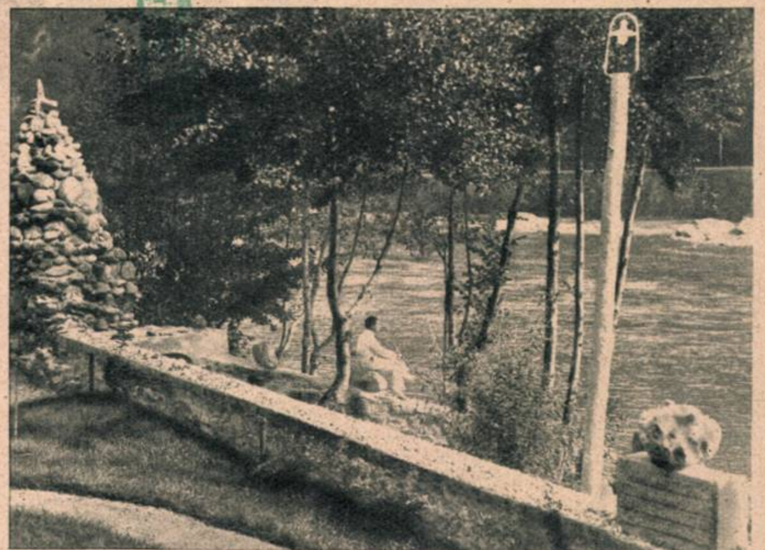
LOCOT. PAUL EPUREANU

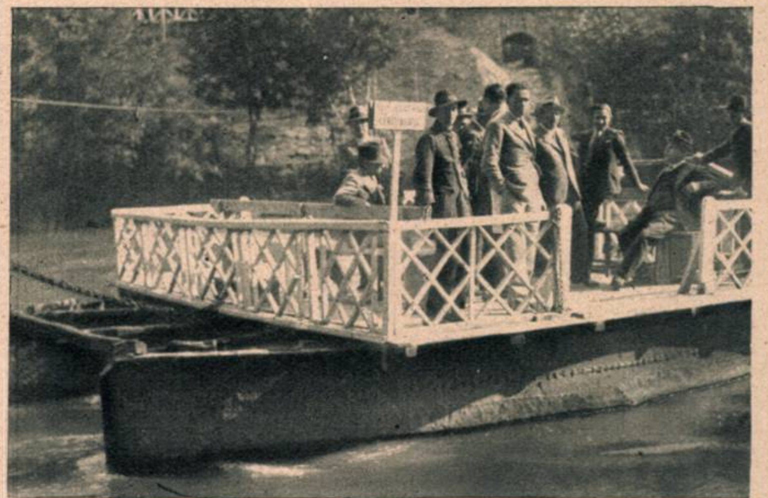

Castelul Foișor din Sinaia fiind în parte distrus de un incendiu, în anul trecut, a fost renovat și inaugurat acum.

Vilegiatură politică la Călimănești

D. Al. Vaida Voevod, primul ministru, fiind în cură la Călimănești, localitatea a fost vizitată de numeroși oameni politici. Aci s'au ținut și consiliile de miniștri. In fotografia noastră (stânga sus) d. prim ministru Alex. Vaida Voevod, d. dr. Vaida jr. și d. Șerban, subsecretar de Stat. Dreapta sus: Parcul dr. Stepleanu din Călimănești. Dreapta mijloc: Consiliul de miniștri trece Oltul, cu ferry-boatul. Fotografia de jos: d-nii miniștri Gusti și Ioanițescu pe plaja dr. Stepleanu

FOTO: Vesa

Un personaj din o mie și una de nopți în secolul al XX-lea

Regele Feyçal

Din fruntea tribului de nomazi la tronul Irak-ului

REGELE Irak-ului, mort fără veste, ca un simplu burghez, într'un apartament de hotel la Berna, reprezenta figura cea mai pasionantă și mai romantică a epocii noastre. Căci, cu drept cuvânt, personajul acesta a trăit, în plin secol al XX-lea, o existență prodigioasă, vrednică numai de condotierii Renașterii italiene sau eroii musulmani din timpurile lui Antar.

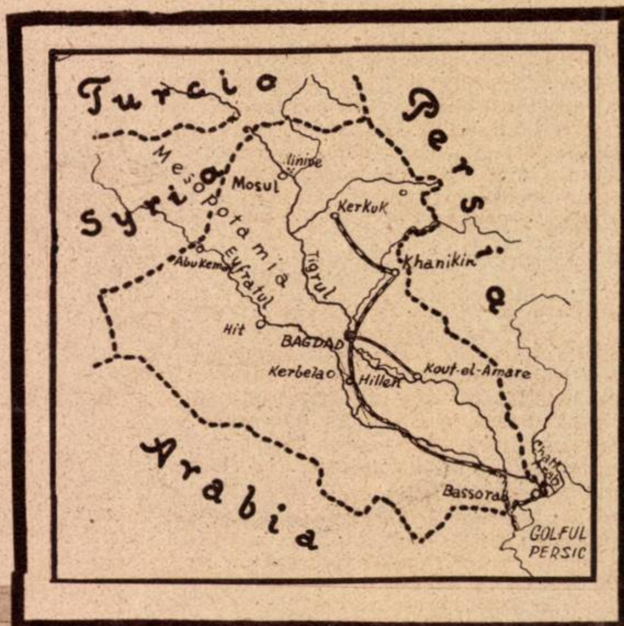
Când alungând până în inima deșertului arabic, puhoaiele de dușmani neînfricați, în fruntea bandelor sale de nomazi, plătiți alternativ de Franța sau de Anglia, când plimbând de-alungul capitalelor europene silueta-i fină de gentilom și diplomat destoinic, șeful acesta, ahtiat de războaie și cuceriri neîntrerupte, se ridică, în decurs de câțiva ani, pânăla treptele tronului.

Trebue să fi trăit în Palestina, în Siria, la Damasc, ca să cunoști dedesubturile și etapele acestei cariere într'adevăr fantastice și plină de frământări.

Eu, am avut norocul acesta, de oarece în timpul războiului am făcut parte din regimentul de spahii, inglobat corpului expediționar francez, iar în cele din urmă atașat în calitate de corespondent de război al revistei „l'Illustration", la statul major al generalului Allenby, comandantul de atunci al trupelor britanice.

Acolo fiind, noi știam că o armată prietenă, având în fruntea ei pe un oarecare Fayçal, opera în regiunile misterioase ce se aștern de-alungul Mării Roșii până la cetățile sfinte, Medina și Mecca.

In cursul recunoașterilor noastre pe țărmurile mării Moarte, întâlniam uneori pâlcuri de cavaleriști, cam bănuitori la vedere, călărind pe niște cai mici, pipernicíți și iuți. Capul li era înfășurat în *ikal*, adică turbanul acela de mătase, ce le cădea în falduri largi pe umeri și înnodat în dreptul frunții cu un lănțișor de metal. La „Intelligence Service" ni se spunea, nu fără o anumită mândrie, că erau soldați din armata Hedjazului; tocmai isbutiseră, în zilele acelea, să dea o lovitură fantastică pe rețeaua drumului de fer. Vre-o cincizeci la număr, fără munițiuni, fără provizii și fără apă, tăiaseră linia Turcilor pe o întindere de mai mulți kilometri și au respins chiar atacul unei divizii regulate, comandată de ofițeri germani!...

Regele Feyçal care a murit la Berna de un atac de inimă, în vârstă de 46 de ani

Răsboinici din Irak se pregătesc de luptă

Istorisirile acestor fapte vitejești de arme, ne pasionase peste măsură și, de acord cu unul din confrații mei de la „Associated Press", ne-am hotărât, într'o zi, să vizităm armata aceia arhaică și cu însușiri atât de valoroase. Făcurăm totul ca să obținem autorizațiile necesare ca să răsbim cu ușurință, până la taberile lor.

Abia ajunsesem în preajma orașului Hamra, în Hedjaz, că auzirăm un tropot vijelios de cai și trompeta unui automobil, lucru destul de rar încă prin acele regiuni. Era emirul Fayçal, care se opri în fața bivuacului nostru și, aflând cine eram, veni de-a dreptul la noi, însoțit de aghiotantul și medicul lui, căci sănătatea acestui luptător fără pereche a fost șubredă, mai totdeauna.

— Domnilor, — ne spuse el, după salamalecurile de rigoare, — tocmai vin de la generalul-șef, (englez, bine'nțeles...) și am primit

o seamă de instrucţiuni cari răstoarnă atât planurile mele cât şi ale Dv. căci eu sunt nevoit să-mi ridic tabăra chiar în seara aceasta...

Apoi, făcu un semn aghiotantului care se grăbi să ne dea un plic de la „Head Cartier" în care ni se ordona să ne întoarcem numai decât la Ramleh... Ce motive pricinuise acest contra-ordin, care ne-a surprins în chipul cel mai neplăcut? Pe semne, sosiseră veşti noui din Franţa, chiar în ziua aceia. Ofensiva germană, din Mai, începuse fără veste şi nimicitoare. Pe de altă parte, operaţiunile noastre din Palestina, tocmai când să intre într'o fază activă, fuseseră oprite deocamdată. E lesne de înţeles cu ce păreri de rău am trebuit să renunţăm la expediţia plănuită şi primirăm cu dragă inimă ospitalitatea ce ne-a fost oferită în seara aceia de către Fayçal.

N'am să uit niciodată noaptea caldă şi senină, în timpul căreia emirul, înfăşurat din cap până în picioare în mătăsuri albe, cu nobleţea-i caracteristică de atitudine, ce-a contribuit atât de mult la succesele lui ne istorisi, cu multă cumpătare, câteva din bătăliile la care luase parte, purtându-se asemenea unui erou din basme. Şi tocmai epopeia aceasta prea puţin cunoscută, mă voi sili s'o rezum, cât mai pe scurt, aci.

*

In Iunie 1916, emirul Fayçal, care-şi luase singur, sau stăruise să i se acorde titlul de mare şerif al cetăţii Mecca, proclamă independenţa Arabilor. Aceasta, în urma îngăduinţei Englezilor, influenţaţi şi ei, la rându-le, de colonelul Lawrence, acel personaj legendar care a fost una din gloriile serviciului de spionaj în Orient. Ajutat şi aprovizionat de acesta, Fayçal reuşi să cucerească Mecca. Era o lovitură de maestru care-l îndreptăţi să se intituleze numai decât rege al Hedjazului. Hedjazul n'avea încă hotare bine definite; în schimb se mândria de pe acum cu un rege care, de altminteri, a şi fost recunoscut de către Arabi. Aceştia îndurau ascensiunea războinicului chipeş şi distins, deoarece ştiau că în vinele lui „curgea sângele Profetului". Nu mai încăpea îndoială că Lawrence făcuse o alegere fericită şi, în câteva săptămâni, noul rege isbuti să grupeze în juru-i o armată de câteva mii de cavalerişti, a căror întreţinere nu cerea sacrificii prea mari.

Dar trebui să-i şi înarmeze pe acei fanatici, ale căror puşti încrustate cu sidef şi iatagane bune de panoplii, riscau să nu prea fie la înălţimea armatei turceşti, solid încadrată de elemente germane. De aceea, Englezii furnizară arme şi bani iar Fayçal organizându-şi temeinic oastea, râvni să ia Medina, al doilea oraş sfânt. Dar Turcii rezistară cu bărbăţie şi regele Hedjazului nu reuşi decât să ocupe partea de nord a acestui oraş: era tocmai ţinutul care adăpostia mormântul Profetului!...

Atunci generalul Nury, luând ca bază portul Robegh, sfârşi transformarea acestei amestecături de gloataşi nomazi, într'o armată regulată. Fură aduse din Franţa, ca şi din Anglia, arme, muniţii şi generalul îi învăţă întrebuinţarea armamentului perfecţionat şi, ceva mai mult, nu se odihni o clipă până ce nu-i deprinse cu necesităţile războiului modern.

In opera aceasta anevoioasă, emirul

Regele Feyçal murind, pe tronul Irakului s'a suit fiul defunctului, Emirul Ghazi. Noul rege a urmat trei ani în şcoala din Harrow (Anglia). Imediat la suirea sa pe tron, prima grijă a regelui a fost să se căsătorească. In fotografia noastră, suveranul Irakului este înfăţişat în uniforma şcoalei din Harrow

Fayçal dovedi calităţi de organizator şi diplomat de rasă. El fuse de asemenea şi un războinic excelent şi bătăliile ce le porni împotriva Turcilor, în iarna anului 1917, dificultăţile ce le avu de întâmpinat ca să răsbească dincolo de regiunea Maan, ar merita pagini întregi de descrieri, căci au fost aidoma unor epopei glorioase în cursul cărora „Trestia flexibilă" care era Fayçal dovedi iscusinţi de erou antic şi o vitejie fără seamăn.

Dar, pentru toate isprăvile acestea, el şi-a căpătat din belşug răsplata şi astfel l-am regăsit în Februarie 1919, pe emirul Fayçal, la Paris, unde venia să culeagă roadele activităţii sale, după ce le gustase mai întâi la Londra. Pe atunci, era un mare prieten al Franţei, — cel puţin, o afirma sus şi tare! — acest valoros emir, pe care generalul Gourand îl decorase la Strasbourg în chip solemn, cu Legiunea de onoare, în faţa frontului a cincizeci de mii de soldaţi!

Il văd parcă şi-acuma în apartamentul acela dela Hotel Continental, unde mă dusesem să-l vizitez, spunându-mi cu aerul lui de profet:

— Da, D-zeu m'a răsplătit din belşug acordându-mi satisfacţia să desrobesc această nenorocită Sirie, atât de îndelung oprimată de Turci!...

Dumnezeu nu fusese însă singurul care răsplătise strădaniile cutezătorului oriental şi, în 1919, îl regăsim în Siria, unde atitudinea lui faţă de Franţa se schimbase cu desăvârşire.

Răsboiul se sfârşise şi multe rivalităţi de interese se iscase între Aliaţi; erau chestiuni delicate, ca de pildă: portul Haiffa, petrolul din Mossul, mandatul francez în Siria. După obiceiurile diplomaţiei orientale, Fayçal încercă să apuce o cale piezişă, între Franţa şi Anglia, asigurând-o pe fiecare din aceste două puteri de devotamentul lui neprecupeţit. Dar generalul Gourand, care exercita atunci mandatul de înalt comisar la Beyrouth, trebui să-şi dea seama, după câteva luni de răbdare, că emirul acesta, pe care îl îmbrăţişase la Strasbourg, săpa cât putea de mult influenţa franceză a Damascului, la hotarele munţilor Taurus. Trupe neregulate, al căror port şi *ikal* dovediau cu prisosinţă că aparţin lui Fayçal, deşi el asigura zilnic pe francezi că sunt numai închipuiri, luară cu asalt drumul de fer ce duce la Beyrouth la Damasc; semne de răscoală se iscau împotriva francezilor la Tripoli, ţăranii din Becka erau măcelăriţi. Trebuiau luate măsuri. Şi numai bătălia cruntă de la Damasc, atât de strălucit condusă de Gourand, îl îngenunchiă pe Fayçal, la picioarele Franţei. Omul acesta ştia să se plece înaintea forţei!...

...Şi cariera lui îşi continuă mereu ascensiunea: fu proclamat rege al Irakului. Recent încă, bombardatul de la Damasc a fost primit la Elysée, după ce petrecuse o săptămână la curtea din Anglia, unde i se făcuseră onoruri regale!

Am auzit, pe de departe, spunându-se că, în vremea din urmă, amărăciuni de tot felul îl hărţuiau de pretutindeni şi tocmai când sosiau aceste ştiri ce-mi umpliau sufletul de mâhnire, iată că aflu de moartea regelui, survenită zilele acestea, la Berna, de pe urma ruperii aortei.

La drept vorbind, moartea aceasta e firească, deoarece omul trăise destul. El fuma zi şi noapte, mânca prea puţin şi aproape nu dormia.

L-am văzut pe jumătate leşinat la Djeddah, după marea lui ofensivă, l-am văzut apoi la Paris, plângându-se de o boală de ficat, însă era unul din orientalii aceia cari, pururea bolnavi, par totuş că înfruntă chiar moartea, prin puterea tainică a vreunui fluid magnetic.

Şi oricare ar fi tâlcul svonurilor, mai mult ori mai puţin contradictorii, care-au circulat în jurul acestei morţi, naturală sau nu, ne mărginim să subliniem faptul că totuş ea l-a doborît!...

J. Ch.

SĂPTĂMÂNA DE 6 ZILE — RUSIA —

De o mie nouă sute treizeci și trei de ani lucrurile au mers astfel. Timpul a fost împărțit în secoli, secolii în ani, apoi în luni, săptămâni, zile, ore, minute... La început, împărțirea era cu totul deosebită față de aceasta a zilelor noastre și, dacă auzim vorbindu-se despre oameni străvechi, ajunși uneori până la vârsta de trei sute de ani, trebue să ne gândim că atunci viața era mai lungă, tocmai fiindcă anii erau mai scurți. Insă de acum o mie nouă sute treizeci și trei de ani oamenii s'au deprins să zică: „— Azi e Sâmbătă, mâine în sfârșit, va fi Duminecă!..." Sau: „— Azi e Duminecă, mâine din fericire va fi Luni!..."

In Rusia, se studiază actualmente răsturnarea acestei rânduiri, oarecum firești, a lucrurilor și adică, mărirea zilei, prelungind-o până la 30 de ore și scurtarea actualei săptămâni, reducând-o la șase zile. In cazul acesta, de ce să i se spue „săptămână"? Va trebui botezată din nou! Ziua de treizeci de ore, din punct de vedere lucrativ, e creiată cu scopul de a lăsa muncitorilor un răgaz mare de timp spre a se îndeletnici cu sportul, studiile, ridicarea lor intelectuală. Cinci ceasuri vor fi rezervate exclusiv lucrului, iar douăzeci și cinci libere. Biuraurile și fabricile care lucrează neîntrerupt, vor trebui să folosească zilnic câte șase echipe de lucrători în șir...

Dar dacă proectul celor 30 de ore e încă în studiu, acel al săptămânei reduse a și devenit o realitate. Săptămâna de lucru în Rusia, e alcătuit din cinci zile, de aceea se și numește *piatidenka*, dela cinci *(piat)* și zi *(den)*. Acestor zile le urmează o a șasea, denumită „zi de odihnă" sau „zi de eșire". Totuș, zilele de lucru ale săptămânei nu au nici un nume și în calendarele rusești sunt desemnate cu un simplu număr: ziua 1, ziua 2, ziua 3, etc. „Ziua de eșire" cade, în fiecare lună, la următoarele date: 6, 12, 18, 24, 30. La început, toate organizațiile erau libere să-și aleagă după plac „ziua de odihnă", dar în așa fel ca ea să urmeze neapărat după cinci zile lucrătoare. Dar în urmă s'a stabilit o zi fixă: cea de a șasea, pentru întreaga Uniune Sovietică. Poporul s'a deprins curând cu schimbarea săptămânei și cu noul nume al duminicei sale, tot astfel cum s'a deprins să numească *zolotnik*, unitatea nouă de greutate și *arșin*, aceea de lungime.

Vara, în zilele acestea de odihnă, la Moscova și la Leningrad, lumea ia cu asalt tramvaiele, și trăsurile de orice fel, spre a se duce la verdeață, la câmp, în parcuri. Atunci, vezi o mulțime pitorească de bărbați, femei și copii, îmbrăcați ca jucătorii sportivi în tricouri simple fără mâneci și cu părul în vânt. Pe străzi, tramvaiele șerpuesc supraîncărcate, târând cu ele, în lături și la urmă niște imense ciorchine omenești. Când în mijlocul vuetului și al frământării răsbate fluerul gardianului roșu, convoiul se oprește, ciorchinii coboară și fiecare plătește amenda câte o rublă. Aceasta nu-i împiedică însă, câteva secunde după aceia, să reînceapă goana și să se agațe de un al doilea tramvay.

Vitrinele prăvăliilor, amenajate într'adins în vederea celei de a șasea zi, au și ele un public destul de numeros; dar majoritatea mulțimei se îngrămădește în fața așa ziselor *Torgsin* (comerțul cu produse străine) și *Moskovski* (marile magazine de confecțiuni). Prăvăliile sunt pline: toți cumpără câte ceva. Firește, în seara zilei a șasea, nu lipsesc nici „scandalurile" provocate de bețivi... Dar credincioșii întru Bacchus, în cazul când sunt adunați de pe stradă, sunt duși numai decât la Comisariat, supuși unei îngrijiri medicale, ce-i face să-și revie în fire și apoi sunt conduși acasă, după ce-au plătit nota de 25 ruble, pentru „ajutorul medical".

Lumea amatoare de sport se strivește în parcul „Dinamo", ahtiată după partidele de foot-ball și rivalitatea dintre moscoviți și leningradezi. Alteori, au loc întâlniri atletice feminine și bărbătești, sau curse de motociclete. La Moscova, iubitorii rafinați ai hipismului se retrag în „Petrovsky Park". Organizatorii din Leningrad, mai norocoși, se bucură de vecinătatea mării; acei din Moscova se mulțumesc cu malurile râului cu acelaș nume. Totuș capitala, dacă-i lipsită de plajă, abundă, în schimb, în păduri cu luminișuri fermecătoare, unde de dimineață până la apusul soarelui se dau serbări, cu dansuri și spectacole improvizate de acrobați și scamatori. Hautparleur-uri, ascunse cam peste tot locul, trâmbițează în văzduhul ultimele știri și discursuri înflăcărate de propagandă. Când înserează, tramvaiele, autobuzele și trenurile încarcă din nou puhoiul acesta de omenire,

Femei ruse din Moscova, la strand, în ziua a șasea a săptămânei

La 21 Septembrie a început în Lipsca marele proces împotriva lui Lubbe și a celorlalți patru acuzați de incendierea snrdsnrdddr german. In fotografiile noastre sunt înfățișați: Marius van der Lubbe, principalul acuzat; palatul de justiție din Lipsca; Vasile Constantinoff Taneff; Blagoi Siminov Popoff; George Dimitroff, — toți trei din Bulgaria; la dreapta: Ernst Torgler, comunist german. Dreapta sus: fiul lui Ernst Torgler, — care se află la Londra — părăsind tribunalul ad-hoc, constituit în capitala Angliei, spre a judeca procesul incendierei Reichstagului. Acest tribunal, a ajuns la concluzia că incendiul ar fi fost pus la cale de guvernul german, spre a avea o armă împotriva comuniștilor. Fiul lui Torgler a fost ascultat ca martor

transportând-o spre orașe, unde numai decât umple cinematografele și teatrele. Câte unii, preferă să se adune acasă, în jurul bătrânului *samovar*. Incet, încet, străzile se despopulează, deoarece nu există cafenele. Pe la miezul nopții, mai vezi, icicolo, pâlcuri de oameni eșind de la spectacole... apoi nimic.

Mâine se lucrează!... „A șasea zi" s'a sfârșit!...

G. R.

SINUCIDERI DE ELEFANŢI

CĂPITANUL Louis Bowler, colindând cele cinci părți ale lumei, ne aduce din peregrinările sale observațiuni curioase asupra obiceiurilor animalelor.

Intre alte fapte notate de acest călător, este demn de relevat cazul elefanților sinucigași.

„Niciodată, spune el, nimeni n'a putut să găsească cimitirele imense unde, după legendă, aceste animale vin să moară, după numeroasele lor chinuri, în pădurile equatoriale. De asemenea există și un cimitir al sinucișilor. Se numește astfel locul unde elefanții neurastenici vin să-și găsească veșnica odihnă, departe de mizeriile acestei lumi.

„Am fost atacați odată de către unul dintre acești pachidermi enormi, pe cari indigenii îi numesc „pustnici", pentrucă sunt surghiuniți și renegați de către semenii lor, întrucât se abat de la legile elefantine.

„A doua zi de dimineață, un indigen vine să mă trezească până în ziuă, strigând: „Massa vino să vezi". Ieșii din cortul meu și-mi îndreptai privirea spre locul pe care mi-l arăta cu un deget tremurând, interlocutorul meu.

„Atunci văzui un spectacol de neuitat. Pe vârful unei stânci ascuțite, elefantul neurastenic, de care ne temusem toată noaptea, stătea cu spatele întors spre prăpastie. Soarele răsărit, care arunca o notă veselă asupra acestei scene lugubre, lumina animalul, ale cărui forme se profilau curios în lumina zilei. Deodată cu un răget înspăimântător, pachidermul se aruncă în gol.

„Am vrut să cercetez râpa adâncă, unde se aruncase animalul, gonit de ai săi, dar indigenii nu vrură cu nici un preț să mă urmeze; mă rugară să renunț la acest proect îndrăsneț, asigurându-mă că sufletele elefanților sinucişi populează râpa.

„Dar nu voui uita niciodată această scenă, care îmi revela o nouă mentalitate a acestor animale, care în crizele lor de desnădejde adâncă, ajung câte odată la nivelul omului."

MISTERIOSUL LOBBY LUD

Pentru a-și menține tirajul, în lunile de vară, ziarele britanice organizează concursuri, care în general sunt lipsite de originalitate: cuvinte încrucișate, castele de nisip, sau imagini trucate.

Numai „News Chronicle" s'a distins. El a inventat pe Lobby Lud. Acest gentlemen este un redactor al editurii, care în fiece zi, se duce să se plimbe pe o plajă diferită; e vorba, să i se dea de urmă.

Ziarul publică în fiece zi portretul misteriosului său emisar și detailat felul cum își va întrebuința timpul. Să luăm un exemplu:

Ora 10: sosirea la Ramsgate și plimbare în lungul lui Chatham Street.

Ora 10.30 până la 11.30: Plimbarea la High Street și prin port.

Ora 11.30 până la 13: Parada Marinei.

Ora 15.30 până la 16: Intoarcerea prin High Street, la gara Ramsgate.

Pentru a câștiga premiul de zece lire e de ajuns să te apropii de cel care se plimbă și să-i spui, arătându-i un număr din acea zi a lui „News Chronicle".

— „Dv. sunteți d. Lobby Lud. Pretind premiul lui „News Chronicle".

Dacă n'are ziarul în mână, sau dacă nu pronunță exact cuvintele de mai sus, Lobby Lud se supără și-l invită pe inoportun să-și vadă de drum.

In caz că trimisul lui „News Chronicle" reușește să-și îndeplinească programul fără să fie recunoscut, suma premiului se oferă câștigătorului de a doua sau a treia zi. Sumele se strâng până când Lobby Lud e recunoscut.

O doamnă Jesep din Brighton, a încasat astfel, săptămâna trecută, 40 lire. Timp de patru zile, ziaristul reușise să scape tuturor urmăritorilor, chiar celor mai perseverenți.

Lobby Lud își povestește în fiece zi aventurile din ajun și articolele sale, care sunt foarte distractive, ocupă o coloană întreagă.

Acest concurs original are un succes imens. Urmărirea misteriosului vizitator este pe cale de a deveni un sport național englez, la plajă.

Viligiaturiștii, cari n'au ce face, se apropie toată ziua unul de altul și spun, la întâmplare: „Dv. sunteți Lobby Lud. Pretind..." In general cei întrebați răspund cu bunăvoință la interpelare și astfel se creiază un pretext nostim de-a face cunoștință.

S'a găsit mormântul lui ATILA

Şi în România există rabdomanţi cari se slujesc de aparate moderne. In fotografia noastră d. Vasile Robescu şi aparatul d-sale.

Monedă corintiană găsită în presupusul mormânt al căpeteniei hune.

Rabdomanţii şi-au purtat bizarele lor instrumente pe locul unde se spunea că fusese înmormântat Atila, pentru a desgropa înfâişit imense cantităţi de aur şi un cosciug de fier, în care s'a găsit un schelet, care ar putea fi al celui poreclit „Biciul lui Dumnezeu"

LOCUL unde a fost îngropat Atila a constituit secole la rând unul din cele mai fascinante mistere pentru exploratori şi archeologi.

Generaţii după generaţii, aceşti neobosiţi cercetători au avut în nenumărate rânduri iluzia că dăduseră de urma mult căutatului mormânt, dar au fost în tot atâtea rânduri decepţionaţi.

Ce interes comporta această descoperire? Erau în primul rând marile bogăţii ce se presupunea că fuseseră îngropate cu regele hun, care se ştie că a jefuit cele mai bogate provincii romane, şi apoi, diverse obiecte de valoare documentară.

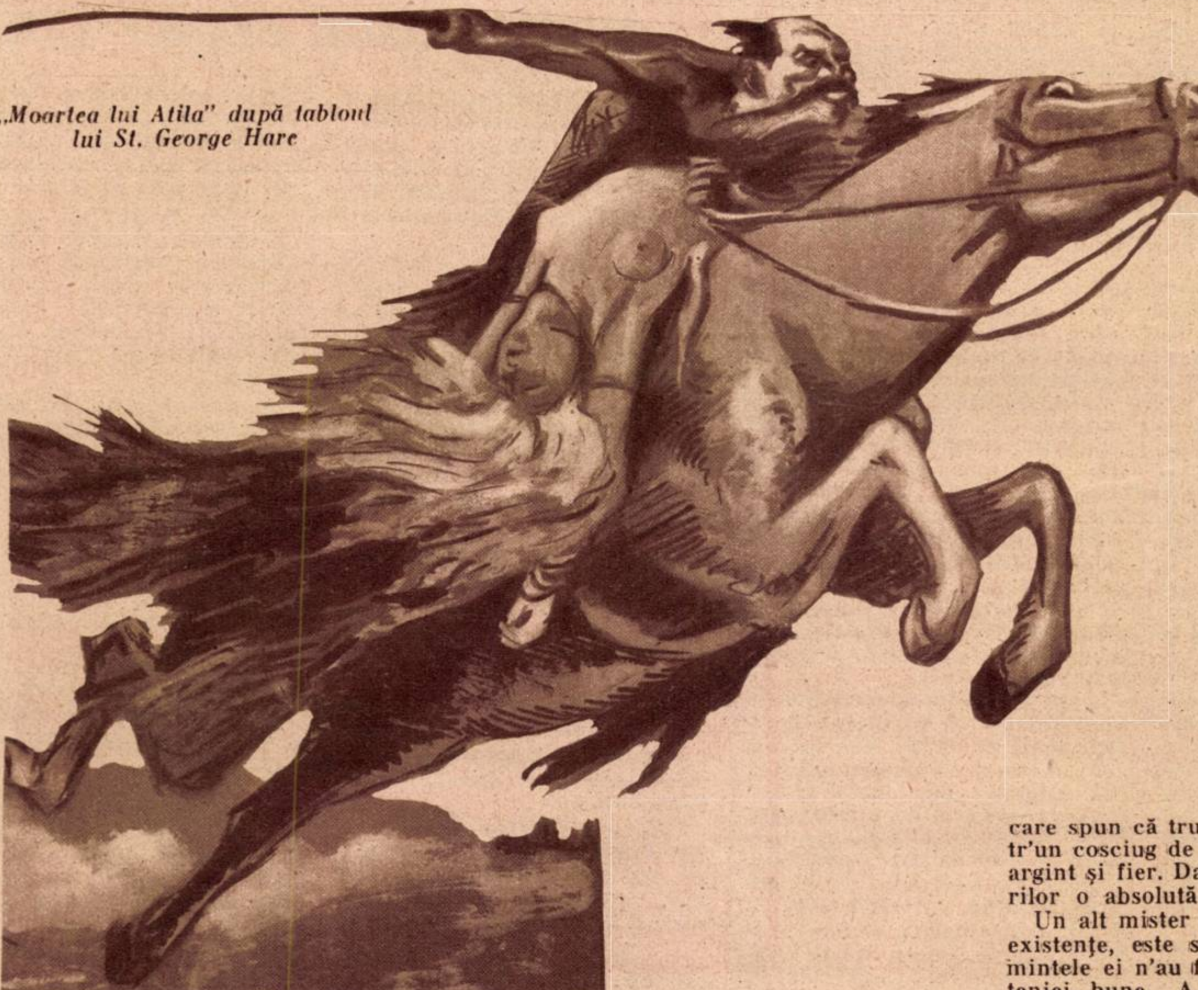
O atmosferă de brutal romantism învăluie această stranie figură. Obiceiul său de-a strânge femeile cele mai frumoase de pe unde trecea şi misterioasa-i moarte, în noaptea nunţei sale cu frumoasa Ildico, ultima-i captură, a tentat pe mulţi poeţi şi dramaturgi.

Descoperirea mormântului s'a făcut în împrejurări foarte ciudate. Mai înainte de începerea cercetărilor, a avut loc la Viena un congres al unor entuziaşti experţi, care pretindeau că pot smulge pământului orice taină, dela zăcămintele de aur, până la vinele de apă, cu ajutorul unor rămurele de alun. Aceşti oameni sunt cunoscuţi sub numele de rabdomanţi. Dar nu toţi lucrează cu rămurele de alun. Există o doamnă care oridecâteori se află în apropierea unei comori îngropate, simte o crampă, iar un geofizician, anume doctorul Belhigi, a inventat un aparat electric, cu care a făcut la congres una din cele mai interesante demonstraţii.

După arheologi, mormântul lui Atila trebuie să fie situat pe malurile râului Moldova (Vltava) lângă Budejovce (Budweis), în Cehoslovacia. Această regiune fusese supusă de căpetenia hună, iar cronicile timpului spuneau că pe aci fusese îngropat, dar că punctul exact fusese intenţionat ţinut secret de către oamenii săi.

Un grup de rabdomanţi porni către această localitate, cutreerând dela un cap la altul, malurile numitului râu, până când baghetele de alun şi alte aparate le indicară că trebuiau să se oprească. Fenomenul se explică prin teoria că trupul omenesc e un aparat ce emite şi primeşte raze electro-magnetice de diferite frecvenţe. Aceste raze pot fi generate de prezenţa metalelor, sau a altor substanţe străine, într'un teren.

S'a început atunci o serie de săpături şi s'a găsit un mormânt vechiu, la o mare adâncime sub pământ. Intr'o criptă de stânci masive se afla un cosciug de fier ce cuprindea un schelet, aşezat cu capul spre răsăritul de unde Atila venise să invadeze imperiul roman. In jurul schetetului se aflau îngrămădite scuturi, tăvi, inele, cupe şi multe ale obiecte — din aurul cel mai pur. In afară de acestea s'au mai găsit mormane de monede din bogatul Corint — pe care Atila-l prădase cu puţin înaintea morţei sale — din Constantinopol şi din diferite părţi ale imperiului roman, precum şi numeroase arme, ce se crede a fi de lucrătură hună. Lângă cosciug se afla un cal de răsboiu, din acea specie mică de stepă, de sigur, unul din animalele aduse de huni.

„Moartea lui Atila" după tabloul lui St. George Hare

Faptul că mormântul s'a găsit pe malul unui râu, corespunde cu indicaţiile lui Jordanes şi ale altor cronicari, cari spuneau că urmaşii lui Atila deviaseră apa unui râu şi-l îngropaseră în albia sa, după care au lăsat râul să-şi reia cursul. Dar se prea poate ca, în cei 1500 de ani ce s'au scurs de atunci, acest râu să-şi fi schimbat iarăşi cursul.

Intr'unele privinţe însă, actuala descoperire nu corespunde cu vechile cronici, care spun că trupul lui Atila ar fi fost pus într'un cosciug de aur, îmbrăcat în alte două, de argint şi fier. Dar nu putem cere nici cronicarilor o absolută exactitate.

Un alt mister al acestei bizare şi sângeroase existenţe, este soarta frumoasei Ildico. Osemintele ei n'au fost găsite în mormântul căpeteniei hune. A ucis ea cu adevărat pe acest

cuceritor, aşa cum spun unele legende, şi a fost la rândul ei ucisă de urmaşii lui?...

Bogăţiile îngropate cu el au fost estimate la mai bine de o sută miliarde lei. Atila nu era — ca mulţi din marii cuceritori— un risipitor. El strângea bogăţiile jefuite, împărţind foarte puţin cu oamenii săi. Ambiţiona să domine lumea şi simţia că pentru realizarea acestei dorinţi, avea nevoie de toate aceste bogăţii.

Atila se trăgea dintr'un trib de feroci caucazieni, numiţi Alani, cari goniţi de mongoli năvăliră spre vest, şi după ani de pribegie ajunseră acolo unde se află astăzi Ungaria. Aci se amestecară cu vandalii, cari formaseră de mai bine de o sută de ani, o colonie în Germania Nordică, şi astfel amestecaţi au început a pătrunde în Germania unde se uniră cu Suevii şi alte triburi răsboinice germane, ce se aşezară pe malurile Dunărei de sus.

Setea de jaf era atât de puternică la această stranie combinaţie de rase, încât se întinse spre Rin, trecu în Galia, captură Mayenţa, Strassburgul şi alte oraşe mari, devastând întregul ţinut.

După ce pustii o mare parte din Galia, acest nou popor luă drumul Pirineilor şi intră în Spania. In anul 411, aceşti năvălitori supuseră Spania aproape în întregime împărţindu-şi pământurile prin tragere la sorţi. In 434 Atila îşi întinse stăpânirea asupra unei mari părţi din Europa răsăriteană, guvernând, cu mână de fier, tot ceeace se întindea dela Rin la Marea Caspică.

O cucerire, însemna pentru Atila jaf şi distrugere. Işi spunea „Biciul lui Dumnezeu" şi pretindea că nu putea fi învins, pentrucă fusese trimis de cel Atotputernic să distrugă păcătoasa lume civilizată.

Incă dela primii paşi ai carierei sale răsboinice el a strâns mereu bogăţii, fără de care nu şi-ar fi putut plăti imensele hoarde de mercenari, cu ajutorul cărora avea să cucerească lumea. N'a pierdut nici o ocazie de a-şi spori averea. Lui îi revenia întotdeauna partea leului din jaful oraşelor greceşti şi spaniole.

Theodosius, împăratul roman al Răsăritului, îi plătia un tribut anual care ar echivala astăzi cu cinci sute milioane lei, plus o rentă de un miliard pentru a rămâne la distanţă de Constantinopol şi de imperiala sa persoană.

Atila ceru în căsătorie pe sora Impăratului roman şi după câte ne spun cronicile „domnişoara" n'a fost tocmai potrivnică ideei. O ambasadă romană fu trimisă să negocieze cu Atila, şi unul din aceşti soli a lăsat o descriere foarte interesantă asupra acestui barbar. Marele soldat, spunea el, trăia extrem de simplu, fără urmă de lux şi cu toate că era înconjurat de un grup de fete tinere, îmbrăcate în alb şi care cântau şi dansau după obiceiul roman, în cinstea solilor, el rămase întunecat şi absent, visând probabil la marile-i ambiţii.

Făcându-i portretul, Priscus ne spune că era în bărbat mic de statură, oacheş şi cu pieptul larg, cu capul mare, nasul lat şi ochii adânciţi în cap. Romanul adaugă că vitejia, înţelepciunea şi abilitatea sa diplomatică au făcut din căpetenia hună o figură supremă, în lumea civilizată a acelei epoci.

Cu un an înainte de moarte, Atila a avut una din cele mai dramatice aventuri ale carierei sale. Străbătuse Italia, însoţit de vreo cinci sute de mii de oameni, nimicind oraşele, pe unde trecea, până'n temelii şi jefuind pe capete. Intenţia sa era să invadeze şi să prade Roma, aşa cum făcuse predecesorul său Alaric. Dar ajuns la porţile Eternului Oraş, se întoarse cu întreaga-i hoardă şi se retrase în Germania.

Cauza acestei retrageri n'a fost niciodată precis cunoscută. Monumentala carte „Vieţile Papilor" dă evenimentului următoarea explicaţie:

„Când Atila apăru înaintea Romei, Papa Leon I i-a ieşit înainte, cu întregul cler, pentru a-l ruga să cruţe oraşul. Spre uimirea tuturor, Atila ridică imediat tabăra şi se retrase. Intrebat, ce-l făcuse să ia această bruscă şi neaşteptată hotărîre el răspunse:

„In vreme ce papa Leon îmi vorbia, am văzut lângă el doi bătrâni scăldaţi într'o lumină ciudată, şi care nu aveau nimic pământesc în ei. In mâini ţineau săbii de foc şi mă făcură să înţeleg că dacă nu mă retrăgeam pe loc aveam să cad pradă morţei".

„Biserica a rămas la convingerea că cele două arătări erau Sfinţii Petru şi Pavel".

După ce se retrase din Roma, Atila se duse direct în Germania, unde, vreme de un an, din motive tot atât de misterioase ca şi cele care l-au întors dela porţile Oraşului Sfânt, rămase cu totul inactiv, în mijlocul taberei sale. Vasta-i hoardă de oameni începu să murmure, cuprinsă de neastâmpăr. Dar marele căpitan ieşia arareori din cortul său.

In cele din urmă, câţiva din sfetnicii şi generalii săi, capturară şi-i aduseră o fecioară germană, a cărei frumuseţe era renumită în întreaga regiune. Au făcut-o pentru a-i insufla un nou interes pentru viaţă, sau poate că, cunoscându-i slăbiciunea pe care o avea pentru femeile frumoase, fecioara a avut rolul unui instrument de distrugere.

Se spune că Ildico era fiica unui mic rege german. Ea fu adusă într'o noapte în cortul lui ca mireasă, cu primitivele dar pompoasele ceremonii ale timpului. In dimineaţa următoare, când sfetnicii se adunară înaintea cortului lui Atila, acesta nu se arătă. Temându-se să nu-şi atragă mânia lui turburându-i odihna demnitarii se retraseră discreţi. Abia după miezul nopţei, intrigaţi de tăcerea din cort şi de faptul că Atila nu-şi făcuse încă apariţia, soldaţii siliră pe sfetnici să deschidă uşile cortului.

Atila fu găsit într'o baltă de sânge. Lângă el se afla ghemuită fecioara germană, cu părul vâlvoi şi cu ochii rătăciţi.

Tot ceeace se ştie e că această scenă a fost urmată de înmormântarea secretă a marei căpetenii hune. Cronicile nu ne spun ce rol a jucat frumoasa Ildico în această tragedie şi nici ce soartă a avut. Acest mister rămâne de nepătruns şi continuă să preocupe lumea istoricilor şi a arheologilor.

Sfârşit de vilegiatură, la Slănic-Moldova

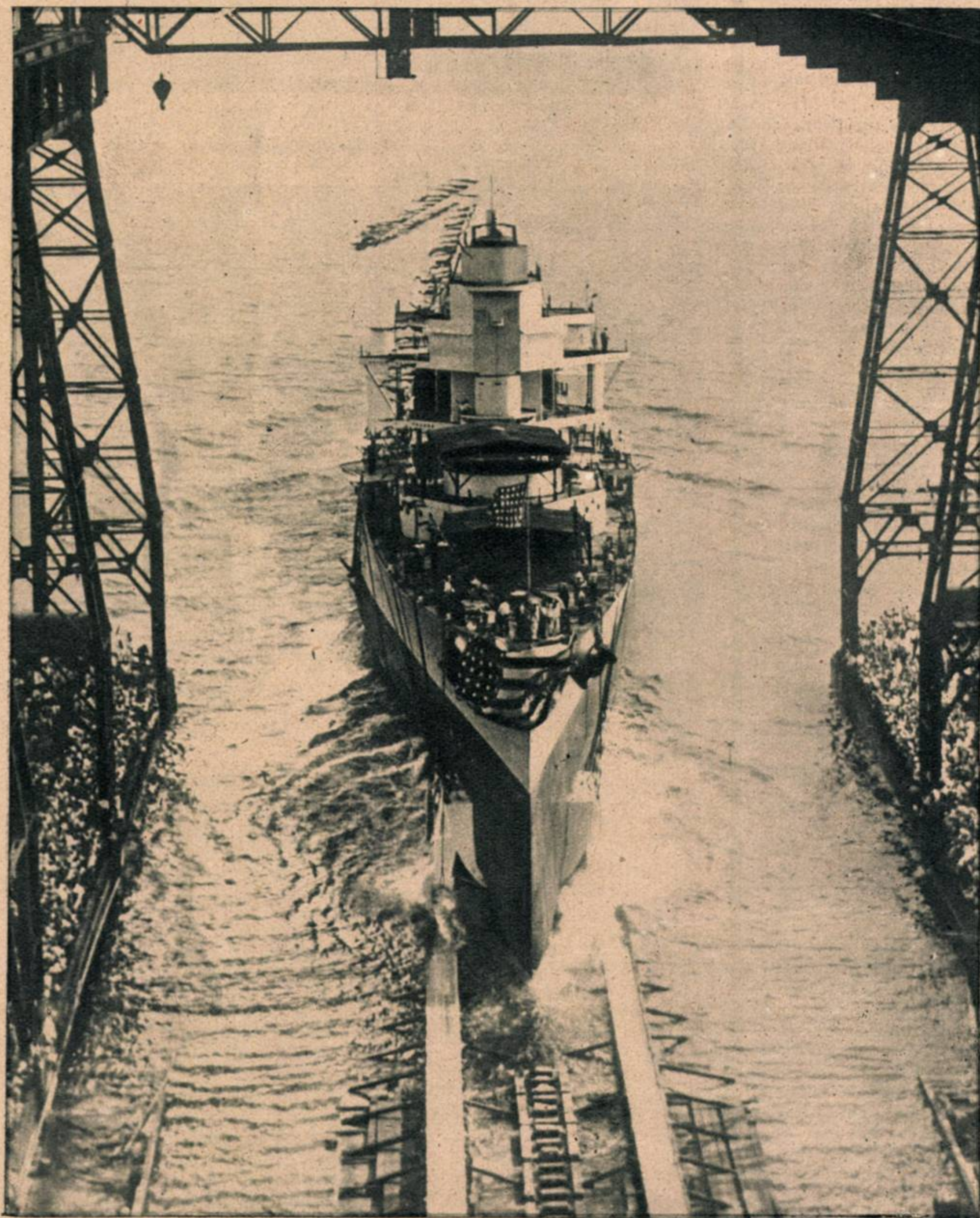

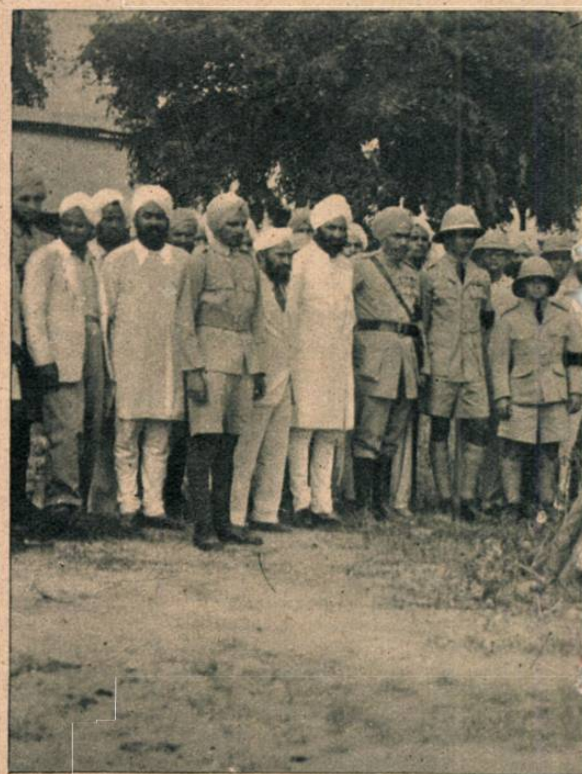
Actualităţi

La o festivitate în Pasadena (California) s'au produs şi cow-boy. Numărul cel mai atractiv a fost călărirea taurilor. Fără şea, călăreţul stătea pe taur şi se străduia să domine animalul. In fotografia noastră, un moment emoţionant, când călăreţul a fost asvârlit depe spatele taurului şi caută să scape de lovitura puternică a copitelor animalului. 50.000 de spectatori au asistat la această reprezentaţie

Episcopul George S. Arundale din biserica liberală catolică din Australia, este însurat de treisprezece ani cu o femee hindusă, aparţinând uneia dintre castele superioare. Doamna Ruckmini — cum o chiamă pe soţia preotului — avea 15 ani când s'a măritat şi a rămas şi astăzi hindusă, n'a trecut la catolicism. Fotografia pe care o reproducem a fost luată pe bordul vasului „Majestic", cu care cei doi au sosit la New-York

Cel de al 13-lea crucişător american de zece mii de tone, a fost lansat săptămâna trecută. El se numeşte „Miniapolis"

Amiralul Byrd înainte de plecare în expediţie la Polul Sud. In fotografia noastră, amiralul într'o ultimă consfătuire cu însoţitorii săi: locotenentul George Noville şi căpitanul Ruppert, care finanţează în mare măsură expediţia

In Nord-Vestul Indiei, în ultimul timp au reînceput revoluţiile, aşa încât a fost nevoie să se trimită două brigade de trupe britanice în ţinutul Mohmand. In fotografia noastră, trupele coloniale britanice ţin sub focul lor de arme întregul podiş

Picioarele unui clown trebue să fie şi ele spirituale. In fotografia noastră înfăţişăm picioarele clownilor muzicali fraţii Fratellini, înainte de-a se prezenta în faţa publicului

Grădina botanică din New-York, prezintă o raritate: o plantă care înfloreşte numai odată la o sută de ani. In fotografia noastră vedem numai o parte din cei şase sute boboci înfloriţi

Tribul răsboinic Sikhs din India îşi arde morţii. Se clădeşte un rug, iar prietenii şi rudele pun coroane pe cadavru. In fotografia noastră înfăţişăm un asemenea rug, pe care vor fi arşi doi bărbaţi. La ceremonie asistă şi ofiţeri englezi

TÂNĂRUL devenit la un moment dat cu totul inapt de muncă, avea acea crampă a scrisului, pe care o întâlnim la telegrafişti şi alţi amploiaţi, siliţi să scrie mult cu mâna şi sub mare presiune nervoasă. Această crampă îl impiedica pe tânăr să facă facturile şi bonurile vânzătorilor, să-şi ţie registrele la zi şi în sfârşit să facă vreuna din operaţiunile pe care i le reclama postul său. Concomitent cu aceste simptome fizice, îl părăsise şi memoria, astfel că nu mai putea reţine preţurile, adresele clienţilor şi alte date de acest fel. Natural era ca atât tânărul cât şi familia sa, să-şi închipuie că suferia de vreo boală gravă, boală nervoasă. Orice activitate deveni cu totul imposibilă. Dar medicul, care-l luă sub observaţia sa, descoperi la baza fenomenului, următorul fapt: tatăl tânărului trăia, era perfect sănătos şi apt de muncă, dar prefera să ducă o viaţă de parazit, pe spinarea fiului său. Tânărul funcţionar era silit să întreţie singur întreaga familie. Era fatal ca situaţia aceasta să-i pară injustă şi intolerabilă. Dar dacă era în mod conştient nemulţumit, subconştientul său era şi mai revoltat aşa că luă măsuri drastice pentru a pune capăt nedreptăţii ce i se făcea, creând maladia descrisă.

*

NU mai puţin interesant este cazul tinerei femei devenită complet insensibilă şi inertă pe o jumătate din corp, aşa cum se întâmplă în unele accese de paralizie, când se formează un cheag de sânge, într'un oarecare punct al creerului. Aci însă, nu era vorba de o afecţiune reală. Tânăra femee era victima unui conflict mintal între ceeace *vroia* să facă — adică să-şi lase gospodăria şi soţul şi să plece cu alesul inimei sale — şi între ceeace era *obligată* să facă — să rămâie acasă şi să îngrijească de nişte rude invalide.

*

PROF. V. E. Fischer, din New-York, a raportat cazul unui tânăr care cădea întru'n somn adânc, oridecâteori se găsia într'o situaţie critică. Reacţia aceasta îşi avea originea într'un incident din copilărie, când lovise un tovarăş de joc cu un ciob de sticlă şi-l rănise. Cum din întâmplare băieţaşul lovit suferia de „hemofilie", mica victimă fu cât pe aci să moară, iar agresorul trecu printr'o spaimă grozavă. Pentru a scăpa de tortura remuşcărilor şi de mustrările celor mai mari, subconştientul său îl învălui într'un somn adânc, un fel de letargie hipnotică. În urma acestei întâmplări, narcoza aceasta spontană a urmat a se produce ca un mijloc de scăpare, din orice situaţie neplăcută.

Un alt caz de evadare din realitate prin somn, s'a produs acum câţiva ani, când Harvey Church, un tânăr acuzat de două fioroase omoruri, fu condamnat la spânzurătoare. Perspectiva strangulării, îl îngrozi însă atât de tare, încât îşi pierdu pe dată cunoştinţa, căzând într'un somn adânc, cataleptic, din care nu fu chip să-l trezească nici cu înţepături şi nici cu fiare înroşite, astfel că în ziua execuţiei fu dus la ştreang fără cunoştinţă şi nici n'a ştiut când a trecut în lumea drepţilor. Subconştientul îi venise în ajutor cruţându-i chinuitoarea contemplare a destinului său.

*

UN alt mijloc de care spiritul se serveşte uneori pentru a scăpa de tortura unei situaţii penibile, dar care duce adesea la nebunie completă este transpunerea gândurilor şi obiceiurilor într'o epocă trecută mai fericită, de obiceiu, în copilărie. Mai toţi obicinuim să oftăm după epoca lipsită de griji a copilăriei, atunci când viaţa ne încolţeşte cu greutăţile ei; cei mai mulţi îşi dau însă seama că înapoi nu se mai pot întoarce; pun punct oftărilor şi luptă din răsputeri cu problemele prezentului.

Sunt însă unele caractere mai slabe care, lipsite de curajul vieţii, sau pur şi simplu incapabile de vreun efort, cad cu totul în lumea amintirilor. Personalitatea lor se estompează şi-i vezi reluând obiceiurile şi ideile copilăriei.

La congresul medical de care am vorbit mai sus a fost adus un astfel de caz, — o femee matură care nemulţumită de condiţiunile în care trăia, a început a se închipui fetiţa mică. Neglijindu-şi îndatoririle-i gospodăreşti, se prinse a se juca cu păpuşele, cântând naive cântece copilăreşti şi dansând în faţa gramofonului. Uneori aceste cazuri pe care psihologii le numesc „regresiuni" merg atât de departe, încât victima cade în pruncie, pierzându-şi graiul şi ne mai putându-se hrăni singură.

*

UN material extrem de interesant a furnizat psihologilor recenta tragedie a londonezului, care revenit din Indii, unde lucrase ani de zile în serviciul unei întreprinderi pentru exploatarea pădurilor şi trăise numai în junglă, nu s'a mai putut împăca cu viaţa oraşului. Tot regretând zilele petrecute printre sălbateci, fără restricţiile şi neplăcerile civilizaţiei, abandonă mâncărurile gătite, cumpărându-şi cărnuri, legume şi fructe, pe care le mânca crude, în camera sa, iar noaptea se despuia şi cu o centură de papură în jurul şoldurilor, se strecura din casă cutreerând străzile şi parcurile, întocmai ca sălbatecii. În cursul uneia din aceste expediţii nocturne, se căţără de un grilaj de fier înalt şi lunecând, căzu, rămânând mort pe loc. Astfel ieşiră la lumină aventurile singurului om care a reuşit să ducă o viaţă de sălbatec, în inima unui centru de civilizaţie.

*

UN alt simptom al revoltei spirituale împotriva unei stări de lucruri intolerabile în viaţa de toate zilele, este nu tocmai rara rămânere la pat ani la rând, ba chiar o viaţă întreagă. Asociaţia americană a medicilor a raportat odată cazul unei femei, care a rămas în pat vreme de cinci ani, pentru că se certase cu soţul său. Prin această imobilizare îşi pedepsia soţul şi scăpa în acelaş timp de îndatoririle-i casnice.

Dar aceste modificări ale personalităţei sunt foarte lente şi se produc treptat. Adesea cauza reală e necunoscută sau uitată, pânăce psichanalistul o redescoperă atunci când pacientul vine să ceară o consultaţie medicală.

Uneori însă aceste ciudate transformări se produc brusc şi din cauze bine cunoscute. Astfel a fost Ivan cel Groaznic, care s'a dovedit un monarh înţelept şi iubitor, până la moartea soţiei sale, pe care o iubia mult. Sguduit de această pierdere, bunul monarh a devenit brusc un monstru de cruzime, care se desfăta împuşcându-şi supuşii, fierbându-i în untdelemn, sau exilându-i în pustietăţile Siberiei, fără vreo vină, sub impulsul unui capriciu de moment.

După psihiatrii moderni, acest personagiu a fost victima unei afecţiuni nervoase, care astăzi s'ar fi putut vindeca printr'un tratament medical, iar în cazul că s'ar fi dovedit incurabil, ar fi fost internat într'un ospiciu.

Nu mai puţin ciudat e cazul dansatoarei căreia i s'a scurtat un picior, fără vreo rănire fizică, dar sub influenţa iluziei că fusese grav lovită într'un accident de automobil. Dar, la fel cu aceasta, s'au găsit indivizi cari să nu poată umbla de loc, sau numai într'un anumit mod adică ţopăind, sau târându-se în patru labe, tot numai datorită unei turburări mintale.

*

IMPULSUL imitaţiei e la copii atât de puternic încât îi vezi adesea umblând în patru labe, ca micile animale de pe lângă casă, şi medicii nu reuşesc a-i face să se ridice, până nu descoperă şi extirpează impulsul iniţial.

Alte turburări mintale pot cauza orbirea. Profesorul german Fischer raporta tocmai cazul unui individ care a orbit — aşa credea el — pentrucă fusese lovit peste ochi cu o bucată de pânză umedă. Un altul credea că-i instrase o aşchie de fier în ochi, deşi ochiul era absolut curat, şi rămase orb până când medicul luă un magnet de considerabile dimensiuni şi se prefăcu că-i extrage o sfărâmătură de fier din ochi, pe care i-o arătă apoi în palmă cu gestul scamatorului care extrage monete din urechea ajutorului său. Imaginara infirmitate dispăru pe loc.

Dar nu numai văzul, ci şi toate celelalte simţuri pot fi influenţate de deformările spiritului. Sunt unii indivizi la cari simţul olfactiv e cuprins la un moment dat de un fel de obsesie; astfel e cazul unei tinere fete care a murit de foame, pentru că totul i se părea impregnat de mirosul guliilor, o legumă pe care n'o putea suferi. Un alt caz, tot atât de exasperant pentru victimă, a fost acela în care tot ce punea pe limbă — sărat, amar sau acru — îi părea dulce.

Dacă s'ar putea vedea toate cotiturile şi toate secretele sufletului, e mai mult decât probabil că în fiecare om s'ar găsi germenele unei devieri, dar din fericire pentru omenire, se întâmplă relativ rar ca aceste devieri să capete un caracter dominant şi să modifice personalitatea.

B. H.

CIUDATELE influențe pe care spiritul le poate avea asupra fizicului

Unei dansatoare i se scurtează piciorul cu vre-o cinci centimetri pentru că i se pare că a fost rănită; un bărbat bigam are accese de paralizie; o fată tânără moare de foame, pentrucă peste tot i se pare că simte un miros de gulie.

UN congres medical întrunit acum câteva săptămâni la Londra, a avut ocazia să examineze câteva din cele mai bizare influențe pe care subconștientul le poate avea asupra ființei noastre fizice.

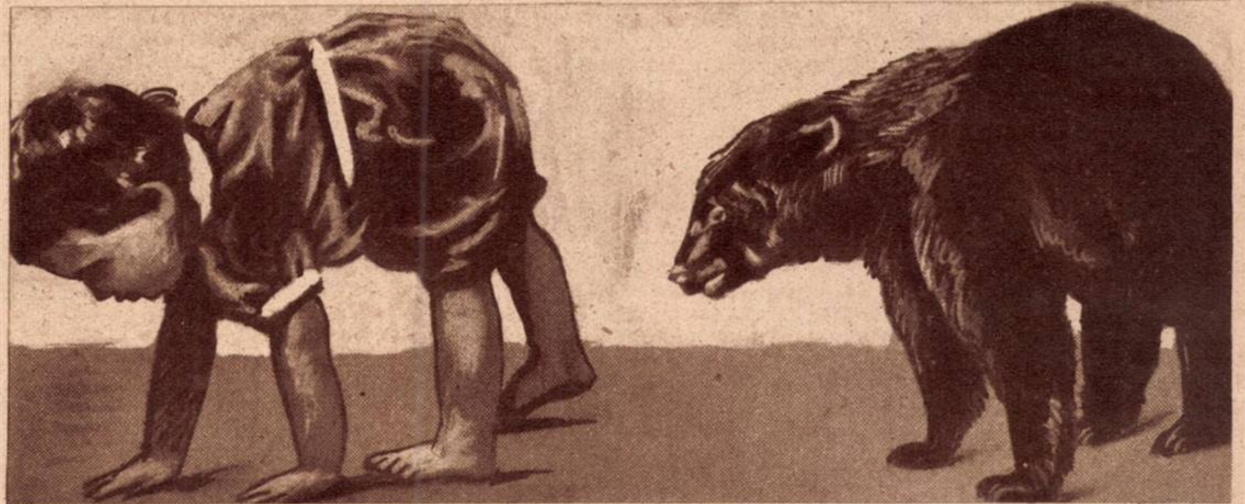
Pe dinaintea somităților medicale s'au perindat mai multe persoane, prezentând fiecare afecțiuni în aparență, cu neputință de explicat. Astfel, o tânără englezoaică își pierdea cu totul vocea, devenind incapabilă a mai articula un cuvânt, oridecâteori se găsia într'o situație penibilă, sau i se dădea o atribuție neplăcută. O altă domnișoară, stenografă într'o oarecare intreprindere londoneză, prezenta ciudate și alarmante spasmuri ale capului și gâtului, pentru că ocupația sa îi devenise nesuferită. Un tânăr funcționar nu mai putu la un moment dat să puie mâna pe toc, pentru a scrie un cuvânt, devenind astfel cu totul inapt în serviciul său, pentru că îl revolta ideia că trebuia să întreție un tată sdravăn, dar trândav. Un comerciant începu a șchiopăta, având accese trecătoare de paralizie, pentru că se căsătorise cu două femei în acelaș timp, dobândind două familii și se îngrozia la gândul că duplicitatea avea să-i fie descoperită. Piciorul unei dansatoare s'a scurtat cu vreo cinci centimetri, pur și simplu pentru că aceasta era obsedată de ideia că rămăsese rănită de pe urma unui accident, etc...

Acestea au fost câteva din cele mai interesante cazuri prezentate la congresul medicilor englezi. Istoria ne înfățișează însă fenomene cu mult mai uimitoare: totala transformare a personalității, cum a fost aceea a lui Ivan cel Groaznic, care, într'o singură noapte, a devenit — dintr'un monarh blând și înțelept, unul din cei mai mari tirani ai lumii.

DAR să revenim la cazurile succint enunțate mai sus.

La o examinare amănunțită a tinerei londoneze care-și pierdea graiul, oridecâteori se găsia într'o situație critică, s'a constatat că atât aparatul ei verbal, cât și coardele vocale erau absolut neatinse. Fata suferia însă de o afecțiune nervoasă, numită în limbajul psihiatrilor *„complexul inferiorității"* — adică teama incapacității. In consecință, oridecâteori trebuia să primească o atribuție nouă, să ia cuvânt într'o discuție, sau să vie într'un cerc de oameni, străin de cel în care venia de obiceiu, spiritul ei se refugia în incapacitatea de-a vorbi, cunoscută techniceşte sub numele de *„afonie funcțională"*.

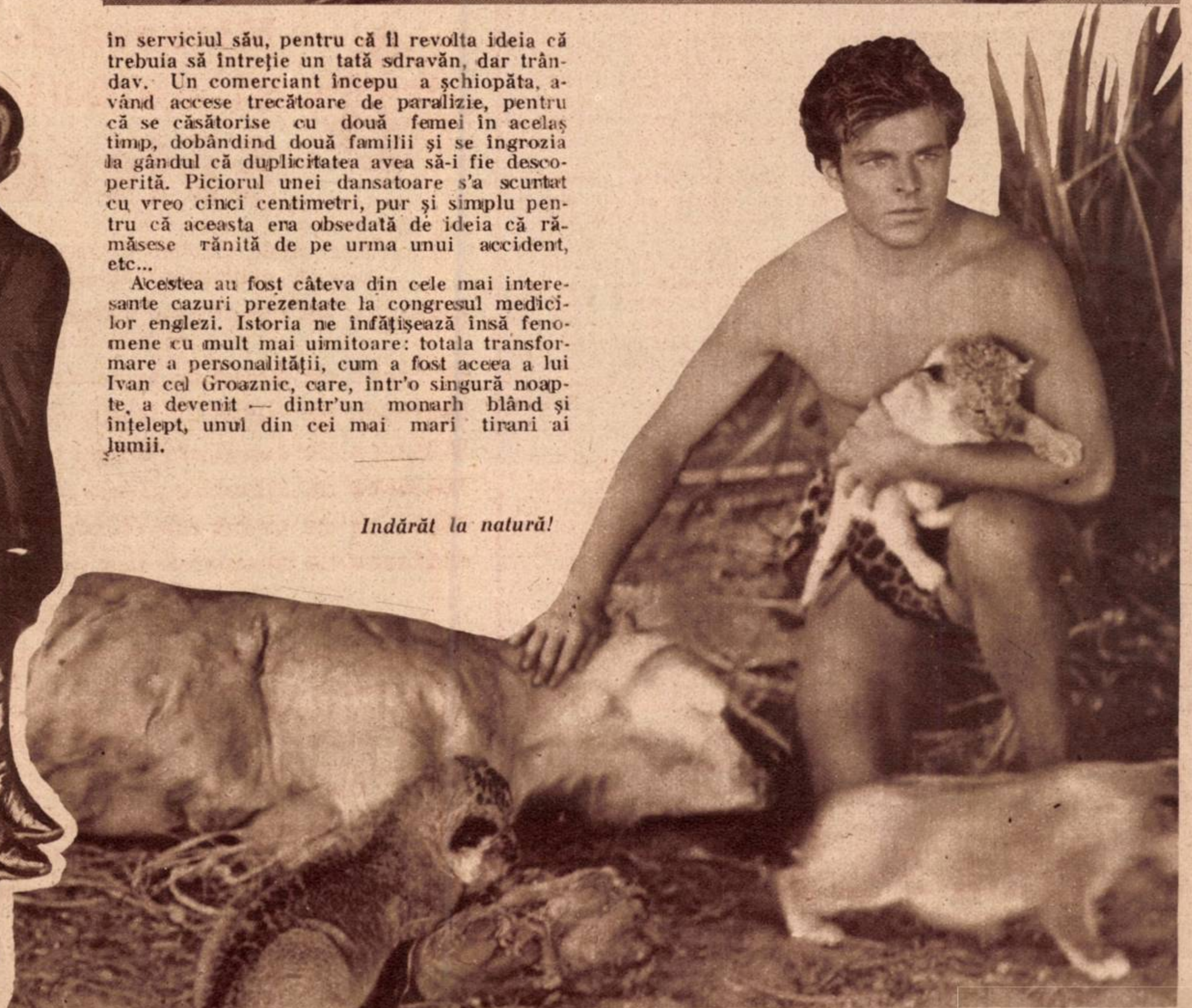
Medicul curant, care a adus această pacientă la congres, a arătat că procesul acesta se petrecea în mod cu totul inconștient: fata avea convingerea că era victima unei obscure și misterioase maladii.

Copiii au obiceiul de-a imita animalele, de pe lângă casă. Astfel îl vedem pe acest micuț mergând în patru labe ca priemergând în patru labe ca prietenul său ursulețul

Jos: Condamnat la moarte, a căzut într'un somn adânc, așa că nici n'a simțit când a fost executat

Indărăt la natură!

250 ani dela asediul Vienei

S'AU împlinit 250 de ani dela data la care turcii au ocupat pentru a doua oară Viena.

Cara Mustafa, ambiţiosul vizir turc, nu plănuia mai puţin decât să facă din Viena, capitala unui întins imperiu turc în Europa. Il ajuta la aceasta şi Ludovic al XIV-lea. Neînţelegerea domnia printre principii germani. Ungurii sub Tököly sdrobiţi. Armata şi fortificaţiile nepregătite. Astfel îşi aştepta Viena duşmanul.

Catedrala Sf. Ştefan din Viena, care a văzut asediul Vienei

In Viena a fost o atmosferă unică în felul ei, în primăvara anului 1683. Nici poporul, nici chiar împăratul, nu voiau să ia în seamă primejdia pe care ambasadorii pe lângă curtea turcă, o anunţau mereu. Nicicând nu se pomenise un asemenea carnaval nebunesc. Trebuia să se procedeze din oficiu contra lui, să fie oprit la vreme, spre a împiedica pe cetăţeni de-a se deroba dela datorie. Trecătorii neocupaţi făceau haz că pe îndelete se întăriau forturile aproape ruinate, că se săpau şanţurile cu apă, că se construiau bariere şi obstacole, cum se obicinuiau pe atunci. In această stare spirit a fost uşor paraziţilor şi spionilor plătiţi de străini să se cuibărească în Viena. Atunci s'a desenat — fără ca cineva să observe — planul întăririlor Vienei şi s'a predat lui Cara Mustafa. Se mai nădăjduia că Tököly, care demult căzuse, va obţine pacea cu turcii, tocmai când la Adrianopole se înălţa coada de cal, semnul pornirii nouei armate turceşti împotriva Vienei.

In ziua de 24 Iulie, Cara Mustafa năvăli cu peste 200.000 de oameni: turci, valahi [1]), moldoveni, transilvăneni şi tătari. Oraşul fu împresurat în forma unei semilune. Indată căzu şi Leopoldstadt şi Viena rămase complet împresurată. Se deslănţui o luptă eroică. Starhemberg distruse cartierele mărginaşe prin foc, spre a lua duşmanului bazele de luptă. Spre a se apăra de bombele incendiare, pe care turcii le svârliau asupra oraşului, se îndepărtară şindrila depe

Apropierea bateriilor şi preparativele de răsboiu ale turcilor, în faţa Vienei

acoperişuri şi pe acestea fură postaţi pompieri. Din garda oraşului, din militari şi vreo câteva sute de voluntari, se formă o trupă, care avea să înfrunte pe turci timp de 50 de zile. Lupta se da din Turnul Roşu; Au fost distruse bărcile turcilor, cari — după prăbuşirea vechiului pod

Luarea cartierului Leopold-Stadt şi a podului de pe Dunăre, de către turci, cari încearcă să treacă fluviul, cu bărcile

de peste Dunăre, — încercau să treacă dincolo în acest fel.

Se porni o luptă subterană împotriva fortului şi cetăţii Leilor. Explozii grozave sguduiră de mai multe ori oraşul iar fortificaţiile fură prefăcute într'un morman de ruine. Impotriva pumnalelor şi iataganelor turceşti nu se puteau întrebuinţa arme obicinuite. Cu coasele în mâini se repeziră asupra duşmanului. In scurt timp învăţară şi vienezii technica luptelor subterane şi reuşiră să împiedice mai multe atacuri. In acest timp însă foametea se întinse asupra oraşului. Preţurile alimentelor deveniră pentru mulţi inaccesibile. Se oferiau mărfuri falsificate şi stricate. Desinteria fu urmarea acestui negoţ. Bolnavii şi răniţii zăceau în biserici pe paie, căci spitalele erau ocupate. Aerul era îmbibat de mirosul prafului de puşcă, la fel şi apa din isvoare, care părea otrăvită. De mai multe ori se părea că Mustafa va purcede la atacul general.

„Infricoşătorul" cum se numia pe atunci clopotul cel mare al bisericei Sf. Ştefan, chemă pe toţi oamenii valizi la şanţuri. Dar tot de atâtea ori vanitatea reţinu pe marele vizir dela

[1]) Şerban Cantacuzino, al nostru — vasal fiind — a fost obligat să participe la asediul Vienei, alături de turci, a ajutat în taină pe creştini, informându-i despre atacurile plănuite şi aruncând ghiulele de paie, în loc de ghiulele adevărate.

A contribuit apoi în mare măsură la victoria de mai târziu a lui Sobieski.